

MALI RIJTAR

Informativno glasilo Občine Beltinci • številka 25 • december 2010 • letnik VIII • ISSN-1581-7156

Občinski svet z gospodom županom dr. Matejem Gombošijem, izvoljeni za mandatno obdobje 2010 - 2014

Slavnostni podpis pogodbe o izgradnji kanalizacije in čistilne naprave Beltinci v okviru projekta »Celostno urejanje odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda in varovanje vodnih virov na spodnjem povodju reke Mure - Dolinska kanalizacija«

Božično-novoletna poslanica

»Prepleta bršljan domače stezice in riše smehljay na zasajano lice. Mir, zdravje in sreča naj se prepleta v žaru in upanju novega leta!

Stari mojster, mojster čas, z dolgimi koraki hitro teče mimo nas. Včeraj še zlata jesen, danes mrzla bela zima. Staro leto tiho tone, novo nam že z glavo kima!»

Spoštovane občanke in občani Občine Beltinci!

V teh prazničnih dneh Vam želim obilo veselja ter neminljivih radosti.

Blagoslovljen božič,

v letu 2011 pa obilo zdravja, miru ter osebne sreče.

Naj nam nikoli ne zmanjka časa za pozdrav, nasmeh ter iskren pogovor.

dr. Matej Gomboši • župan Občine Beltinci

Božično-novoletna čestitka

KAJ ZA PRAZNIČNIMI VRATI ČAKA NAS,
KO RAZIGRANO BO ČAS PRESTOPIL LETNI PRAG?
BO JUTRO S SONCEM OBSIJANO, BO Z MEHKIM PERJEM NAM POSTLANO,
BODO NOVI ČASI ZLATI!

ZLATI BODO, ČE SIVINO VSAKDANA SAMI POZLATIMO,
S POŠTENIM DELOM IN DOBROTO
LEPOTE JI S SMEHOM VDIHNEMO IN S PRIJATELJSTVOM ISKRENIM
NEŽNOST, SREČO, MIR, TOPLINO.

TAKIH ČASOV V NOVEM LETU VAM ŽELIMO.

Jelka BREZNIK • Mali rijtar

Intervju z gospodom županom dr. Matejem Gombošijem

1. Opišite nam, prosim, Vašo mladost.

Svojo mladost sem preživel v Gornji Radgoni, kamor sta se starša iz Prekmurja preselila zaradi službe. Živelimo v stanovanjskem bloku, kjer starša živita še danes. Življenje v bloku je imelo svoje dobre in slabe lastnosti. Prostora v samem stanovanju je manj, smo pa otroci v bloku bili precej povezani in smo se vedno skupaj igrali. V okolici je bilo precej zelenih površin za igro, pa tudi dovolj asfalta, da so bila kolena skoraj vedno odrgnjena. Takrat

še ni bilo interneta in podobnih zadev, zato smo večino časa prebili zunaj na zraku, v družbi ostalih otrok. Slab kilometer stran je bil športni stadion, ki je precej doprinesel k rekreaciji in športnemu udejstvovanju otrok in mladine v mestu. Obiskovanje osnovne šole je prineslo novo obdobje, kjer sem lahko odkrival nova zanimanja. To je bila predvsem matematika in pozneje prvi koraki v računalništvo. Velika sprememba je bila obiskovanje gimnazije v Murski Soboti, kjer se je čutila razlika med domačini in „Štajerci“. Vsa

kodnevne vožnje z avtobusom in še posebej avtoštop so bile vedno pestro doživetje. Gimnazija je imela dobre profesorje in to mi je dalo dobro podlago za študij v Mariboru, kar je bil začetek samostojnega obdobja v mojem življenju.

2. Se mogoče ukvarjate s kakšnimi hobiji?

Rad tečem, kolesarim in rolam. S kolesarjenjem sem pričel že v osnovni šoli. Bližina Avstrije, kjer je bilo prometa precej manj in hkrati že takrat boljši pogoji za kolesarje, je pripomo-

gla, da smo se zelo radi podali tja s kolesi na daljše poti. S tekom sem se spoznal v vojski, kjer smo v prostem času radi odhajali na atletske steze in se tudi udeleževali tekaških prireditev. Za to sta zaslužna predvsem dva poveljnika, ki sta nas vzpodbujala k temu športu. Od malih nog mi je ostal tudi tenis, ki sem ga aktivno igral do konca osnovne šole, sedaj ga pa ob priložnosti igram s prijatelji.

3. Ali lahko primerjate sedanjo službo s prejšnjo?

Služba župana je nekaj posebnega. Tudi moja prejšnja služba pomočnika direktorja v sektorju za informatiko na ELES-u je pomenila vodenje ljudi. Pridobljene izkušnje mi bodo zelo koristile. Vodenje občine je velika priložnost in hkrati odgovornost. Dosti več je kontakta z ljudmi, sestankov in prireditev, še posebej, ker sem poklicni župan. Tudi po strokovni plati je sedaj spekter širši. Prej je bilo to le področje informacijskih tehnologij, sedaj pa je v ospredju še vse kaj drugega. Seveda želim še naprej ohraniti vez s svojo stroko in jo tudi uporabiti za napredek v občini.

4. Kakšni so Vaši občutki ob prvem mesecu opravljanja funkcije župana naše občine?

Voditi našo občino je velika odgovornost in hkrati velik privilegij. Skupaj z vsemi občankami in občani želim našo občino popeljati v boljšo prihodnost za vse. Vsak dan v službi občank in občanov moramo skupaj z občinsko upravo delati korake v tej smeri. Zato je bil prvi mesec zelo intenziven. Minil je zelo hitro, predvsem v podrobnem spoznavanju vseh področij. Seveda se to privajanje še ni končalo. Precej je področij, kjer se je potrebno angažirati in reševati situacije. Na te gledam kot na izzive, da lahko z dialogom pridemo do dobrih rešitev.

5. Ali lahko že z gotovostjo trdite, da ste se pravilno odločili za to poklicno pot?

Župan dr. Matej Gomboši

Lahko. Vsak dan se ta odločitev potrjuje kot pravilna in nujna, če želimo vsi skupaj naši občini zagotoviti nov razvojni preboj. Moja dolžnost je, da odgovorno sprejemam odločitve, s katerimi se bodo ustvarili pogoji, da vsi skupaj našo občino spremenimo v občino, polno optimizma in razvojne energije. Ta cilj je mogoče doseči le tako, da se na vseh področjih, ki so posebej pomembna iz vidika ustvarjanja novih delovnih mest, pomoči domačim obrtnikom in podjetnikom, privabljanju novih investitorjev, urejanju komunalne in prometne infrastrukture in mnogih drugih področjih, ambiciozno začrtajo smeri razvoja. V naši občini je mnogo razvojnih potencialov, ki jih bomo morali v prihodnje v večji meri izkoristiti. Tu je še mnogo drugih neurejenih zadev iz preteklosti, ki jih je potrebno čim prej urediti. Le to samo po sebi potrjuje, da je naša občina nujno potrebovala župana, ki 101% sebe posveča vodenju občine. Gledano iz osebnega zornega kota pa funkcija župana človeku da precej osebnostne rasti, priložnosti za spoznavanje novih ljudi in situacij. Zadovoljstvo ob doseženem dogovoru ali razrešitvi problema je veliko. V veliko pomoč pri tem mi je tudi ekipa mojih sodelavcev, ki s svojim strokovnim znanjem in izkušnjami županu pomaga in mu predlaga rešitve. Zelo pomembno

pa je tudi dobro sodelovanje s sosednjimi občinami in ostalimi strokovnimi institucijami.

6. Bi nam prosim opisali področje, na katerem vidite Vi še poseben izziv oz., da so možnosti razvoja občine še posebej velike?

To je področje sodelovanja in povezovanja. Vidim, da se na nekaterih področjih precej delimo, namesto da bi stopili skupaj. To mi je znano že iz prejšnje službe, kjer se je prav tako čutila ločnica med posameznimi deli podjetja. Govorimo lahko o povezanosti ljudi med krajevnimi skupnostmi, o povezanosti ljudi znotraj posameznih interesnih področij in o splošni povezanosti z ljudmi, ki živijo v naši bližini. Res je, da imamo vsi določene svoje posebne lastnosti ali tudi navade, vendar lahko velike premike v občini naredimo le, če bomo stopili skupaj in združili znanje, izkušnje in moči. Osebnostne zamere ali ocene v aktivnostih za dobrobit občine ne bi smele biti prisotne.

7. Na katerih področjih dela pričakujete največje probleme?

Tam, kjer se bo nekdo šel politike in ne skupnega reševanja težav in tam, kjer bo nekdo nasprotoval spremembam samo zaradi ohranjanja trenutnega stanja ali nekkih osebnih interesov, čeravno to stanje ni najboljše. Za vsako tako odločitev bo posameznik mo-

ral prevzeti tako politično, kot tudi materialno odgovornost. Vsi, ki sodelujemo pri vodenju občine, moramo za svoje odločitve tudi odgovarjati. Kolektivne odgovornosti pri mojem načinu dela ni.

8. Kaj bi sporočili občanom, še posebej mogoče mladim?

Mlade bi rad vzpodbudil k sodelovanju in povezanosti z občino. Dati jim moramo na znanje, da jih občina potrebuje in vzpodbuja. Nekaj se na tem področju že dela, še več je možno v prihodnje. Potrebno je zagotoviti tako prostorske, kot tudi vsebinske pogoje njihovega udejstvovanja in preživljanja prostega časa. Predvsem vidim poudarek na druženju, izobraževanju, športu, rekreaciji, kulturi in umetno-

sti. Seveda pa je za to potreben dialog in proaktivnost z obeh strani. S strani občine je le ta zagotovljena.

9. Želite ob koncu mogoče še kaj dodati oz. sporočiti občanom?

Treba se je zavedati, da je obdobje gospodarske krize prizadelo tudi našo občino. Vsakemu, ki mu lahko pomagamo, da bo lažje prebrodil trenutke osebne stiske ob izgubi službe, bomo v največji možni meri tudi pomagali. Posebej pomembno pa je, da v vseh situacijah ohranimo pozitivno mišljenje in vedno razmišljajmo o pomoči, predlogih in dobronamernih kritikah. Nikoli ne bo vse idealno, vendar če bomo nekemu prislunhili in predlagali boljše rešitev na pravi način, bo to skupen uspeh in ne zmaga enega na račun pora-

za drugega. Sodelovanje in povezovanje je prava pot in dobrih primerov imamo v občini precej. Dajmo jim priznanje in jih vzemimo za vzgled, da bomo čez čas na čim več področjih lahko poslušali zgodbe o uspehu. Na ta način bo to njihov in tudi naš skupni uspeh.

V mesecu, ki zaključuje leto, je priložnost, da se spomnimo lepih trenutkov leta, ki se poslavlja. V prazničnih dneh pa zaužijmo čim več topline in čarobne medčloveške povezanosti v družbi naših najbližjih. Novo leto naj nam vsem prinese vse dobro in polno energije ter naših skupnih uspehov.

Najlepša hvala za vaše odgovore in veliko uspeha pri vašem odgovornem delu.

Jelka BREZNIK • mali rijtar

Silvestrovanje na prostem

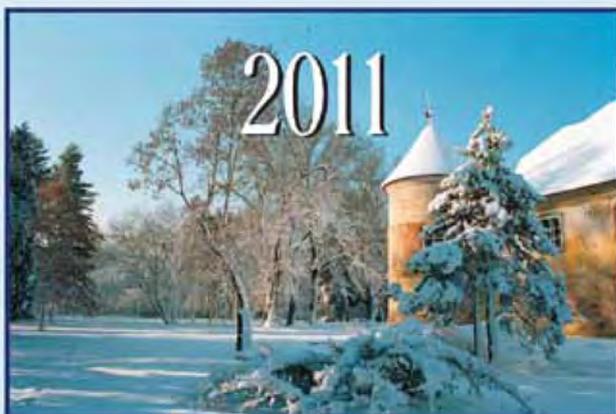
Zavod za turizem in kulturo Beltinci, Občina Beltinci,
Turistično društvo Beltinci, Vinogradniško društvo Beltinci
vabijo
na Silvestrovanje na prostem z glasbeno skupino HORIZONT.

Kdaj: 31.12.2010 ob 22. uri

Kje: šotor na parkirnem prostoru trgovine MERCATOR v središču Beltincev.

Vstop prost.

»V novo leto v Beltincih ob druženju, veselju in zabavi.«

Vesele božične praznike in srečno novo leto.

Zavod za turizem in kulturo Beltinci

Mali rijtar

informativno glasilo Občine Beltinci

uredniški odbor:

Renata ADŽIČ (odgovorna urednica),
Jelka BREZNIK, Zlatko RADUHA,
Ivan MESARIČ, Mira ŠÖMEN,
Zlatka HORVAT, Erna VÖRÖŠ,
Peter DUGAR, Robert KUZMA

Uredniški odbor ne odgovarja
za vsebino objavljenih člankov.

Foto:

Silva Eöry, arhiv Občine Beltinci

zbiranje materiala:

Lilijana ŽIŽEK

jezikovni pregled:

Zlatka HORVAT

grafično oblikovanje in priprava za tisk:

Grafični studio Robert Kuzma s. p.
www.graficnistudio.net, 041 721 046

tisk:

Tiskarna S-tisk, d. o. o.

december 2010

Glasilo ni naprodaj, vsako gospodinjstvo v občini ga dobi brezplačno, drugi zainteresirani pa na sedežu Občine Beltinci,
Mladinska 2, 9231 Beltinci, 02 / 541 35 35,
www.beltinci.si, obcina@beltinci.si

Vabilo

FILATELISTIČNO-NUMIZMATIČNO DRUŠTVO KLASJE-BELTINCI

Vabimo Vas na ustanovni zbor društva »FND KLASJE-BELTINCI, ki bo potekalo dne 21. januarja 2011 ob 17.00 uri v gasilskem domu Beltinci.

Vabimo vse, ki vas zanima filatelija (zbiranje znamk) ter numizmatika (zbiranje kovancev in bankovcev).

Dobrodošli ste vsi zbiralci, ne glede na to, ali ste začetnik, poznavalec ali dolgoleten zbiralec!

Slavko ŠEBJAN • mali rijtar

Začetek izgradnje dela dolinske kanalizacije v Občini Beltinci

V okviru projekta Dolinska kanalizacija bo v občini Beltinci predvidoma do konca leta 2012 izgrajenih 36,66 kilometrov primarnih vodov, ki bodo priključeni na novo čistilno napravo na Melincih. Na novo kanalizacijo se bo lahko priključilo 8.650 prebivalcev. Projekt bo predvidoma zaključen konec leta 2012.

Beltinci, 22. november – Z izvedbo skupine projektov Dolinska kanalizacija bo celovito rešen problem čiščenja in odvajanja odpadne vode na območju celotnega Dolinskega. Projekt so financira Kohezijski sklad Evropske unije (EU) in Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije. Del projekta, ki se nanaša na občino Beltinci, predvideva izgradnjo ločenega gravitacijskega kanalizacijskega omrežja, s potrebnimi črpališči za dvig nivoja fekalne vode. Predvidena je izgradnja primarnih vodov skupne dolžine 36,66 kilometrov, ki bodo priključeni na novo čistilno napravo na Melincih.

Skupna predvidena vrednost projekta znaša 13,892 milijona evrov. Predvidoma se bo začel izvajati decembra 2010 in se bo zaključil predvidoma decembra 2012.

Izgradnja kanalizacije in čistilne naprave Beltinci bo potekala v naseljih Dokležovje, Ižakovci, Melinci, Lipa, Gančani, Lipovci, Bratonci in Beltinci. Kanalizacijski sistem, vezan na občino Beltinci, je zasnovan kot ločen sistem, kjer se bodo posebej odvajale fekalne vode po vodotesni kanalizaciji. Kanalizacijo odpadne vode se bo peljalo v ceveh v zaprtem sistemu iz vseh vasi v čistilno napravo, ki bo locirana na Melincih. Na glavnih in stranskih kanalih, ki so priključeni na glavne kanale, je sistem odtoka vode gravitacijski, predvidena pa so tudi črpališča za dvig nivoja fekalne in delno tudi tlačne vode za prečrpavanje fekalne vode v jaške, kjer gravitacijsko teče naprej. Predvidena skupna dolžina primarnih vodov znaša 36,66 kilometrov, od

tega gravitacijski v dolžini 17,79 kilometrov in tlačni v dolžini 18,87 kilometrov. Čistilna naprava bo mehansko biološkega tipa, kapacitete 15.000 PE. Z izgradnjo kanalizacije in nove čistilne naprave Melinci s kapaciteto 15.000 PE bo omogočeno odvajanje in čiščenje odpadne komunalne vode za 8.650 prebivalcev.

S projektom bo omogočeno urejeno zbiranje in odvajanje komunalnih odpadnih voda na čistilno napravo, kjer bo prečiščena in tako ne bo negativno vplivala na okolje in podtalnico. S tem bo vir onesnaženja okolice in podtalnice v naselju odstranjen. Tako se bo zmanjšal tudi neprijeten vonj in ostali zdravju škodljivi stranski pojavi.

Župan Občine Beltinci dr. Matej Gomboši je izrazil zadovoljstvo, da se bo projekt začel izvajati, saj je prepričan, da prinaša pozitivne učinke vsem prebivalcem občine.

Župan Občine Velike Polane Damijan Jaklin, ki je koordinator skupi-

DOLINSKA KANALIZACIJA

ne projektov Dolinska kanalizacija, pa je poudaril prednosti skupnega izvajanja projektov in pomembnost povezovanja med občinami.

Dolinska kanalizacija je projekt šestih pomurskih občin, katerega namen je odpraviti vrsto let trajajočo problematiko odvajanja in čiščenja odpadnih fekalnih voda, ki imajo negativne posledice na okolje in zdravje ljudi. V okviru skupine projektov bodo zgrajeni primarni in sekundarni vodi kanalizacijskih sistemov ter čistilne naprave. Projekt se bo izvajal v šestih občinah, kjer še nimajo izgrajenega sistema za odvajanje in čiščenje komunalnih voda, oziroma ta sistem še ni v celoti zgrajen. Vrednost celotnega projekta Dolinska kanalizacija znaša 27,28 milijona evrov in ga financirajo Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije, Kohezijski sklad EU in posamezna občina iz občinskega proračuna. Predviden zaključek projekta Dolinska kanalizacija je v letu 2013. Po končanem projektu bo kanalizacijsko omrežje in bistveno izboljšano varovanje vodnih virov imelo 41.000 prebivalcev v 82 naseljih. V okviru Dolinske kanalizacije so vključeni projekti

Kanalizacija in čistilna naprava Beltinci, Kanalizacija Dobrovnik, Kanalizacija Lendava, Kanalizacija Moravske toplice, Kanalizacija in čistilna naprava Razkrižje, Kanalizacija in čistilna naprava Velika Polana.

Dodatne informacije:

Občina Beltinci: T: 02 541 35 53; F: 02 541 35 70; E: obcina@beltinci.si

»Operacijo delno financira Evropska unija, in sicer iz Kohezijskega sklada«. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete »Varstvo okolja – področje voda«, prednostne usmeritve »Odvajanje in čiščenje komunalnih voda«.

Gospodje Tadej Ružič, dr. Matej Gomboš in Anton Kolarič ob podpisu projekta Dolinska kanalizacija

Skupni načrt ravnanja z odpadnimi nagrobnimi svečami

V Sloveniji porabimo 23 milijonov nagrobnih sveč na leto. Če jih ne recikliramo, okolje obremenimo s približno 4.500 tonami odpadkov. Sodobna in okolju prijazna tehnologija predelave odpadnih nagrobnih sveč pa omogoča, da lahko 75,4 % njihovih sestavnih materialov ponovno uporabimo.

Družba Interseroh je junija letos na osnovi Uredbe o ravnanju z odpadnimi nagrobnimi svečami vzpostavila Skupni načrt ravnanja z odpadnimi nagrobnimi svečami, s katerim za svoje zavezance (to so proizvajalci, pridobitelji in uvozniki nagrobnih sveč) prevzema in zbira odpadne nagrobne sveče od izvajalcev javne službe ravnanja z

odpadki, skrbi za predelavo zbranih količin nagrobnih sveč, vodenje evidenčnih listov o količini prevzetih, zbranih in predelanih odpadnih nagrobnih sveč in izvaja akcije obveščanja in ozaveščanja končnih uporabnikov in širše javnosti o namenih in ciljih zbiranja odpadnih nagrobnih sveč.

Predelava odpadnih nagrobnih sveč

Povprečen lonček nagrobne sveče - tako parafinske kot elektronske - je sestavljen v 33 odstotkih iz plastičnih materialov, med katerimi prevladuje PVC (približno 96 odstotkov), sledi PP (okoli 2 odstotka) ter PE in PET (od 1 do 2 odstotka). Ker imajo našteti

plastični materiali različne kemijske lastnosti, jih je potrebno v fazi sortiranja dosledno ločevati. V nagrobni sveči je še parafin, ki predstavlja 49 odstotkov skupne teže nagrobne sveče, kovine z 1 odstotkom, 1 odstotek teže pa predstavljajo baterije pri elektronskih nagrobnih svečah. Približno 16 odstotkov celotne mase prevzetih odpadnih nagrobnih sveč predstavljajo nečistoče in ostali materiali, ki jih ni mogoče predelati.

Ko se odpadne nagrobne sveče sortirajo in razvrščajo, se jih najprej loči po materialih. Odstrani se kovinske pokrovčke, plastiko pa se razdeli na zgoraj opisane plastične frakcije. Izho-

**Predelava sveč zagotavlja naslednje stopnje reciklaže
(predvidena materialna bilanca odpadnih nagrobnih sveč):**

Material	Izhodna frakcija	Stopnja reciklaže
Plastika (PVC, PP, PE in PET)	33 %	90 %
Parafin	49 %	90 %
Kovine	1 %	100 %
Baterije	1 %	60 %
Nečistoče in ostali materiali	16 %	0 %

Stopnja reciklaže odpadnih sveč znaša 75,40 odstotka.

**Če stopnjo reciklaže ponazorimo še v kilogramih posameznih frakcij,
ki jih dobimo v procesu predelave, ti pri 1.000 kg zbranih
in predelanih odpadnih nagrobnih sveč znašajo:**

Material	Teža (v kg)	Teža izhodnih materialov
Plastika (PVC, PP, PE in PET)	330	297
Parafin	490	441
Kovine	10	10
Baterije	Baterije	6
Nečistoče in ostali materiali	160	0

Stopnja reciklaže odpadnih sveč znaša 75,40 odstotka.

Uporaba materialov po reciklaži odpadnih nagrobnih sveč:

Material	Uporaba
Zmletine plastičnih mas (PVC, PP, PE in PET)	izdelava manj zahtevnih plastičnih izdelkov (cevi, polizdelki, namenjeni uporabi v gradbeništvu)
Parafin	ponovna uporaba v proizvodnji nagrobnih sveč
Kovine (železo in aluminij)	izdelava kovinskih izdelkov in polizdelkov
Druge kovine (mangan, cink, nikelj in baker)	uporaba v industriji

dna frakcija nam torej pove, koliko odstotkov posameznega materiala, ki gre v recikliranje, je v svečah.

Predhodno skladiščenje, obdelavo in predelavo odpadnih sveč izvajajo podjetje Plastkom na Jesenicah, ki zagotavlja predelavo odpadnih nagrobnih sveč s tehnologijo, ki ne onesnažuje zraka in vode in torej ne povzroča negativnih vplivov na lokalno okolje.

Uporaba materialov po reciklaži odpadnih nagrobnih sveč

Zavezanci Skupnega načrta ravnanja z odpadnimi nagrobnimi svečami družbe Interseroh:

SVEČA d.o.o., LESK d.o.o. Frankeolovo, SVEČARSTVO JURKOVIČ

DAVID JURKOVIČ S.P., PAX d.o.o., SVEČARSTVO BOŠTJAN JELENKO S.P., SVEČARSTVO MARINIČ GORAN MARINIČ S.P., SVEČARSTVO GREGOR ŠUBIC S.P., HOFER trgovina d.o.o., EMMA, d.o.o., PERNE GREGOR S.P. - SVEČARSTVO PERNE, »SVEČARSTVO« MARIJA DOBOVIČNIK S.P., SAMEX d.o.o., SVEČARSTVO MILENA ANA HAUPTMAN S.P., SAŠO ŽALJEC S.P., MIR NAGROBNI DODATKI IRENA STRUNA S.P., WOLF SVEČE SVEČARSTVO IN TRGOVINA WOLF SILVESTER S.P., SŽŽIP, storitve, d.o.o., LENARČIČ ŠTEFKA S.P., DIONIZIJ, DENIS PODLESNIK S.P., S-MARKETING MITJA SCOZZAI S.P., Boštjan Zgrebec s.p., BORKO MILAN S.P.- SVEČARSTVO,

LAVŠ FRANC S.P.- SVEČARSTVO, DUPLAST RUDOLF DULAR, S.P., SVEČARSTVO PIRC, SIMON KLOPČIČ S.P., Svečarstvo, Marko Udovič s.p., SVEČARSTVO, ŽELJKO KREPEK S.P., SVEČARSTVO JOŽE VRAŽIČ S.P., SVEČARSTVO JELKA ŠTURM S.P., IPIS POLANC - SONJA POLANC S.P., BMR INVESTICIJE d.o.o., SVEČARSTVO LORGER MILENA LORGER S.P., APIS-BSB, d.o.o., Vnanje Gorice, LIDL d.o.o. k.d., DOLORES RUTAR S.P., LIDIJA VRBNJAK S.P., SVEČARSTVO SORKO NATAŠA SORKO S.P., BREDEX - IZDELAVA SVEČ, EDO ORTER, S.P., SVEČARSTVO. BOJAN ŠOLINC S.P., OGENJ d.o.o., LIPEC STANISLAV S.P. SVEČARSTVO, KADROVSKI INŽENIRING LAMPE, METKA LAMPE S.P., VINKO PETKOVŠEK S.P., SVEČARSTVO IN MEDICARSTVO, ANŽIČ CILKA - S.P., IP POSOČJE d.o.o., MRAZ & MRAZ, d.n.o., Škofja Loka, SVEČARSTVO ALOJZ ŠIMEC S.P., LAST PRODAJA IZ AVTOMATOV STOJAN LAMPE S.P., SVEČARSTVO PEROVNIK BRANKO PEROVNIK s.p., SVEČARSTVO IN PREVOZ BLAGA FRANC BEVEC S.P., KANA d.o.o., ALOJZ SVENŠEK S.P., SVEČARSTVO BOŽA ADAMIČ S.P., PETER TOVORNIK s.p., SVEČARSTVO MEDEN, MIJAN MARJETA S.P. SVEČARSTVO, CVETJE IN DARILA, STANISLAV VALTE S.P., LIDIJA PIRŠ S.P., REMAP, Reteče, d.o.o., MARIJA ČREŠNJAR S.P., SVEČKA, d.o.o. Ljubljana, SVEČARSTVO ZVONKA ANTOLIN S.P., V & S FASHION d.o.o., VIJA d.o.o., SVEČARSTVO VODNIK FRANC VODNIK S.P., SVEČARSTVO ROBERT JUKIČ S.P., SVEČARSTVO ZDOLŠEK ROMAN S.P., dm drogerie markt d.o.o., SVEČARSTVO LUČKA IGOR LUŽAR s.p., MIMAX ANDREJ KNEZ S.P.

Dodatne informacije:

Uros Černuta, Interseroh d.o.o., vodja razvoja novih produktov

Tel.: 01 560 91 54, e-mail: uros.cernuta@interseroh.com

Samo z ločeno zbranimi odpadnimi nagrobnimi svečami omogočamo njihovo nadaljnjo predelavo

Na pokopališčih so posebni zabojniki, namenjeni ločenemu zbiranju odpadnih nagrobnih sveč, ki jih je mogoče s sodobno in okolju prijazno tehnologijo predelati ter tako 75,4 % sestavnih materialov odpadnih nagrobnih sveč ponovno uporabiti. Upravljalci pokopališč in izvajalci javne službe ravnanja z odpadki (komunalna podjetja) morajo poskrbeti, da so na pokopališčih poleg zabojnikov za odpadne nagrobne sveče tudi zabojniki za druge vrste odpadkov in sicer: biorazgradljive odpadke, odpadno embalažo in druge odpadke.

Zbiranje odpadnih nagrobnih sveč brez nečistoč

Za učinkovit in nemoten proces zbiranja, odvažanja in nadaljnje predelave odpadnih nagrobnih sveč je pomembno, da obiskovalci pokopališč ločeno oddajajo v zabojnike samo odpadne nagrobne sveče, brez nečistoč in drugih odpadkov. V družbi Interseroh, ki je junija letos vzpostavila celovit sistem zbiranja, odvažanja in predelave odpadnih nagrobnih sveč, v katerega so vključeni proizvajalci, uvozniki in pridobitelji nagrobnih sveč, opazajo, da je med zbranimi odpadnimi nagrobnimi svečami še vedno veliko drugih odpadkov. Pogosto se dogaja, da obiskovalci pokopališč oddajajo odpadne nagrobne sveče v plastičnih vrečkah ali skupaj z ostanki

cvetja, keramike in porcelana, zaradi česar je bistveno težje in dražje zagotoviti predelavo odpadnih nagrobnih sveč.

Zagotavljanje ustreznih zabojnikov

Poleg tega v družbi Interseroh poudarjajo, da morajo upravljalci pokopališč in izvajalci javne službe ravnanja z odpadki (komunalna podjetja) skladno z Uredbo o ravnanju z odpadnimi nagrobnimi svečami zagotoviti, da so na pokopališčih postavljeni zabojniki za več vrst odpadkov. Le-ti morajo biti opremljeni z ustreznimi napisi, kateri odpadki spadajo v posamezni zabojnik in kateri ne. Kljub temu ugotavljajo, da so marsikatera pokopališča še vedno opremljena samo z zabojniki za ločeno zbiranje odpadnih nagrobnih sveč in bioloških razgradljivih odpadkov, kar prav tako onemogoča ustrezno ravnanje z odpadnimi nagrobnimi svečami in drugimi odpadki s pokopališč.

Ločevanje in oddajanje odpadkov na pokopališčih

Pokopališča morajo biti opremljena z zabojniki, ki omogočajo ločeno oddajanje več vrst odpadkov:

- odpadne nagrobne sveče, kamor spadajo samo odpadne nagrobne sveče,
- biorazgradljive odpadke, kamor spadajo cvetje, plevel, listje, pokošena trava, stara zemlja lončnic, odpadki od urejanja grmovnic, papirni robčki in vrečke,
- odpadno embalažo, kamor uvrščamo plastične vrečke, plastične lončke, plastenke pijač, živil, čistil in pralnih sredstev, sestavljeno embalažo in
- druge odpadke, ki niso biološko razgradljivi, kamor spadajo ohlajen pepel, keramika, porcelan, za-

maščene folije in manjše količine stiropora, plastificiran papir, krpe, tkanine, usnje.

Na nekaterih pokopališčih v enem zabojniku ločeno zbirajo odpadno embalažo in druge odpadke, vendar morajo komunalna podjetja ločiti ti dve vrsti odpadkov pred nadaljnji postopki odvažanja in predelave teh odpadkov.

Recikliranje odpadnih nagrobnih sveč

Sodobna in okolju prijazna tehnologija omogoča predelavo 75,4 % sestavnih materialov odpadnih nagrobnih sveč. Z recikliranjem ene tone odpadnih nagrobnih sveč pridobimo 297 kg plastike, 441 kg parafina, 10 kg kovin in 6 kg baterij. Reciklirane materiale je mogoče uporabiti za izdelavo manj zahtevnih plastičnih in kovinskih izdelkov ali ponovno izdelavo nagrobnih sveč. Po drugi strani pa ena tona sveč, ki je ne recikliramo, obremeni okolje s 330 kilogrami plastike, 10 kilogrami kovin, 10 kilogrami baterij in 160 kilogrami nečistoč in ostalih materialov.

Dodatne informacije:

Uroš Černuta, Interseroh d.o.o., vodja razvoja novih produktov

Tel.: 01 560 91 54, e-mail: uros.cernuta@interseroh.com

Društvo za zaščito živali Pomurja

Veliko ljudi se ob tem, ko slišijo ime našega Društva za zaščito živali, obrne in zgraža. Ljudje se zgražajo/zgražate, ker mislite, da smo neki nori skrajneži. Skrajneži, ki delamo proti tradiciji, proti družbi in proti človeku. A to je ravno nasprotno temu, kar mi dejansko smo!

Člani društva nismo nobeni skrajneži; včlanjeni smo čisto normalni ljudje z družinami, obveznostmi, službami ali celo še taki, ki obiskujejo šolo. Smo ljudje kot vi vsi, ki se jezimo na politike in se radi zabavamo v dobri družbi in nasmejimo dobri šali. Kar pa nas združuje in nas spravlja v dobro voljo, je ljubezen do živali. Radi se nasmejimo mlademu razigranemu mačku, ki zganja norčije in ponosno stopamo poleg našega psa, kot naš pes ponosno stopa poleg nas.

Nikar ne mislite, da ne maramo ljudi. Nič nas ne užalosti bolj kot to, ko nam kdo zabrusi: „Rajši se brigajte za ljudi, kot pa za živali!“ ali pa: „Za živali ja, za ljudi pa ne!“. Če bi poznali naše delo, ne bi tako mislili! Mi pomagamo ravno ljudem – in sicer na področju živali. Zato, ker imamo radi ljudi in živali in ker vemo, da jih imate radi, na nek način, tudi vi.

Verjetno ni treba posebej poudarjati, da je pobijanje živali slabo. Tega, mislim, da se zavedamo vsi. In vsi vemo tudi, da ko je mačka spet breja - in to že tretjič to leto - ni nihče posebej vesel. Zato, ker ne vemo kam z mladiči. Ni-

kamor z njimi! Ko se enkrat že kotijo, jim moramo pustiti živeti, ker je vsako življenje sveto. Ko je mačka že breja, smo prepozni. Zato pa lahko storimo nekaj že prej: sterilizirajmo mačko (psičko)! Sterilizacija samicke je operacijski poseg, ki ga opravi veterinar. Po operaciji samicke več ne more zanositi in ne prinaša več domov nezaželenih mladičkov. Sterilizacija je najboljša pot za vse: za samicke (če ji prehitro odvezamo mladičke, lahko pride do vnetja dojke, izčrpanosti zaradi neprestane brejosti in še in še..), za mladičke, ki se izognejo prehitri in predvsem prekruti smrti ter za vas, ki ste enkrat za vselej rešeni problemov, kam z mladiči oz. kako jih nahraniti.

Če vam pa to ni bilo zadosti, naj vas samo opomnim, da je kakršnokoli nasilje nad živaljo prepovedano in kaznivo. Vsekakor pa slab zgled za vaše otroke, vnuke, sosede in celotno okolico. Še posebej bi vas rada spomnila na 11. člen Zakona o zaščiti živali (Ur. l. RS, št. 43/2007), ki pravi: „Skrbnik hišnih živali mora z zagotovitvijo osamitve, kontracepcije, sterilizacije ali kastracije živali preprečiti rojstvo nezaželenih živali.“

Člani Društva za zaščito živali vas zato pozivamo, da date svojo žival čim prej sterilizirati ali kastrirati. Za kakršnokoli vprašanje ali nasvet se lahko obrnete na nas – saj, zato pa smo! Obrnite se na nas tudi, če boste kje videli mučenje živali – ne pustite, da nedol-

žna bitja trpijo! Vsekakor pa o mučenju obvestite tudi pristojni organ – veterinarsko inšpekcijo v Murski Soboti, na naslov: VURS OBMOČNI URAD MURSKA SOBOTA, Kocljeva ul. 10, 9000 Murska Sobotā, tel. št.: 02/521-43-40, E-pošta: ou-murskasobota.vurs@gov.si

Pustite živalim, da narišejo nasmeh na vaših ustnicah, kakor vidite, da nasmejijo malega otroka. Pustite živalim, da vam pokažejo, da vas občudujejo in vi pokažite njim, da vam lahko zaupajo!

Ana, članica Društva za zaščito živali Pomurja

DRUŠTVO ZA ZAŠČITO
ŽIVALI POMURJA
Trg zmage 8, p.p. 30,
9000 Murska Sobotā
Tel. št.: 031/528-396,
070/879-212, 040/736-313
www.dzypomurja.si
E-pošta: dzypom@gmail.com

Svetovni dan spomina na žrtve prometnih nesreč v Občini Beltinci obeležili že drugič

Na predvečer Svetovnega dneva spomina na žrtve prometnih nesreč, 20. novembra 2010, smo se v kar lepem številu pred občinsko stavbo zbrali občani in občanke Občine Beltinci, da bi se

poklonili in spomnili vseh žrtev prometnih nesreč tako v domači občini, kot tudi v domovini in po svetu.

Zavod Varna pot, Svetovna zdravstvena organizacija(WHO) in Evrop-

ske združenje žrtve prometnih nesreč(FEVR) so izvajalci tega svetovnega projekta in tudi letos smo se pridružili mnogim občinam in zvezam po svetu, da s prižiganjem lučk predvsem opo-

S svečami smo se spomnili preminulih v prometnih nesrečah

mnimo vse ter se poklonimo mnogim nemočnim žrtvam prometnih nesreč.

Prvo tako organizirano obeleževanje spomina na žrtve prometnih nesreč je že leta 1993 organizirala britanska nevladna organizacija Road Peace. Z idejo francoske nevladne organizacije Esperanza pa je gibanje dobilo nov zagon in se razširilo po vsem svetu. (http://www.varna-pot.si/javne_datoteke/novice/datoteke/878-WDR2010-projekt.pdf).

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Beltinci je skupaj z Občino Beltinci pripravil slovesnost, na kateri je spregovoril župan Občine Beltinci, dr. Matej Gomboši. V tišini tega sobotnega večera smo se

lahko vsi skupaj zamislili nad besedami, s katerimi nam je gospod župan dal vedeti, da leto 2010 nikakor ni bilo ugodno glede prometne varnosti v naši občini. Do sedaj se je pripetilo kar 44 prometnih nesreč, v katerih sta 2 osebi umrli, 1 je bila hudo telesno poškodovana, v dvajsetih pa se je kar 26 oseb lahko telesno poškodovalo. Vzroki za prometne nesreče so predvsem neprilagojena hitrost, sledijo pa nepravilna smer vožnje in neupoštevanje pravil prednosti. Od 43 povzročiteljev prometnih nesreč jih je kar 7 bilo pod vplivom alkohola!

Varnost v prometu je za vse nas izredno pomembna, a na žalost se tega premalo oz. sploh ne zavedamo. V tem

hitrem tempu življenja vsi le hitimo in tako tudi pritiskamo na plin, samo da kar najhitreje pridemo do cilja. Ko pa pritismo na zavoro, je večkrat prepozno. Biti moramo strpni in mirni vozniki ter se vsakokrat, ko sedemo za volan našega jeklenega konjička zavedati, da na cesti nismo sami in da moramo vožnjo prilagoditi tako vremenskim razmeram, kot našemu psihofizičnemu stanju. Človek je ranljivo bitje, je neponovljiva in enkratna stvaritev, naša življenja pa so dragocena in jih moramo zato varovati – tako svoja kot tudi druga!

Pred občinsko stavbo so se med programom, v katerem sta čudovito klasično pesem zaigrala mlada glasbenika Glasbene šole Beltinci, začele prižgati lučke in skupaj smo potem krenili do kapelice sv. Antona, kjer smo jih odložili ter se z molitvijo spomnili vseh žrtev prometnih nesreč.

Slogan letošnje svetovne in slovenske akcije je bil: «Dobre želje zamenjajmo z dejanji!» Spoštovani občani in občanke ter vsi, ki živimo v Sloveniji in po svetu! Potrudimo se, da postane izrečeno resničnost in z dejanji dokažimo, da imamo radi tako sebe kot tudi druge – naj ta slogan resnično zaživi med nami!

Lilijana ŽIŽEK • mali rijtar

Pelinolistna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*)

Uradni list RS št. 63/2010 z dne 03.08.2010-ODREDBA O UKREPIH ZA ZATIRANJE ŠKODLJIVIH RASTLIN IZ RODU AMBROSIA

Na posebnem nadzorovanem območju (celotna Slovenija) mora imetnik zemljišča, na katerem raste škodljiva rastlina, z namenom preprečevanja širjenja in zatiranja škodljive rastline izvesti naslednje ukrepe:

- odstraniti škodljive rastline s koreninami vred ali odstraniti njihov

nadzemni del na način, da se škodljiva rastlina v tej rasti dobi ne obraste več;

- opraviti nadaljnja redna opazovanja zemljišč v rasti dobi do konca septembra.

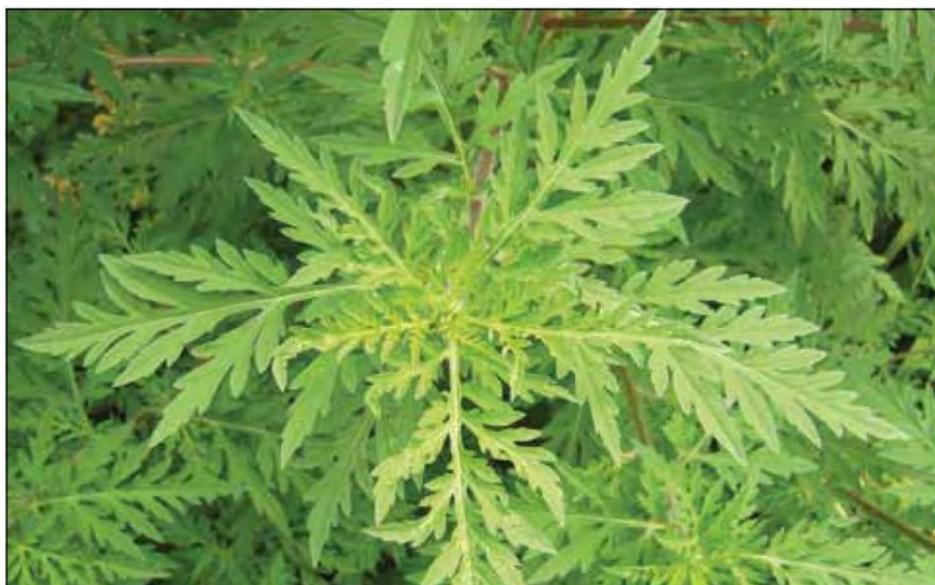
AMBROSIA ARTEMISIIFOLIA (PELINOLISTNA AMBROZIJA) se je iz svojega naravnega rastišča v Severni Ameriki razširila v zmerna območja Evrope ter dele Azije in Avstralije, kjer je eden glavnih povzročiteljev aler-

gij na cvetni prah. Nezadržno širjenje vrste *Ambrosia artemisiifolia* v Evropi predstavlja vse večji problem za zdravje ljudi, v kmetijstvu pa kot plevel povzroča dodatne stroške v višini več sto milijonov evrov, porabljenih za zdravstveno varstvo in kot posledica manjšega kmetijskega pridelka.

Zapleveljenost s pelinolistno ambrozijo se od 90-ih let prejšnjega stoletja povečuje, v prihodnosti pa naj bi se še povečala. Močna zapleveljenost z

ambrozijo v Srednji Evropi (Madžarska, Francija, Italija in Hrvaška) lahko pripomore k nadaljnjemu širjenju. Spremembe v izkoriščanju kmetijskih zemljišč skupaj z gradnjo vse več odlagališč zagotavljajo vedno več območij, primernih za rast ambrozije. Podnebne spremembe, morda pa tudi prilagoditev na podnebje v Evropi, povečujejo možnosti za širjenje ambrozije. Vpliv pelinolistne ambrozije na zdravje ljudi ni omejen zgolj na območja, zapleveljena s to rastlino. Ker rastlina proizvaja zelo velike količine lahkega cvetnega prahu, ki ga raznaša veter, lahko ambrozija povzroča alergije tudi več kot 200 km daleč od svojega rastišča.

Pelinolistna ambrozija je poletna enoletnica, tako imenovani terofit (enoletnica, katere semena so zelo dolgo kaliva). Je pokončna in vitka rastlina, ki je visoka do 2 metra in je običajno precej razvejana. Razvejitev se začne približno 2-4 cm nad tlemi in lahko obsega številne stranske veje. Posamezno rastoče rastline so pogosto nižje, a bolj razvejane. Listi so sestavljeni in nazobčani kot pri praproti, dolgi pa so 4-10 cm. Na obeh straneh so svetlo zeleni z bledimi žilami ter belimi priljubljenimi dlačicami na spodnji strani listov. Na stebelu starejših rastlin so spodnji listi nameščeni nasprotno, zgornji pa pogosto premenjalno. Steblo je rdečkasto in dlakavo, pri tleh pa je debelo 2-4 mm. Ženski cvetovi so neopazni, posamični ali v majhnih skupinah in se nahajajo v zalistju vrhnjih listov. Moški cvetovi so zeleni in majhni (2-4 mm), združeni v podolgovate cvetne glavice (socvetja) na koncu vrhnjih vej. Rastlina cveti od konca julija do novembra (do prve slane), odvisno od regionalnih in lokalnih podnebnih razmer. Naredi olesenel, rdeče-rjav plod, ki se ne odpre (plod s semeni), v dolžino meri 3-4 mm in vsebuje eno seme na plod. Ob prvi slani rastlina odmre. Pelinolistna ambrozija kali od pomladi (aprila), v dobrih pogojih pa mlada rastlina hitro raste, kar povečuje njene možnosti za uspevanje. Hitrost rasti in končna veli-

Pelinolistna ambrozija

kost rastline, ki lahko znaša od 30 cm do 2 m, je močno odvisna od habitata, se pravi od temperature, hranilnih snovi, količine vode in drugih konkurenčnih rastlin na rastišču. Ambrozija, ki vznikne spomladi na žitnih poljih, lahko ostane nizka do žetve žit, nato pa dobi več svetlobe in začne rasti. Bolj ji ustrezajo sončne lege in topla mesta z bogatimi hranilnimi snovmi in rahlo kislimi tlemi, prenese pa tudi sušo. Pelinolistna ambrozija je neke vrste pionirska rastlina, ki se zlahka prilagodi habitatom z golimi mineralnimi tlemi ali redko vegetacijo. Pogosto jo najdemo na neuglednih mestih ali smetiščih ter lokacijah, ki so povezane z različnimi dejavnostmi ljudi, kot so površine ob cestah, železniških progah, gramoznih jamah, gradbiščih, poljih, ob vodnih poteh, območjih mest in zasebnih vrtov. Samo en del semen začne kaliti spomladi. Razpon temperatur, potrebnih za kalitev, je širok ter sega od 7 °C do 28 °C, z optimalno temperaturo okrog 15 °C. Verjetno je, da kalitev spodbudi svetloba, saj semena le redko vzkalijo, če se nahajajo več kot 4-5 cm pod površino zemlje, kalitev pa v glavnem poteka na površini neporaslih tal. Semena lahko več let ostanejo v sekundarni dobi mirovanja. Pelinolistna ambrozija je torej dobro prilagojena in preživi na mestih, kjer občasno prihaja do posegov v razvoj ra-

stlinskih združb. Znano je, da semena ostanejo živa tudi po tem, ko so bila v zemlji 20 let, stopnja kalivosti pa je 85 %. Načini prenosa – sončnično seme, mešanice semen za ptice, premeščanje strojev/opreme, prenos s prstjo/gramozom, kompost, vodni tokovi. Najbolj poceni pristop k nadzoru širjenja invazivnih vrst rastlin je preprečevanje samega širjenja. Prednostna območja spremljanja so zasebni vrtovi, območja ob cestah in železniških progah, posevki sončnic, koruze in soje, žitna polja po žetvi, gradbišča, travniki in obrobja gozdov, bregov rek, smetišča, jase, okolica skladišč žit in živinske krme, oljarn in tovarn za predelovanje žit ter tovarn, ki proizvajajo živinsko krmo. Večina pojavov novih naselitev ambrozije je vezanih na zasebne vrtove in obdelana kmetijska zemljišča. Zaradi tega je pomembno, da se splošna javnost zaveda invazivnosti rastline in sodeluje pri spremljanju in poročanju o pojavu le te.

Ljudje morajo vedeti (ali morajo na zelo preprost način izvedeti), komu naj poročajo o svojih najdbah. Nove rastline pelinolistne ambrozije je treba izpuliti takoj po tem, ko jih opazimo, kar je najbolje storiti še pred začetkom sezone cvetenja. Izkoreninjenje mora biti dosledno in stalno – izvajati ga je treba vsako leto. Mehansko zatiranje vključuje puljenje, košnjo,

oranje, itd. Vse rastline na rastišču je treba sistematično izpuliti še pred cvenjenjem, da preprečimo širjenje cvetnega prahu. Puljenje rastlin v času, preden semena dozorijo, je učinkovito v primeru majhnih do srednje velikih populacij. Rastline, ki ne cvetijo in ne tvorijo plodov, je treba učinkovito posušiti in kopostirati. Izpuljene rastline je treba shraniti tako, da niso v stiku z zemljo, kar prepreči ponovno rast.

Drugo možnost predstavlja zbiranje izpuljenih rastlin skupaj s prstjo na koreninah v plastične vrečke, ki jih nato zberemo in oddamo skupaj z ustreznimi odpadki ali pa jih sežgemo. Uporaba herbicidov, ki so na voljo za zatiranje pelinolistne ambrozije, pa je ob vrsti zapleveljenega rastišča odvisna tudi od drugih bioloških, ekonomskih kot tudi izvedbenih dejavnikov.

Obvestiti: pristojnega inšpektorja ali izvajalce javnih pooblastil ali izvajalce javne službe zdravstvenega varstva rastlin.

Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede Maribor, 02/3209020, dr. Mario Lešnik, KIS, 01/280520, Marjeta Zemljič.

KGZS-zavod M.S., 02/2284920, Jože Miklavc

Za Vas zbral
Janez Maroša 051/425-875

Informiranje in svetovanje za učenje in izobraževanje odraslih

Vsi mi, ki živimo v pokrajini levo in desno od Mure, veliko več znamo in zmoremo, imamo več veščin in sposobnosti ter delovnih, učnih in življenjskih izkušenj, kot si mislimo.

Mogoče nam manjka samo malo več samozavesti, poguma, vztrajnosti in pomoči, da bi svoje že pridobljeno znanje, delovne in učne izkušnje dopolnili in nadgradili, si pridobili ustrezna potrdila ali želeno kvalifikacijo oziroma poklic in si tako pridobili nova znanja, ki jih potrebujemo v vsakdanjem življenju, pri delu in v prostem času.

Z željo, da vam pomagamo pri uresničitvi vaših učnih želja in ciljev, vsem odraslim v Svetovalnem središču Murska Sobota nudimo brezplačne in

zaupne informacije o tečajih, usposabljanjih in izpopolnjevanjih za delo, poklic in prosti čas, o možnostih za nadaljevanje nedokončanega izobraževanja in prekvalifikacijah, možnostih izobraževanja na osnovnih, srednjih, višjih in visokih šolah, o vpisnih pogojih, trajanju izobraževanja, preverjanjih znanja in ne nazadnje tudi o učnih pomočeh, sofinanciranju izobraževanja in možnostih za samostojno učenje.

Nudimo vam tudi svetovanje pri odločanju za izbiro primernega izobraževanja, pri premagovanju učnih in drugih težav, povezanih z izobraževanjem in načrtovanju in spremljanju izobraževanja in učenja. Prav tako pa vam bomo pomagali pri iskanju fi-

nančnih virov za (so)financiranje.

In ne pozabite, da se vsako potovanje začne z majhnim korakom. Prvi korak je lahko tudi ta, da odprete vrata Svetovalnega središča in se oglasite pri nas v prostorih nasproti avtobusne postaje pri Ljudski univerzi Murska Sobota na Slomškovi 33 ali pokličete po telefonu 02 536 15 76 ali 031 637 243 ali nam pišete po elektronski pošti svetovalno.sredisce@lums.si.

Dejavnost svetovalnega središča je predstavljena na spletnih straneh <http://www.lums.si/> in <http://www.cvzu-pomurje.si/cvzu/>

Svetovalno središče deluje v okviru Centra vseživljenjskega učenja Pomurje. Dejavnost financira Ministrstvo za šolstvo in šport in Evropski socialni sklad.

Alojz Sraka,
vodja svetovalnega središča

Svetovalno središče Murska Sobota

V osebnih in zaupnih pogovorih vam nudimo brezplačne informacije in svetovanje o možnostih za učenje in izobraževanje odraslih. Pomagamo pri iskanju učnih in finančnih pomoči in podpor. Središče deluje pri Ljudski univerzi M.Sobota. DELOVNI ČAS: od 7.30 -15.30 ure, sreda od 10.00 -

18.00 ure. Informacije in svetovanje nudimo osebno, po telefonu: 536-15-76 in 031 637 243 ali po elektronski pošti: svetovalno.sredisce@lums.si. Več na www.lums.si v rubriki Svetovalno središče.

Dejavnost ISIO - informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih se

izvaja v okviru projekta Centra vseživljenjskega učenja Pomurje. Dejavnost je financirana iz sredstev Evropskega socialnega sklada in Ministrstva za šolstvo in šport.

Alojz Sraka, vodja svetovalnega središča

Svetovalnica za ljudi v stiski zaradi zlorabe alkohola!

V naši kulturi je pitje alkoholnih pijač pogosto, ob najrazličnejših priložnostih, od rojstva do smrti ... Ko človek sliši besedo alkohol, ta beseda ni nevtralna, kakor druge. Eden ob njej pomisli: »Vsi ljudje pijejo in pitje je nekaj normalnega.« Drugi pa začuti stisko: »Alkohol prinaša nesrečo v življenje naše družine.«

Človek si lahko zelo hitro pridobi izkušnjo, da napetost, težave ter nerešena vprašanja izginejo, če se opije. Alkohol pa je omamno sredstvo, ki lahko po rednem (kar ne pomeni nujno vsak dan) in prekomernem uživanju pripelje do zasvojenosti. Problemi alkoholizma so pri vsakem drugačni, nekatere temeljne značilnosti zasvojenosti z alkoholom, ki jih lahko opazimo pri človeku, pa so, da ne vzdrži daljše časovno obdobje brez alkohola, da ga »pijača vleče«, da se rad pogovarja o pijanosti in pitju s svojimi »prijatelji«, da poskuša opravičiti pitje in spremenjeno vedenje pred seboj in pri domačih, da se počuti nelagodno in ga je sram zaradi opijanja pred ljudmi, ki so mu blizu, da je poskušal kontrolirati svoje pitje, pa ni šlo. Vedenje človeka, ki pije, se spremeni. Spremenijo

pa se tudi njegovi najbližji. Zasvojenost povzroči spremembe v vedenju pri vseh članih družine. Zasvojeni človek niha v razpoloženju, otroci pa so ob takem očetu ali materi razdvojeni in nemirni. Zasvojeni človek ne upošteva meja drugih, zato se njegovi najbližji počutijo ogoljufane in razvrednotene. Posledice pri svojcih so lahko celo hujše kot pri alkoholikih. Svetovalnica za ljudi v stiski zaradi lastnih težav v zvezi z uživanjem alkohola ali svojcev in prijateljev, Društva socialni forum za zasvojenosti in oama, iz Ljubljane, nudi:

- pogovore ljudem, ki dvomijo o svojem odnosu do alkohola ali so v stiski zaradi pitja koga od svojcev ali prijateljev,
- informacije o preprečevanju zasvojenosti pri mladih,
- informacije o oblikah pomoči in samopomoči zasvojenim,
- partnerske in družinske svetovalne pogovore,
- pripravo in pomoč pri vključitvi v psihosocialne programe za zdravljenje alkoholike in njihove svojce,
- psihosocialno urejanje v terapevtskih skupinah,

- rehabilitacijo v klubih zdravljenih alkoholikov in prijateljskih skupinah.

V svetovalnici so na voljo izkušeni strokovnjaki. Temeljni pristop izhaja iz celostnega pogleda na človeka in njegovo okolje. Za pogovor v svetovalnici se je treba dogovoriti osebno ali po telefonu 01 438 68 00 ali 01 438 68 05. Odprta je od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro. Najave pogovorov sprejemamo tudi vsak ponedeljek od 17. do 20. ure v prostorih Inštituta Antona Trstenjaka na Resljevi 11 v Ljubljani. Na svetovalnico se je možno obrniti tudi po spletni pošti socialni_forum@gmail.com ali si več prebrati na spletnem naslovu <http://društvo-socialni-forum.blogspot.com/>. Svetovanje je anonimno in brezplačno, saj program sofinancirata MOL in MDD-SZ.

Problem zasvojenosti je tako širok in velik, da ga je težko videti v vsem obsegu, saj je kot zamočvirjena džungla. Vendar pa skozenjo pelje pot k rešitvi. Mnogi je niti ne opazijo in zato potrebujejo pomoč, da jo najdejo.

Blaž Švab, dipl. soc. delavec

Podjetniki zadovoljni z vsebino in izvedbo EVITA seminarjev, namenjenih malim in srednje velikim podjetjem (MSP-jem)

Razvojna agencija Sinergija je vključena v projekt Evita, katerega namen je izboljšati regionalne politike za mala in srednje velika podjetja v regijah z nizko stopnjo IKT in e-poslovanja. Cilj projekta je izboljšanje dostopa do znanja in podpore za

sprejetje informacijske tehnologije, za usposabljanje malih in srednje velikih podjetij v e-poslovnih praksah in digitalni ekonomiji. Ker gospodarska situacija v Pomurju ni zavirljiva, je nenehno usposabljanje podjetnikov nujno, da ohranijo sposobnost pri-

laganja hitrim spremembam na področju e-poslovanja ter ostanejo konkurenčni, tržno zanimivi in postanejo ob vsebinski podpori, ki jo nudi Evita, še konkurenčnejši in prepoznavnejši.

Kot eden izmed 12 projektnih

evropskih partnerjev sodeluje RA Sinergija pri določanju in prenosu pobud najboljših praks regionalne politike, ki so jih druge regije uspešno izvedle, posebej na področjih informacijske tehnologije malih in srednje velikih podjetij in e-poslovanja. RA Sinergija pričakuje koristi pomurske regije od izmenjave najboljših praks z razvojem regionalne strategije usposabljanja na področju IT.

Sodelovanje pri projektu Evita ter prenos dobrih praks iz drugih regij v našo se je pokazala kot zelo dobra odločitev, saj prinaša MSP-jem veliko uporabnih vsebin, znanj in gradiv, ki jim bodo v pomoč pri izboljšanju poslovanja v prihodnje.

V mesecu oktobru sta bila z namenom informiranja ciljnih skupin (mikro, mala in srednja podjetja) o ciljih, namenu in koristih, ki jih projekt prinaša, izvedena dva diseminacijska dogodka; prvi v Moravskih Toplicah in drugi v Litiji. Na njih smo podjetnike informirali o aktivnostih, ki potekajo v okviru projekta EVITA ter jih povabili k (upo)rabi Evita platforme in gradiv na njej – namenjene izboljšanju učinkovitosti elektronskega poslovanja podjetnikov (<http://vle.ftz.org.mt/login/index.php/>), k sodelovanju pri nadaljnjih aktivnostih v okviru projekta, predvsem pa k udeležbi na t.i. Evita MSP seminarjih, ki so potekali v mesecu novembru 2010 v Martjancih.

MSP seminarji so bili v bistvu usposabljanja, na katerih so se podjetniki vsak pri svojem računalniku in pod strokovnim vodstvom usposobljenega kadra učili, kako izboljšati vsakodnevno elektronsko poslovanje, spoznavali nova orodja, se učili, kako

Utrinek iz enega izmed treh MSP seminarjev, ki so v novembru 2010 potekali v Martjancih.

Podjetniki so bili z vsebino in izvedbo Evita seminarjev za mikro, mala in srednje velika podjetja zelo zadovoljni, kar potrjuje tudi izvedena evalvacija.

Želijo si več takšnih „uporabnih“ seminarjev, delavnic in usposabljanj.

spremeniti spletne stike v poslovne, se učili, kako optimizirati svoje spletne strani, kako narediti svoje podjetje oziroma dejavnost čim prepoznavnejše na spletu ter mnogo drugih uporabnih stvari, ki lahko bistveno pripomorejo k temu, da bodo uspešnejši, učinkovitejši in nenazadnje tudi konkurenčnejši. Udeleženci MSP seminarjev so bili z vsebino, izvedbo in organizacijo seminarjev zelo zadovoljni, kar je pokazala tudi izvedena evalvacija ob koncu seminarjev. To kaže na to, da EVITA zares pomeni prenos in implementacijo novih ter nadgradnjo obstoječih znanj, vsebin in veščin vezanih na elektronsko poslovanje podjetij. Uporabnost le-teh pa vodi k izboljšanju učinkovitosti MSP-jev ter njihovi večji uspešnosti v našem ruralnem pomurskem okolju.

Zadovoljni smo tudi z dobro obiskanostjo EVITA platforme, kjer

najdejo podjetniki različna gradiva, uporabne vsebine in primere dobrih praks, tematsko vezane na elektronsko poslovanje ter izboljšanje rabe tega v MSP-jih Pomurja. Vabljeni k ogledu: <http://vle.ftz.org.mt/login/index.php>.

Vse omenjene projektne aktivnosti bodo prispevale k obogatitvi in nadgradnji obstoječega e-znanja podjetnikov, povečale uporabo informacijske tehnologije, posebej na področju e-poslovanja ter v končni fazi tudi k izboljšanju učinkovitosti MSP-jev, saj spodbujajo inovativnost, konkurenčnost in gospodarsko rast v regiji.

Več informacij o projektu EVITA najdete na spletni strani: www.evita-interreg4c.eu.

*RAZVOJNA AGENCIJA SINERGIJA,
slovenski partner pri projektu Evita*

Regionalno stičišče nevladnih organizacij Pomurja

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO
 www.mju.gov.si, e: gp.mju@gov.si
 Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana
 t: 01 478 83 30, f: 01 478 86 49

Naložba v vašo prihodnost
 OPERACIJSKI PROGRAM FINANCIJA INLOKALNA
 SKUPNOSTI

Spoštovani bralci, obveščamo vas, da Lokalna razvojna fundacija za Pomurje nadaljuje z izvajanjem projekta Regionalno stičišče nevladnih organizacij Pomurja, saj smo bili uspešni s projektnim predlogom na Javnem razpisu za spodbujanje razvoja nevladnih organizacij in civilnega dialoga za obdobje 2010-2012, na sklopu B - regionalna stičišča.

Tako bomo nevladnim organizacijam (društvom, zasebnim zavodom in ustanovam) še naprej nudili brezplačne podporne storitve, kot so:

- informiranje o razpisih, dogodkih, novicah, usposabljanjih in drugih relevantnih vsebinah za uspešnejše delovanje v NVO,
- računovodsko svetovanje,
- pravno svetovanje,
- davčno in finančno svetovanje,
- pomoč pri pripravi zaključnih računov,
- projektno svetovanje,
- IKT podpora (vzpostavitev spletnih strani),
- pomoč pri promociji (brezplačne videostrani, promocijske tv oddaje, objave na spletni strani),
- usposabljanja, izobraževanja in delavnice, ki so povezane z delovanjem v nevladnih organizacijah.

Prispevati želimo tudi k hitrejšemu in kakovostnejšemu razvoju nevladnega sektorja v pomurski regiji, zato bomo:

- promovirali nevladne organizacije in njihov pomen v medijih,
- prirejali različne akcije / pobude / kampanje z namenom osveščanja ciljnih skupin, kot so mediji in gospodarstvo,
- povezovali in sodelovali bomo s horizontalno (nacionalno) mrežo NVO in vsebinskimi mrežami NVO,
- pripravili strategijo razvoja nevladnih organizacij v Pomurju z akcijskim načrtom,
- organizirali srečanja, posvete, okrogle mize in konference z namenom mreženja, sodelovanja in povezovanja NVO,
- v sodelovanju z NVO pripravili usklajene podlage / pobude za spremembe zakonodaje oz. predpisov, ki urejajo delovanje NVO na lokalni / regionalni ravni,
- v sodelovanju z NVO pripravili usklajene predloge programov / projektov NVO/ za vključitev v Regionalni razvojni program Pomurja,
- pripravili pobude za javno upravo z namenom spodbujanja civilnega dialoga,
- spodbujali uvajanje sistema kakovosti v NVO.

Prav tako bomo v letih 2011 in 2012 organizirali sedaj že tradicionalno SENJE NEVLADNIH ORGANIZACIJ POMURJA, kjer se boste društva lahko predstavila na stojnicah in sodelovala v spremljevalnem programu z vašimi aktivnostmi.

Skupni stroški za izvedbo aktivnosti projekta predstavljajo 194.100,00 EUR in so 100% financirani iz javnih sredstev iz Evropskega socialnega sklada preko Ministrstva za javno upravo. Projekt traja od 1.11.2010 do 31.10.2012.

Za več informacij o projektu in naših aktivnostih smo vam na voljo preko naših kontaktnih podatkov, prav tako pa vas vabimo k rednemu spremljanju naših aktivnosti preko vpisa med prejemnike e-novic na naši spletni strani: www.lrf-pomurje.si.

Nadejamo se uspešnega in dobrega sodelovanja in vam ob tej priložnosti želimo vse dobro v letu 2011.

LRF za Pomurje,
 Martjanci 36,
 9221 Martjanci

02 538 13 54
info@lrf-pomurje.si
www.lrf-pomurje.si

Križpotje ...

... razvoja in delovanja civilnega sektorja v Pomurju

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: Institucionalna in administrativna usposobljenost; prednostne usmeritve: Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga.

Prekomejna iniciativa za vseživljenjsko učenje žensk in mladine

WOMEN & YOUTH

Dne 7. maja 2009 je Skupni nadzorni odbor Operativnega programa Slovenija-Madžarska 2007-2013 odobril projekt Women & Youth v skupni vrednosti 628.620,39 EUR, od tega je sofinanciran s sredstvi ESRR v višini 507.610,93 EUR. Projekt se izvaja od 1. septembra 2009 in bo trajal do 29. februarja 2012.

To je eden izmed pomembnejših projektov za ženske in mladino na področju podjetništva na območju severovzhodne Slovenije, Županije Zala in Vas na Madžarskem.

Prijavitelj projekta je Društvo za trajnostni razvoj podeželja ŽITEK, ki med drugim deluje tudi na področju razvoja človeških potencialov podeželja ter razvoja in vzpostavljanja novih oblik sodelovanja ter interesnega povezovanja ljudi.

Pri projektu sodeluje 7 partnerjev. Društvo Žitek je vodilni partner pri projektu, drugi partner je Bögöte Fejlesztésért Nonprofit Kft., tretji je CELODIN Zalai Alapítvány, četrti Ekonomski institut Maribor d.o.o., peti partner je Zalai Falvakért Egyesület, šesti Goričko društvo za lepše vütro. Sedmi partner je EGIDA, center za lokalni razvoj, svetovanje in storitve, d.o.o.

Cilj projekta »Prekomejna iniciativa za vseživljenjsko učenje žensk in mladine – Women & Youth« je prispevek k razvoju čezmejnih regij ter konkurenčnega in trajnostnega območja sodelovanja s priložnostmi za zaposlitev in zaslužek. Je več kot aktualen projekt v času, ko se v pomurski regiji zapirajo podjetja.

Ciljne skupine so predvsem zapo-

slene in brezposelne ženske, zaposleni in brezposelni mladi, študentje, potencialni podjetniki, gospodinje iz ruralnega območja, civilna iniciativa, člani neprofitnih društev ter lokalno prebivalstvo.

V okviru projekta se organizirajo različne delavnice ter usposabljanja za manjše skupine udeležencev s predvidenimi temami: motivacija za podjetništvo, podjetniške ideje, konkretna praktična znanja, jeziki. Organizirajo se tudi različni tečaji, in sicer: tečaji IKT (informacijsko-komunikacijske tehnologije) in jezikovni tečaji, tečaji za usposabljanje sobaric, tečaji, kako pridobivati nacionalna oz. evropska sredstva, kako prijaviti projekte, tečaji učenja na daljavo, tečaji za mentorje, ki pomagajo pri učenju na daljavo (učenje na daljavo, ki bo večinoma potekalo na madžarski strani, saj na območju županije Zala in Vas učenje na daljavo še ni poznana veščina, predvsem pa ni razširjeno, kot v Sloveniji) in podobne tematike. V projektu nudimo tudi izmenjavo dobrih praks, prenos znanja ter nudenje strokovne podpore zaposlenim in brezposelnim preko iniciativ vseživljenjskega učenja v čezmejnem območju Slovenije in Madžarske.

Vzpostavili smo tudi info točke, kjer je vsak od partnerjev opremil eno info točko, na kateri so za ciljne skupine preko računalnika dosegljivi podatki, kot so: ustanovitev lastnega podjetja, Moodle aplikacija, projektna spletna stran. Hkrati jim usposobljeni mentorji nudijo pomoč pri ustanovitvi podjetja, začetnih korakih v tem procesu ter jim posredujejo različne informacije o nadaljevalnih tečajih, delavni-

cah ter drugih podjetniških storitvah.

Cilje uresničujemo tudi preko bilateralnih srečanj, katere organiziramo na vsaki strani meje za vzpostavljanje novih kontaktov in spoznavanje obstoječih institucij. Prav tako organiziramo delavnice, kjer iščemo skupne rešitve za izboljšanje stanja na področju uvažanja in pospeševanja ženskega in mladinskega podjetništva.

Z vključevanjem v naše projektne aktivnosti udeleženci pridobivajo konkretna praktična znanja, motivacijo za podjetništvo, določene podjetniške ideje in znanja, izmenjavo izkušenj z drugimi čezmejnimi partnerji ter nadgraditev obstoječega znanja. Vse to bo pripomoglo k ohranjanju poseljenosti podeželja in trajnostnemu razvoju čezmejnih regij.

Kot ključni rezultat se bo izboljšala koordinacija in izmenjava znanja z izobraževalnimi in razvojnimi institucijami v smislu izvajanja edukacije (trenin-ga) in svetovanja za ženske, mladino in dolgotrajno nezaposlenim osebami. Izboljšana komunikacija bo pripeljala do razvoja in implementacije novih poslovnih idej ter povečala razvoj podjetniške klime na čezmejnem območju. Na ta način se bo spremenil tudi tradicionalen način razmišljanja o „zaposlitvi za celo življenje“ in sodelujoče spodbudilo k dojemljanju trendov trga dela v globalnem poslovanju. Realizacija projektne ideje bo pomembno vplivala na spremembo zavesti celotne družbe o pomembnosti samoinicijative za doseganje ciljev na področju vseživljenjskega učenja in osebnostnega razvoja, prispevala pa bo tudi k splošnemu razvoju celotnega čezmejnega področja.

Vsi zainteresirani vabljeni na našo spletno stran www.women-youth.eu,

Naložba v vašo prihodnost
Operacija delno financirana Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE RS ZA LOKALNO SAMOUPRAVO
IN REGIONALNO POLITIKO

kjer se lahko prijavite na naše e-novice. Preko njih boste obveščeni o vseh nadaljnjih brezplačnih aktivnostih. Prav tako bomo obveščali preko spletne strani, preko TV oglasov, občinskih glasil ter drugih medijev.

Dodatne informacije o udeležbi in prijavi na tečaje in delavnice dobite na naslovu:

Društvo za trajnostni razvoj podeželja ŽITEK, Andrejci 33a, 9221 Martjanci

Tel.št.: 02/538-13-56

e-mail: info@zitek.si

Predsednica društva,
Katja Karba

Naj domačija in najlepše obnovljena panonska hiša Občine Beltinci 2010

V občini Beltinci smo se tudi letos pridružili vseslovenskemu projektu »Moja dežela – lepa in gostoljubna«. Ta projekt, ki že vrsto let poteka pod okriljem Turistične zveze Slovenije, je postal že skoraj nacionalno gibanje za urejeno okolje in turistični razvoj. Gre za odmevno akcijo urejanja krajev, v kateri lahko sodeluje vsak, še tako majhen kraj.

Namen celotne akcije je spodbuditi ljudi, da skrbijo za okolje, v katerem živijo, pa naj bo bivalno ali krajevno. Ohranjanje urejenega, čistega okolja je tesno povezano z izboljšanjem kakovosti človekovega življenja, to pa je zapleten in dolgoročen proces, ki med drugim zahteva tudi aktivno spreminjanje osebnega odnosa in ravnanja do okolja, v katerem živimo. To pa je tisto, kar ta akcija razvija, saj spodbuja in usposablja lokalne skupnosti in prebivalce, da nenehno skrbijo za svoje okolje.

Naj domačija občine Beltinci za leto 2010 - domačija družine Glavač iz Melincev

Najbolj prizadevni v urejanju za najboljšo domačijo in najlepše obnovljeno panonsko hišo občine Beltinci v letu 2010 so prejeli priznanja za večletno urejanje svojega doma in okolice.

Naj domačija občine Beltinci za leto 2010 je:

domačija Anice, Alojza in Kaje Glavač, Melinci 3c

Najlepše obnovljena panonska hiša za leto 2010 je:

domačija Marije, Jožeta in Natalije Rous, Panonska 83, Beltinci

Nagrajenim družinam čestitamo in jim želimo še mnogo prijetnih uric v domačem okolju.

Vsi vemo, da je v urejeno okolico vložena veliko dela in prostega časa, zato se zahvaljujemo vsem, ki so z urejenimi domovi ponos svojemu domačemu kraju in celotni občini.

Zaključujem s starim kitajskim pregovorom, ki pravi:

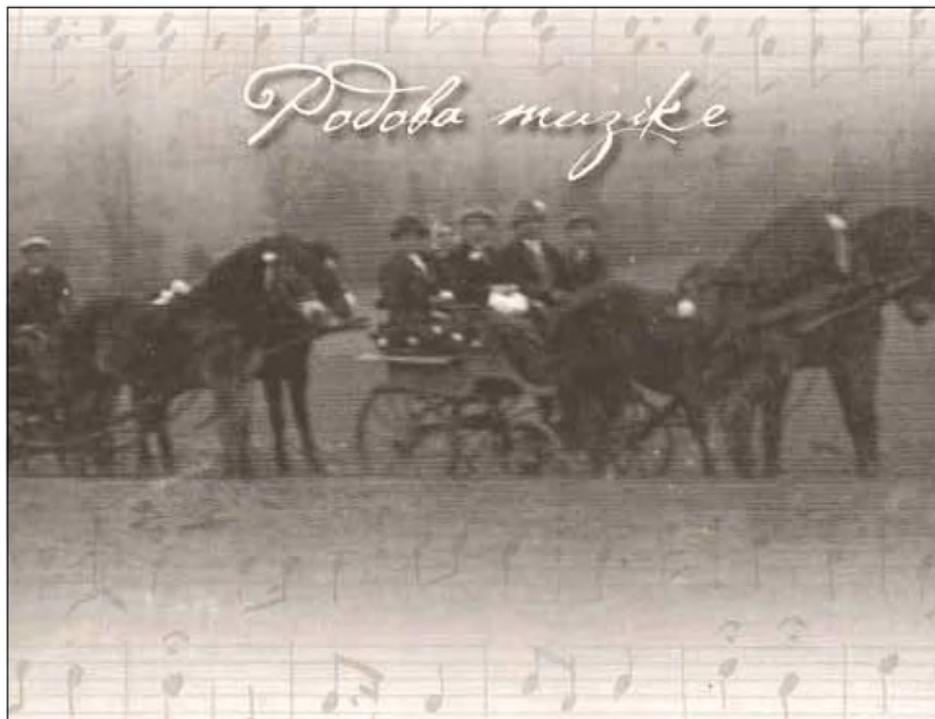
Kdor hoče biti srečen en dan, ta se naj napije, kdor hoče biti srečen teden dni, naj zakolje prašiča, kdor hoče biti srečen leto dni, naj se poroči, kdor pa hoče biti srečen vse življenje, naj postane vrtnar.

Lidija BALIGAČ • mali rijtar

Najlepše obnovljena panonska hiša za leto 2010 - domačija družine Rous iz Beltincev

Podoba muzike

Naslovnica knjige *Podoba muzike*, avtorja Jožeta Bakana

Orkester Baranja (kapelnik Miško Baranja)
Elemer Baranja, Miha Pirc, Milan Pirc, Miško Baranja

Za izdajo te knjige sem se odločil zato, da nekdanji nosilci prekmurskega godčevskega izročila, ki so ga doživljali v nepopačeni obliki, ne bi ostali za vedno pozabljeni.

Namenjena je mlajšim, pa tudi bodočim generacijam, da spoznajo, kaj je pomenil godec ali muzikant, posebno v prvi polovici 20. stoletja, ko še ni bilo ne radia ne televizije, niti elektrike. Glasbo si slišal samo na gostijah in na raznih veselicah.

Fotografije sem zbiral tri leta, vse od Lendave do Hodoša. Tako je v knjigi objavljenih 226 fotografij, ki so kronološko razporejene od leta 1919 do 1985. Izdajo te knjige sem zaupal etnologinji Jelki Pšaid in profesorju Tomažu Rauchu, danes najboljšemu poznavalcu prekmurske ljudske glasbe. Podprl jo je tudi Mirko Ramovž. Z njim je sodeloval leta 1970 že tudi moj oče. Takrat mu je dal fotografije gančkih muzikantov in preko njega sem se tudi sam spoznal z njim. Vsako leto se srečava na festivalu v Belčincih.

Knjigo je založil in izdal Pokrajinski muzej Murska Sobota.

Jože BAKAN • mali rijtar

Očiščenje

Rad imam deževna jutra,
ko kaplje polzijo po licih, dlaneh,
se nebo izliva na zemljo,
da jo oplodi za nov sad,
tistega, ki ga ne moreta dati ne nebo
in ne človek,
ampak le On,

od katerega je vse:
zemlja in človek,
oblaki in dež,
kaplje na mojih licih, dlaneh,
solze sreče v mojih očeh,
da smem uživati vse to,
se umiti v rosi

in biti očiščen,
se prikloniti pred TABO
in dvigniti v hvalnico,
v en sam slavospev veselja nad tvojo
dobroto
in mojo majhnostjo,
a vendar veliko v Tebi, GOSPOD.

Janez MAROŠA • mali rijtar

Nekaj o Kociprih, s katerimi sem nekajkrat igral na gostijah in na premiciji

Skupina je začela igrati okrog leta 1930. Sestavljali so jo Ivan Kociper, sinova Jožek in Janči ter dva muzikanta iz Odranec. Pozneje se jim je priključil najmlajši sin Štefan in še Tonek Rajnar. Ko sta oče Ivan in sin Štefan prenehala igrati, se je Kociprom priključil Stanko Sraka Bakan (še živa priča). Ta skupina je potem več let igrala na gostijah. Ker je Tonek Rajnar igral tudi klarinet, so si večkrat sposodili harmonikarja. Tako so z njimi igrali Štefan Kumin iz Brezovec, Vinci Drvarič z Ivanec, Boris Žalig in Jože Bakan iz Gančan. Kocipri so igrali tudi na premicijah in procesijah (telovska in velikonočna). Takrat so se jim pridružili še Martin Žižek, Jožef Gruškovnjak, Štefan Tivadar in Martin Bakan iz Gančan, Mihael Nemeč iz Dokležovja ter Štefan Tivadar iz Lipovec.

Jože BAKAN • mali rijtar

Sodarski kvintet Lipa
Jože Horvat, Matija Horvat, Štefan Pal, Štefan Horvat, Jože Pal

Original Kocipri, kot so igrali na gostijah in veselicah, 1970
Janez Kociper (violina), Jožef Kociper (bas),
Stanko Sraka-Bakan (kitara), Anton Rajnar (harmonika)

Predstavitev KS Gančani

Spoštovane krajanke in krajani!

Minilo je že več kot mesec dni od prve konstitutivne seje Svera krajevne skupnosti Gančani, na kateri so bili potrjeni mandati članom za obdobje 2010-2014 v naslednji sestavi:

- Vasja Bugar - predsednik
- Jože Sraka - podpredsednik
- Slavko Petek - član

- Matej Zavec - član
- Franc Zadravec - član
- Igor Bakan - član
- Jožef Palatin - član
- Alojz Vohar - predstavnik Hraščic
- Manuela Jerebic - zapisnikarka

Ker čas hitro teče in so naša pričakovanja velika smo se nekaterih projektov in prireditev morali lotiti takoj,

pravzaprav še skupaj s starim vodstvom, ki se mu ob tej priložnosti iskreno zahvaljujem za vso pomoč. Menim, da so svoje delo opravili dobro, vestno in po načelu dobrega gospodarja, kar je razvidno tudi iz finančnega stanja na računu naše krajevne skupnosti. Posebna zahvala je namenjena bivšemu predsedniku, ki mu želim, da

svoje znanje in izkušnje dobro unovči tudi pri opravljanju poslanstva v Občinskem svetu Občine Beltinci.

Tako smo v tem kratkem času uspeli »pognati« našo spletno stran (ki ste jo mnogi že obiskali) in aktivirati e-mail naslov: ks.gancani@gmail.com . Na njej boste lahko neposredno spremljali dogajanje v naši krajevni skupnosti ter s svojimi mnenji, predlogi in pripombami na svoj način pripomogli k delovanju v njej. Predlagam, da v bodoče internetni splet postane osnovna komunikacija med nami.

Kot ste lahko opazili, smo dokončno uredili tudi ograjo na malem nogometnem igrišču (Grbavici), kjer bomo v bodoče delali še na dograditvi razsvetljave. Želimo si, da športno-kulturni objekti v naši vasi postanejo gonilo za druženje med krajanji.

Skupaj smo uspeli speljati tudi prvo kulturno prireditev ob dnevu ostarelih. Ob tej priložnosti smo se s starejšo generacijo bolje spoznali in si zaželeli, da se prihodnje leto srečamo še v večjem številu. Krivdo, da ta dogodek ni zabeležila filmska kamera, pa člani sveta krajevne skupnosti ne sprejemamo na svoja ramena.

Danes živimo v času ekonomsko-finančne krize, ki se je dotaknila tudi nas. Edina pot iz krize je delo. Zato bomo morali še bolj kot v preteklosti

zavihati rokave in se lotiti projektov na najbolj preudaren in ekonomičen način.

Največji med projekti je vsekakor dokončanje kanalizacije in čistilne naprave v občini. Ta projekt sicer vodi občina, vendar smo kot soinvestitorji v njem udeleženi prav vsi krajanji. Veseli me, da ste v tako velikem številu pristopili k izvedbi projekta, osebno pa si želim, da bi istočasno uspeli sanirati tudi ceste nad kanalizacijo, saj so le-te v naši krajevni skupnosti v zelo slabem stanju.

V našem mandatnem obdobju imamo zastavljenih tudi nekaj lastnih projektov, ki jih vodi krajevna skupnost sama. Predvsem imam v mislih dograditev in obnovo Športno-rekreativnega centra in gasilskega doma v Gančanih. Ker gre za investiciji večje vrednosti, bomo za realizacijo projektov poizkusili pridobiti tudi republiška finančna sredstva, po dokončanju investicije pa za oba objekta pridobiti uporabno dovoljenje. Temu sledi še ureditev pokopališča, otroškega igrišča in zelenih površin v naši vasi. Želimo si, da bi v prihodnosti pridobili status primestnega naselja, za kar pa je predpogoj ustrezna komunalna ureditev in infrastruktura. Le na ta način bomo lahko dosegli, da se v bodoče število prebivalcev v našem naselju ne bo več zmanjševalo, prej nasprotno.

Ob naštetih projektih ne smemo pozabiti tudi na dogodke, ki popestrijo naše vsakdanje življenje. Imamo kar nekaj društev in klubov, ki so prepoznani po svojem delovanju in prireditvah. Tudi v bodoče si želimo dobrega sodelovanja z njimi in prav vsem omogočiti optimalne pogoje za njihovo delovanje. Želimo si tudi, da bi nam prav vsak posameznik lahko podal svoje mnenje, želje in predloge. S tem namenom bomo v začetku leta 2011 za Vas, krajanje, enkrat mesečno pripravili uradne ure na lokaciji gasilskega doma v Gančanih, kjer bo v bodoče KS Gančani tudi delovala. Urnik bo objavljen naknadno, že sedaj pa se veselimo vašega obiska.

Na koncu današnjega nagovora bi se rad dotaknil še prihajajočih praznikov. Kot leta poprej bomo tudi letos organizirali Božični koncert, kamor vas vabim v čim večjem številu. Prav ta prihajajoči čas namreč nudi največ priložnosti, da se ljudje družimo in razvijamo medčloveške odnose, česar nam v vsakodnevnem hitrem tempu življenja še kako primanjkuje.

Vsem skupaj želim vesel december, srečen božič in da bi se vam izpolnile najlepše želje v letu 2011.

*Predsednik Sveta KS Gančani:
Vasja Bugar*

Obiskala sem najstarejšega krajana Lipovec, gospoda Jožefa Tratnjeka, in z njim naredila krajši intervju

Vsak nov dan je drugačen od prejšnjega, čeprav se nam zdi na videz podoben. Spreminjajo se naše telesne celice, spreminja se naša duša. Proces poteka v vsakem človeku do konca življenja, ne da bi se ga posebej zavedali. Zavedamo se običajno velikih dejanj, pogosto pa zanemarjamo drobne misli in dejanja, ki prav tako sestavljajo naše življenje. Vsak posameznik ima svojo

lastno, neponovljivo življenjsko pot, ki teče od rojstva pa do smrti.

Gospoda Jožefa sem obiskala na njegovem domu v novembru 2010. V tem času namreč vsako leto posvečamo starejšim ljudem več časa in jim tako damo vedeti, da so nam dragi in da jih imamo radi. Pa ne samo to, bila je tudi priložnost, da mi je najstarejši krajjan Lipovec zaupal in orisal svoje

življenje in dogodke izpred skoraj sto let in vse do današnjih dni. Tako je v prijetnem vzdušju, skupaj z njegovimi najbližjimi, stekel zanimiv pogovor.

Jožef Tratnjek skupaj s hčerko Emo in sinom Alojzjem (november 2010).

Gospod Jože, zanima me, kdaj in kje ste se rodili, kako se spominjate svojih otroških in mladih let?

»Rodil sem se 25. februarja 1913 v

vasi Lipovci, na domačiji, ki je sedaj ni več. Od moje rojstne hiše je ostala lepa in velika parcela, ki čaka, da ji bodo nekega dne njeni lastniki dali življenje v novi preobleki. V tistem času je bilo v naši vasi le okrog 100 hiš. To so bile »cimprane iže«, narejene iz blata in pokrite s slamo. Čeprav je bilo malo hiš, pa je bilo dosti prebivalcev, saj je bilo skoraj pri vsaki »iži« veliko otrok. Vsi v vasi smo se preživljali s kmetovanjem; eni so imeli več, drugi manj zemlje. Pri nas je bila kar velika kmetija, tudi živine je bilo pri hiši precej. Kar smo potrebovali za življenje, smo vse večinoma pridelali doma.»

»Živel smo zelo skromno. Marsikje je vladala velika revščina, zato so morali otroci zgodaj v svet ali oditi služiti k velikim kmetom. Tudi denarja ni bilo, če pa je že bil kakšen drobiž, pa smo skrbno pretehtali, preden smo ga dali iz rok. Če je kakšna potreba bila, pa ni bilo »robe«, ki bi jo lahko kupili.

Iz »trgovine«, ki je bila takrat pri Geltovih in Forjanovih, smo preko »pulta« hodili kupovat le sladkor, sol, vžigalice in kvas. Bogati kmetje so si lahko kupili pol kg sladkorja, tisti bolj revni pa le četrt kg ali celo manj. Ljudje so znali živeti s tistim, kar so imeli in to so znali tudi ceniti.

Kje ste obiskovali šolo? Prosim, če lahko malo opišete, kako je bilo to v vaših časih?

»Šolo sem obiskoval v Lipovcih in sicer 8 razredov. Mislim, da sem se dobro učil (to potrdijo tudi njegovi svojci). Moja prva učiteljica je bila Marta Drinovec, potem pa Janko Drač. V tistem času je bila najboljša ocena enka, najslabša pa petica. V šolo sem nosil tablico, na kateri je bilo ob strani pritrjeno pisalo in cunjica za brisanje. Imel sem tudi čitanko, to pa je bilo tudi vse.»

»Preden se je začel pouk, smo učenci vstali in pozdravili s Hvaljen Jezus ter najprej zmolili molitev, ki je bila določena pred začetkom pouka. Učitelji so bili zelo strogi, večkrat so nas topli s šibo po prstih. V šoli ni bilo

Jožef Tratnjek skupaj z hčerko Emo in sinom Alojzom (november 2010)

malic, jedli smo namazan kruh z »zabilom«, ki smo si ga prinašali s seboj od doma. Opoldan smo šli domov, popoldan pa spet nazaj v šolo. Sam sem najraje prebiral knjige. Ko sem bil šolar, se je v naši vasi gradila kapela in smo tudi šolarji veliko pomagali pri lažjih delih: podajali smo opeko, kajti takrat se je delalo vse ročno. Glavni mojster pri gradnji naše kapele je bil doma iz Ljutomera.»

Z ozirom na to, da ste se dobro učili, ste razmišljali, da bi nadaljevali šolanje?

»V tistem času se je kar nekaj mladih iz naše vasi odločilo nadaljevati šolanje. Največ med njimi je postalo duhovnikov. Tudi sam sem razmišljal o tem, vendar temu moja starša nista bila preveč naklonjena in tako sem ostal doma na kmetiji.»

Kdaj ste se poročili in odšli od doma?

»To je bilo leta 1936. Našel sem si življenjsko sopotnico, se poročil in se preselil na njen dom, kjer sem še sedaj. V zakonu sta se nama rodila dva otroka, hčerka Ema ter sin Alojz. Otroka sta bila še majhna, jaz pa sem bil vpoklican še z nekaj drugimi krajanji v madžarski Kőrmend, kjer smo delali za potrebe vojaške industrije.« V začetku leta 1945 pa je bil vpoklican in poslan v Maribor, v Šercerjev bataljon, kjer je dočakal konec druge svetovne vojne.

Ob koncu vojne se je srečno vrnil domov.

Kaj vse ste počeli, razen tega, da ste kmetovali?

»V vasi Lipovci sem bil 11 let predsednik Krajevne skupnosti. V tistem času smo gradili vodovod, asfaltirali ceste v vasi, prenavljali šolo, nabavili nekaj stvari, ki so služile za potrebe vasi, torej vsem občanom. V odboru smo veliko delali na tem, da so ljudje začeli obnavljati svoje domove, saj so bili ti grajeni brez vsake izolacije. To je pomenilo boljše pogoje bivanja, posledično tudi manj obolevanj.»

V zadnjih 30 letih je hiter razvoj zaznamoval tudi vas Lipovce.

Kako vi vidite Lipovce in njene prebivalce v prihodnosti?

»Seveda se je od tistih dni vse zelo spremenilo. Večina ljudi hodi v različne službe, s kmetijstvom se jih ukvarja malo. Ljudje so se navadili bolj lagodnega življenja.

Življenje bo tudi v prihodnosti vse bolj umetno narejeno, to pa ne bo v skladu z zakonitostmi narave in posledice tega bodo neizbežne.»

Povejte nam recept za dolgo in lepo življenje, kljub temu, da vam v življenju ni bilo z rožicami postlano in da vam je sorazmerno zgodaj umrla žena?

»Recepta ni!« je bil njegov odgovor. Da pa naš najstarejši krajan nima predpisanih nobenih zdravil, ve pove-

dati njegova vnukinja, ki ga občasno odpelje na pregled v bolnišnico Rakičan.

Razen tega, da slabše sliši, se zdi, da je, odkar ga poznam, vedno enak. Ob lepem vremenu rad posesti na domačem dvorišču in opazuje naravo, se pa tudi sprehodi do pokopališča in nazaj. Še posebej rad ima svoje pravnuke, s katerimi se odlično razume.

Sicer pa pri Tratnjekovih živijo skupaj tri generacije. To je danes bolj izjema kot pravilo, a vendar so še tudi v Lipovcih večjedrne družine, kot dokaz lepega sožitja in medsebojne pomoči. To pa je verjetno del recepta našega krajana, ki ga dela tako čilega in zdravega. Naj bo še dolgo tako!

Hvala, da ste me sprejeli, prav tako hvala vašim svojcem, da sem smela biti vaš gost, da smo skupaj prepotovali in

orisali delček vaše bogate življenjske poti. Življenje, to niso dnevi, ki so minili, temveč dnevi, ki smo si jih zapomnili. Želim vam predvsem zdravja in še veliko lepih dni med vašimi »sončki«. Hvala!

*Spraševala: Marica Vučko,
koordinatorka projekta
»Starejši za boljšo kakovost
življenja doma«*

Srečanje starejših krajanov v Bratoncih

V soboto, 27. novembra smo v Bratoncih pripravili srečanje starejših krajanov.

»Stari keltski pregovor pravi, da je edina razlika med mladim človekom na višku svojih moči in med zelo stari človekom, ki je že povsem betežen, samo čas. Čas, katerega ni moč ustaviti. Obrača nam list za listom, leto za letom, z njim pride dobro, pa tudi slabo. Tako hitimo leto za letom, mine mladost in že so tu leta, ko se človek zresni, si morda ustvari družino, rodijo se otroci in z njimi velike skrbi, ob vsem tem pa se še pehamo za materialnimi dobrinami - in nekako pozabimo nase. Šele spoznanje, da so otroci odrasli in da so tu že vnuki, nam odpre oči, ko se tudi zavemo, da smo prestopili leta in ko se naenkrat znajdemo v tretjemu življenju

skemu obdobju. V kolikor pa v teh letih človeku služi zdravje, nastopijo zanj res lepa leta, ko lahko počasi odloži skrbi in se pripravlja na starost. Starost namreč še zdaleč ni bolezen, ampak zadnji del človeškega življenja, ki prinaša svoje posebne možnosti in težave, je pa enako smiselna, kakor sta mladost in srednja leta«, je uvodoma udeležence srečanja nagovorila predsednica Sveta KS.

Srečanja se je udeležilo 46 krajanov, starejših od 65 let, članice RK pa so jih dvajset, ki se srečanja zaradi bolezni niso mogli udeležiti, obiskale ter jih obdarile s skromnimi darili. Za udeležence srečanja so člani Sveta KS pripravili krajši kulturni program, v katerem so sodelovali otroci iz vrta »Slamica« Lipovci, učenci OŠ Beltinci, mlada bratonska

gledališnika sta uprizorila krajši skeč, sodelovali pa so tudi člani domačega KUD-a. Vse navzoče je na koncu nagovoril še župan Občine Beltinci, dr. Matij Gomboši, katerega so bili naši sokrajani še posebej veseli, saj so ga tako imeli priložnost srečati in ga bližje spoznati.

Druženje s starejšimi je potekalo v prijetnem vzdušju, velika večina je izrazila željo, da bi morala biti takšna srečanja večkrat letno. Sobivanje in pomoč med generacijami bi tako moralo biti edini namen pristnega človeškega druženja, ki preprečuje osamljenost v starosti, za srednjo generacijo je izjemno dober način priprave na lastno starost, mladi pa bi ob zadovoljnih starih ljudeh odkrivali modrost življenja.

Jožica KUMIN • mali rijtar

Krajanje Bratoncec so z velikim navdušenjem spremljali nastope mladih sovaščanov

Delovanje društva za ozdravitev od raka

Naše društvo je postalo tako rekoč vseslovensko in tudi mednarodno, saj smo povezani v Zvezo društvenih organizacij Slovenije «Integrator», skupaj z zavodom Preporod iz Vojnika in tudi z Društvom za boj proti raku, ki ga je ustanovil naš evroposlanec, gospod Lojze Peterle. Skupaj z zavodom Preporod preko terapevtskih skupnosti izvajamo Šolo zdravega življenja. To pomeni, da izvajamo razna predavanja na temo posta, o zdravi in pravilni prehrani... Izvajamo in vodimo tudi razne vrste telovadbe na suhem in v vodi. Te so pripravljene za različne težavnostne stopnje in za različne vrste bolezni:

- telovadba za bolnike, ki so preživeali raka,
- telovadba za tiste, ki imajo poškodovano ali degenerirano hrbtenico – izrabljena vretenca, kolke ali kolena,
- intenzivna telovadba, s pomočjo katere se razgiba celotno telo, sklepi in mišice od glave do pete.

Ravno tako imamo pripravljen dnevni program hoje (od 5 do 12 km) za različne skupine. Za bolj zdrave pride v poštev tudi nordijska hoja (od 10 do 15 km dnevno) in kolesarjenje na krajših in lažjih progah (od 5 do 20 km) in krajših, vendar bolj zahtevnih progah (od 30 do 50 km dnevno).

Poudariti in opozoriti želim na nekaj pomembnih stvari, preden začnemo z vajami in samim postom. Zelo priporočamo, da vsak udeleženelec – gost terapevtske skupine ali posameznik - predhodno opravi splošni zdravstveni pregled:

- kompletan pregled krvne slike in urina,
- ultrazvok srca, jeter, ledvic in mehurja, po možnosti tudi gastro ali koloskopijo.

Če pa slučajno imate vse te izvide in ste jih opravili pred kratkim (vsaj v zadnjih treh mesecih), jih prinesite s seboj. Če ste sladkorni bolnik, morate predhodno povedati, kakšne vrste sladkorno bolezen imate in kakšna zdravila jemljete. V primeru, da ste srčni bolnik

ali ste preživeli celo kap, imate visok krvni pritisk ali ste imeli poškodbo hrbtenice, nas morate o tem predhodno seznaniti, da se lahko dogovorimo za vrsto telovadbe, posta ali same prehrane.

Dr. Erika Žagar vam naredi BLCOM – razne teste z bioresonančnim aparatom. To so preiskave, ki pokažejo, če ste alergični na katero vrsto hrane (moka, sladkor, mleko), lahko ugotovi razne alergije in splošno delovanje funkcionalnih organov (srce, jetra, ledvice...). Ta pregled traja eno uro ali več, pač glede na to, če se mora s pacientom pogovoriti o določeni bolezni bolj natančno. Sledi predavanje o postu, o zdravi in pravilni prehrani in o potrebnem gibanju – telovadbi.

Osnovno pravilo za zdravo življenje je, da bi moral vsak človek delati 8 ur - doma ali v službi. Sledi 8 urni počitek (spanje), preostanek osmih ur pa je namenjen gibanju na zraku, prehrani, času, ki ga preživimo z otroki, če jih imamo, plavanju, telovadbi, prosti zabavi, pogovorom in podobnemu.

Tisti pa, ki se hočejo zdraviti od različnih bolezni (srčno-žilnih, sladkornih, raka, alergij, išijasa, luskavice, krčnih žil, odprtih ran na nogah že dalj časa...), lahko to storijo na vztrajen in enostaven način, brez določenih zdravil in ležanja v bolnišnicah, tako da:

1. se predhodno »spravijo« z dušo in telesom, ne gojijo do nikogar nobenega sovraštva, se umirijo, imajo radi vse ljudi in tudi Stvarnika nebes in zemlje. Ne smejo sovražiti tudi njegove institucije Cerkve in njegovih sodelavcev na zemlji,
2. obvezno predhodno opravijo krajši ali daljši (7-21 dnevni) strogi post. To se pravi, da dnevno popijejo le 2,5 do 4 l vode in se hkrati (priporočljivo) dnevno enkrat ali dvakrat sklistirajo z mlačno vodo do 30 oC. S postom in klistirjem iz telesa očistijo razne strupe, zakisanost telesa in razne usedline in mrtvo hrano, ki se je nabrala na stenah črevesja.

3. Za čas posta pride v poštev tudi ščetkanje telesa vsaj 30 minut dnevno.

S ščetkanjem očistimo kožo odmrlih delcev, sprostijo se tudi pore po telesu. Priporočamo tudi dnevno redno tuširanje telesa, izmenično s hladno in toplo vodo. Vsak dan, če le lahko, nekaj minut plavajmo. Čim več se gibajmo na svežem zraku. Ko se postite, priporočamo, da niste sami, da ste v določeni skupini ali vas dnevno kdo spremlja. Posebej velja to za sladkorne bolnike in bolnike z visokim pritiskom. Nekdo vam mora dnevno vsak dvakrat izmeriti sladkor v krvi in krvni pritisk. Ne ustrašite se, če vas na začetku posta doleti določena slabost. To se navadno dogaja ljudem prve tri dni.

Imamo primere, da so se ljudje postili tudi več kot 40 dni, celo primer 102 dnevnega posta. Vsaj tri dni pred postom se morate odpovedati močni, mastni in začinjeni hrani. Potem lahko doma poskusite z enodnevni postom (v ponedeljek in petek), preden boste začeli z rednim postom in terapijo. Če hočete ozdraveti, morate po postu obvezno preiti na presno – nekuhano hrano (75 % mešanega sadja in 25 % mešane zelenjave), vmes pa pijete vodo, čaje in naravne sokove, sveže pripravljene z roko. Sokove in sadje v istem obroku ne smete mešati, torej ne smete istočasno jesti in piti (različno sadje in zelenjavo vsako posebej). Uživati morate tako imenovano MONO HRANO.

Za vse informacije smo Vam na razpolago:

- g. Marjan Videnšek, ki je glavni strokovnjak na tem področju v Sloveniji z vsemi referencami, piše strokovne članke in knjige,
- dr. Erika Žagar
- Karel Ratnik kot predsednik društva ; tel. št. 031/383-502 ali e-mail: ratnik.karel@b-mont.si ali pisno oz. osebno na naslovu Tišina 33/a.

*Društvo za zdravitve od raka
Murska Sobota, Karel Ratnik*

Razstava umetniških del, nastalih v Likovni koloniji Izak Lipovci 2010

Likovna kolonija Izak Lipovci je v letu 2010 postala polnoletna, bila je namreč že osemnajstič po vrsti.

S svojo udeležbo so letošnjo lipovsko kolonijo obogatili naslednji umetniki: Vlasta Arzenšek Gottstein (Köln, Nemčija), Rivka Kave (Izrael), Peter Vernik (Maribor), Veljko Toman (Rakitna), Aleš Sedmak (Koper), Enver Kaljanac (Velenje), Alenka Vicelj (Portorož), Zmago Kovač (Kamnica), Nejč Slapar (Kranj), Mirna Pavlovec (Žabnica) in Franc Golob (Šempas).

Poleg vseh številnih spremljajočih aktivnostih, ki so jih bili deležni, so umetniki v koloniji tudi plodno ustvarjali. In jesen je čas, ko v koloniji ustvarjena umetniška dela društvo ponudi na ogled tudi širši zainteresirani publikli.

Petek, 12. november, je bil dan odprtja razstave umetniških del, nastalih v letošnji lipovski koloniji. V obnovljenih prostorih beltinskega gradu, kjer društvo že tradicionalno prireja svoje razstave, so bila tudi tokrat na stenah obešena kvalitetna umetniška dela letošnjih udeležencev. Odprtje razstave je s svojo flavto začela Iva Filip. Po nagovoru novega župana Občine Beltinci dr. Mateja Gombošija je kulturni program nadaljeval Moški pevski zbor Lipovci. V osrednjem delu programa

Udeleženci kolonije in njihova dela je predstavil mag. Franc Obal

je stalni sodelavec društva Aquila mag. Franc Obal na svoj strokoven, pa vendar zelo zanimiv način predstavil udeležence kolonije in predvsem njihova umetniška dela. Ob koncu programa pa je vodstvo društva razdelilo tudi priznanja za najboljše fotografije, prispele na natečaj amaterske fotografije, ki ga je društvo letos prvič izvedlo. Na veselje članov društva, ki vsi brez izjeme prostovoljno nadaljujejo tradicijo lipovske kolonije, se je na odprtju zbralo veliko število obiskovalcev in kar osem od enajstih sodelujočih udeležencev kolonije. Nekateri so celo, podobno

kot v sami koloniji, tudi prespali pri domačinih v Lipovcih. Sledilo je še zanimivo in veselo družabno srečanje v vaškem domu v Lipovcih, kjer so prisotni člani društva, slikarji, sodelavci in ostali obujali spomine na kolonijo, izmenjali strokovna mnenja, obudili prijateljstva in se povesečili.

Ob odprtju razstave je društvo Aquila izdalo tudi ličen barvni katalog s podatki o poteku kolonije, o umetnikih in z barvnimi reprodukcijami nastalih del.

JoP • mali rijtar

VESTIČKE IZ KUD Beltinci

Leto se nezadržno bliža h koncu, zato je potrebno počasi narediti bilanco opravljenega dela.

V našem društvu smo svoje zadane naloge opravili, program smo izvedli v celoti, delovali smo na vseh področjih kulture, opravili dosti nastopov folklornih skupin, več kot 20 nastopov tamburašev, gledališka skupina je opravila gostovanja pri naših zdomcih v Ingolstadt v Nemčiji, v M. Soboti in v vrtcih. Udeležili so se Linhartove-

ga tekmovanja in se uvrstili na medobmočno tekmovanje v Ljutomeru.

Skupaj z občino, osnovno šolo, glasbeno šolo in vrtcem Beltinci smo pomagali pripraviti vse proslave občinskega pomena. Za učence osnovne šole smo pripravili prireditev Pokaži, kaj znaš. Lepo je videti našo mladež, s kakšnim veseljem se predstavlja svojim staršem, babicam, dedkom in vsem prijateljem ter znancem.

V okviru Grajskih večerov smo se

3. 12.2010 srečali s pisateljem, publicistom in pesnikom Bogdanom Novakom, po rodu Beltinčanom, v poročni dvorani beltinskega gradu. Med drugim nam je predstavil sago "Lipa zelena je", v kateri je v literarizirani obliki zapisana zgodovina Beltinec.

Čas je naš največji sovražnik, zato se vsem vam, dragi Beltinčani, ob tej priložnosti ISKRENO zahvaljujem, da si vzamete čas za obisk naših prireditev, za vsako dobronamerno pobudo,

za vsako vašo pomoč pri izvedbi Mednarodnega folklornega festivala Beltinci, v katerega vložijo pripravljalci veliko svojega prostega časa in energije

Zahvala velja tudi vsem vam, dragi člani KUD-a, ki nesebično žrtvujete svoj prosti čas, ne samo za vaje in nastope, temveč tudi za pripravo festivala, srečelova, vsem, ki pobirate vstopnino, gasilec za požarno stražo, g. Cirilu za vso pomoč pri postavljanju šotorov in vsem vam, ki pomagate pri šanku za brezhibno delo.

Posebna zahvala velja vsem delavcem, ki preko javnih del pomagajo postavljati oder, kulise za festival, za vsa drobna dela, ki jih je potrebno opraviti pred festivalom, za urejanje prireditvenega prostora po vsaki prireditvi.

Veliko zahvalo si letos zaslužijo krajanji Melinec, ki so žrtvovali ogromno časa in opravili veliko dela za predstavitve na festivalu, ko so prikazali izde-

Tamburaši našega društva

lovanje in žganje opeke na stari način, kar je privabilo veliko obiskovalcev.

Pred nami je najlepši mesec, mesec pričakovanj, mesec, ko v svojih srcih obujamo spomine na otroštvo, zato vsem, ki boste prebrali tole naše voščil-

lo želim, da bi resnično našli otroka v sebi, da bi lepo praznovali družinske praznike in da se vam izpolnijo vse skrite želje. Vsem pa želim največ zdravja.

Lizika ZADRAVEC • mali rijtar

Ižakovska mürska mitologija in projekt slovenska pisateljska pot 2010

Društvo za kulturo in ljudsko izročilo Ižakovci in Društvo slovenskih pisateljev (Tine Mlinarič)

PISATELJI IN REKE - REČNE PISATELJSKE POTI so živi dogodki razvojnega literarnega projekta SLOVENSKA PISATELJSKA POT, ki kot

prireditve na slovenskih rekah in izvirih (branje poezije, mitologija in glasba) na nekonvencionalni in simbolni ravni nudijo nov literarni doživljaj, po principu izmenjave domačih in gostujočih avtorjev vzpodbujajo »nastajanje novih literarnih poti«, z vključitvijo

naravnega okolja (amfiteater) pa popularizirajo literarno kulturo, saj privabljajo večje število gledalcev in poslušalcev. Hkrati pa povečujejo skrb za naravna okolja Slovenije.

DOGODEK

VEČER POEZIJE, GLASBE IN MITOLOGIJE - 5. AVGUST 2010 (Mura, Ižakovci), 28. AVGUST (Ljubljana, Ljubljana)

Prizoritvena prostora sta bila Otok ljubezni v Ižakovcih in Ljubljana (Breg). Zaradi dežja smo prireditve v Ljubljani izvedli v galeriji ŠKUC. Program se je pričel z nagovorom predsednika komisije SPP Igorja Likarja. Sledila je živa glasba - v Ižakovcih je nastopila etno-jazz skupina trio Tori, v Ljubljani pa skupina Pegassus v grško-slovenski zasedbi, ki je izvajala glasbo grških pesnikov in skladateljev, sledil je plesni nastop vil ob reki in njenih brežinah, v Ljubljani pa v atriju galeri-

Pesnice in pesniki so brali poezijo na temo voda

je ŠKUC. V vilinskem ritualu so prižgale kresničke in bakle, ob plesu in baladni glasbi pa zakurile še večji ogenj. Po 20 minutah plesa in igre so prižgale vrtno ognje, katere so podarile pesnikom (pesnicam). Ti so v njihovih svojih brali poezijo - vmes pa spet nastopali glasbeniki, ki so večer tudi sklenili.

Koreografijo za predstavo vil in glasbo je pripravila ga. Vesna Godina, njena pomočnica je bila Mirjam Škafar. V vlogi vil so nastopile - v Ljubljani: Barbara Mlinarič, Tajda Vöröš, Teja Žižek in Tamara Jerebic; v Ižakov-

cih pa: Tjaša Horvat, Lucija Vidonja in Nives Balažic.

Nosilec plesne točke vil je bilo Društva za kulturo in ljudsko izročilo Ižakovci, idejno zasnovo in soorganizacijo celotne izvedbe je prispeval Tine Mlinarič, projekt pa je potekal pod okriljem Društva slovenskih pisateljev (DSP). Štirje pesniki (pesnice), člani DSP, (dva iz prostora Ljubljance, dva pa iz pokrajine ob reki Muri) so brali poezijo na temo voda (reka) in sicer, na Muri Ines Cergol, Cvetka Bevc, Milan Vincetič in Tine Mlinarič, v Lju-

bljani pa Barbara Simoniti, Ivan Dobnik, Ines Cergol in Tine Mlinarič.

Producenta prireditve sta bila: na Muri - Organizacijski odbor Bujraških dnevov, v Ljubljani pa ustanova Imago Slovenije.

Za leto 2011 načrtujemo tak dogodek tudi na reki Dravi (Lent) ter postopno še na drugih slovenskih rekah in s tem »literariziramo slovenski prostor« - seveda s plesno predstavo ižakovskih mürskih vil.

Tine MLINARIČ • mali rijtar

Predstavitev idejnega projekta o možnostih koriščenja energij reke Mure in drugih obnovljivih virov v regiji Pomurje

ki je potekalo v soboto, 7. avgusta 2010 ob 10. uri na Otoku ljubezni v Ižakovcih, v sklopu prireditve 19. Bujraški dnevi

Predstavitev so izvedli njeni avtorji:
- prof. dr. Alojz Poredoš - Strojna fakulteta v Ljubljani - **MOŽNOST GEOTERMALNE ENERGIJE V POMURJU**,

- prof. dr. Andrej Predin - Fakulteta za energetiko v Mariboru - **KLNETIČNA ENERGIJA REKE MURE**,
- prof. dr. Štefan Bojnec - Fakulteta za management v Kopru - **SONČNA ENERGIJA v Pomurju**,
- direktor RRA Mura g. Danilo Kravec, **MOŽNOST REGIJSKEGA PARTNERSTVA** na relaciji - strokovna in civilna javnost - investitor - Dravske elektrarne Maribor (DEM),
- g. Milan Kerman, župan Občine Beltinci, kot promotor skupine;
- skupina je delovala pod okriljem ZTK Beltinci, Elica Horvat, direktorica
- iniciator ter koordinator projektne skupine je Tine Mlinarič.

(Predstavitev je bila izvedena v brežni iži na Otoku ljubezni v Ižakovcih v izvedbi ZTK Beltinci.)

Strokovnjaki na predstavitvi projekta

Skupina je v času od avgusta 2009 do avgusta 2010 izdelala idejni projekt o možnostih koriščenja obnovljivih virov energij v Pomurju (tudi reke Mure) in sicer njenega toka, torej kinetične, ne potencialne energije, ki jo sicer razvijajo v DEM v sklopu koncesijske pogodbe. Skupina se je 3. avgusta sestala z direktorjem DEM mag. Vilijem Pozebom in strokovnim vodjem mag. Igorjem Čušem in ju informirala o opravljenem delu ter izrazila željo za sodelovanje pri izdelavi dokončne strokovne študije, ki bi

argumentirala upravičenost našega idejnega projekta s ciljem, da DEM opustijo predvideni scenarij izrabe reke Mure na konvencionalen način in pristopijo k sodobnejšim in okolju sprejemljivejšim rešitvam, kar so na sami predstavitvi v Ižakovcih sprejeli tudi v naravovarstvenih krogih (Zveza ekoloških gibanj) Tako bi iz energij reke Mure »pridelali« le tisto potrebno lastno električno energijo, ki bi jo uporabili za zagon in obratovanje ostalih alternativnih sistemov (sončne in geotermalne energije).

Skupina je zastavila novo dodano vrednost, ki se glasi: LASTNA PRE-SKRBLJENOST REGIJE POMURJE Z ELEKTRIČNO ENERGIJO IN KORIŠČENJE VSEH OSTALIH OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJ ZA ENERGETSKO SAMOZADOSTNO OSKRBO.

DEM so izrazile interes za nadaljne

sodelovanje s skupino, morebiti tudi preko energetskega podjetja za Pomurje.

Skupina bo v novembru 2010 pripravila ponudbeni elobarat za izvedbo dokončnega strokovnega projekta z naslova GEOTERMALNA ENERGIJA V POMURJU, (prof. Alojz Poredoš) in KINETIČNA ENERGIJA

REKE MURE, (prof. Andrej Predin) in ju ponudila Dravskim elektrarnam Maribor. Na ta način bomo konkretizirali idejno zamisel skupine, kakor tudi vsakoletne naravovarstvene razprave na Bújraških dnevih v Ižakovcih.

*Tine Mlinarič,
inicijator in koordinator skupine*

Dan odprtih vrat PGD Lipovci

Letos smo imeli v našem društvu prav poseben dan odprtih vrat. Ta dan smo združili s piknikom, oziroma popoldanskim druženjem vseh vaščanov. Letos je bilo naše društvo PGD Lipovci soorganizator državnega mladinskega tekmovanja za Memorial Matevža Haceta, ki je zahtevalo veliko dela in požrtvovalnosti sovaščanov. Prav zaradi tega smo se odločili, da povabimo vaščane, ki so nam nesebično pomagali pri prireditvi, na popoldansko druženje. Pripravili smo bograč, pečene kostanje in dobro kapljico. Da pa nam ne bi bilo dolgčas, sta za boljše vzdušje poskrbela dva naša glasbenika.

Kot vsako leto, smo tudi letos imeli obisk članov Gasilske Zveze Beltinci. Obiskala sta nas predsednik GZ Beltinci Andrej Vöröš in poveljnik GZ Beltinci Jožef Ferčak, pa tudi poveljnik Civilne zaščite Občine Beltinci Alojz Vinčec.

Druženje mladih in malo manj mladih gasilcev ob okusnih kostanjih

Čeprav je bilo kislo in deževno vreme, se je zbralo kar precej vaščanov. Bili smo veseli, da so se udeležili našega srečanja, saj smo se jim tako vsaj malo zahvalili za njihov trud. Vidimo se drugo leto ob pe-

čenih kostanjih in moštu. Upamo, da tudi v tako velikem številu, kot letos.

*Maja Erjavec Cigan,
mentorica mladine*

PGD Melinci

Gasilstvo bi lahko imenovali tudi vrednota, ki temelji na solidarnosti, pripravljenosti pomagati v stiski vsakemu, ob vsakem času in vsakem vremenu. Gasilsko delo ne stremi k plačilu, zadovoljimo se že z iskrico upanja v očeh ljudi, ki smo jim pomagali ali s solzo hvaležnosti, ki spolzi po licu. To je za nas gasilce največja potrditev, da smo spet naredili nekaj dobrega-kori-

stnega in nam je velika vzpodbuda za vse naše nadaljnje delo.

Da pa je gasilsko delo lahko uspešno, je potrebno vedno znova dopolnjevati gasilske vrste, vzgajati mlade gasilce, v njih vzpodbujati občutek za pomoč drugim v stiski. Verjamemo, da smo s takim delom na Melincih dokaj uspešni. Letos smo »pridelali« kar šest gasilskih enot, od tega tri članske,

dve mladinski in eno pionirsko. Vse naše enote so sodelovale na tekmovanju Gasilske zveze Beltinci v Gančanih in se domov vrnile s kar šestimi doseženimi odličji. S tem dokazujemo, da naš trud, vložen v delo z mladimi, ni bil zaman.

Ker pa mladim ne želimo privzgojiti samo tekmovalnosti, ampak jim pokazati, da je tudi druženje s soto-

Podmladek melniških gasilcev.

variši pomemben dejavnik za kasnejše dobro delo, se udeležujemo tudi tabora Mladi gasilec, ki poteka vsako leto na drugi lokaciji, kakor tudi drugih primernih družabnih prireditvev.

Pomemben del naših gasilskih vrst seveda zavzemajo tudi člani in članice,

ki prispevajo velik delež k celoletnemu delu gasilskega društva. Z njihovo pomočjo smo letos prvič pod okriljem Gasilske zveze Beltinci speljali pomembno prireditev »SREČANJE GASILSKIH ČLANIC POMURJA«, ki se ga je udeležilo lepo število članic drugih gasilskih društev. V mesecu požar-

ne varnosti - oktobru - smo tudi letos organizirali DAN ODPRTIH VRAT, na katerega smo povabili vse naše krajanje, ki so nas številčno s svojim obiskom prijetno presenetili. Na obisk smo povabili tudi naše male nadebudneže iz vrtca in šole, da so spoznali in si ogledali prostore in opremo gasilskega doma, pokukali v notranjost gasilskih vozil in se malo pogovorili z gasilci.

Mislím, da je za nami dokaj uspešno in mirno leto, ki nas ni posebej presenečalo z naravnimi in drugimi nesrečami. Upamo, da bo tudi v prihodnje tako, naše vodilo naj bo, da »SKUPAJ ZMOREMO!«

Vsem skupaj, še posebej pa našim krajanom, pa želimo: MIREN BOŽIČ, SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO, BOGATO S PRIJETNIMI PRESENEČENJI!!!

Renata MESARIČ • mali rijtar

Ptice v grajskih sobanah

V Beltincih se je meseca novembra na enem mestu zbralo okoli 360 ptic, ki smo jih na ogled postavili člani Društva za varstvo in vzgojo ptic Slavček Beltinci. Dvodnevna društvena razstava raznih vrst kanarčkov, eksotov, malih, srednjih in velikih papig, ki so z živahnim petjem pritegnile čez 1200 občudovalcev iz Pomurja in drugih krajev Slovenije, je bila v prostorih beltinskega gradu.

Člani društva, ki deluje že 38. leto, in smo po številu gojiteljev med tremi najmočnejšimi društvi v Sloveniji, smo se razstave tudi tokrat lotili zaradi promocije društva, saj smo želeli Pomurcem in drugim ljubiteljem ptic pokazati, kaj vse smo uspeli postoriti oz. vzgojiti v kratkem času. Najpomembnejši razlog za ptičjo izložbo pa je bilo lepотно tekmovanje, na katerem so sodniki ptice ocenjevali glede na barvo

in perje, ker je šlo za estetske presežke, pa je bila pomembna tudi postava. Najboljše in najlepše ptice članov društva bodo letos nastopile še enkrat, in sicer na državni razstavi, ki bo 18. in 19. decembra v Naklem.

Na podlagi dobljenih točk oz. ocen so bili izbrani naslednji šampioni po skupinah :

Melaninski kanarčki, Gselman Mirko - Hoče, Barvni kanarčki, Lebar Izidor - Beltinci,

V grajskih prostorih je odmevalo ptičje petje

Postavni kanarčki, Virag Štefan
- Beltinci, Eksoti skupina F1 in F2,
Obal Milan - M. S.,

Standard papige, Gerenčer Erik
- Gaberje, Agapornide, Perc Anton
- Odranci Papige Nimfe, Kavaš Blaž
- Beltinci, Srednje papige, Horvat Zlata - Odranci, Velike papige, Zadravec Alojz - Beltinci

Ime društva in kraja Beltinci je bilo v mesecu novembru zastopano tudi na prvi mednarodni razstavi v Sloveni-

ji in sicer Middle Europe birds show - Nova Gorica 2010, kjer smo imeli prvaka v skupini ahatnih kanarčkov-rdeči, katerega lastnik je Izidor Lebar. Prav tako se je član društva Mihael Vavperič udeležil mednarodnega tekmovanja kanarčkov pevcev (harzerji) na Dunaju, kjer je osvojil naslov prvaka v kolekciji.

Za konec uspešnega dela v iztekaajočem se letu smo se člani in ljubitelji ptic podali še v sosednjo Italijo in to v kraj Reggio Emilia, kjer vsako

leto poteka ena izmed največjih razstav in prodaja ptic na svetu. Z lepimi vtisi in kakšno kupljeno ptico smo se srečno vrnili v domači kraj in sklenili, da mora tudi leto, ki prihaja, biti vsaj tako uspešno.

Seveda pa v naše vrste vabimo tudi nove gojitelje in ljubitelje ptic, kaj več o našem delu pa lahko preberete na spletni strani www.slavcek-beltinci.si.

*Izidor Lebar,
predsednik društva*

Skavtski tabor 2010

Skavti stega Beltinci 1 smo si prostor za letošnji tabor izbrali na jasi v bližini Blaguškega jezera. Tabor je trajal od 19. do 29. julija, to se pravi 11 dni. Skavti smo te dni zapolnili z zabavnimi, zanimivimi in smešnimi trenutki. Prvi dan (v ponedeljek) smo se zbrali pred župnijskim domom v Beltincih in se z nekaj avtomobili odpravili proti Blagušu. Ker je bila pot s kamnite ceste na taborni prostor neprimerna za vožnjo z avtomobilom, smo morali vso prtljago nesti po gozdni poti in travniku do jase, kjer smo postavili tabor. Ko je bila vsa prtljaga že na jasi, smo v roke vzeli vreče s šotori in začeli postavljati naša začasna bivališča. Nato smo vse naše stvari odnesli v šotore in iztegnili svoje spalne vreče. Postavili smo tudi oglasno desko, na katero smo vsak dan napisali dnevni red, dežurni vod in druga obvestila.

Razdelili smo se v nekaj skupin in se dogovorili za delo, ki ga bomo opravili. Vse to smo napisali tudi na oglasno desko. Najprej je bilo potrebno izkopati ognjišče in postaviti stranišče, kuhinjo in shrambo. Seveda smo imeli tudi odmor, ki smo ga največkrat kar prespali. Sledilo je kosilo, ki so ga pripravila dekleta. Po kosilu smo nadaljevali delo. Imeli smo tudi večerjo. Ker je bil to prvi dan tabora, smo pekli palačinke, drugače si je vsak pripra-

Novi člani skavtske družine dajejo obljubo

vil nekaj preprostega (čokolešnik ali namazan kruh). Prvi dan smo taborni ogenj postavili vsi (drugače je bilo to delo dežurnega voda, a ker ga nismo določili, smo ogenj postavljali vsi) in ga zvečer prižgali. Ko je plamen prišel do vrha, smo začeli peti skavtsko pesem. Ob ognju smo se pogovarjali in poslušali grozljive zgodbe, ki nam jih je pripovedoval voditelj Kristjan. Ko je ura odbila 23.00, smo vstali in odšli v šotore, da bi spali. Ob ognju sta ostala dva skavta, ki sta stražila. Straže so se zamenjale na vsaki dve uri. Vse, kar sta skavta slišala in videla tisti dve uri, sta morala zapisati v poseben dnevnik. Zjutraj smo vstajali ob 7. uri, morda

nam je Kristjan kdaj pa kdaj pustil spat malo dlje. V naslednjih dneh smo postavili še jambor, tuš, streho v kuhinji (v primeru, da bi deževalo), pomivalnico, obzidje in oltar. V petek smo šli izvidniki in izvidnice (spremljal nas je Rok) na potep v župnišče v Sv. Juriju in tam prespali. Zjutraj smo se napotili nazaj v tabor, kjer so potekale že prve priprave na mašo. Nedelja se je že bližala in pripravniki na rutico in obljubo smo postajali nervozni. V soboto smo se začeli že redno pripravljati na mašo. Razdelili smo si berila, prošnje, zahvale in razne molitve. V nedeljo je napočil čas za mašo. Vsi, ki smo takrat dali obljube, smo danes že pravi skav-

ti, a tega trenutka se vsi spominjamo, kot bi se zgodilo včeraj. Potem smo se vsi še fotografirali ob jamboru. Zvečer smo novi člani skavtske družine dobili skavtska imena in z preskokom ognja to tudi sami potrdili. Naslednji štirje dnevi so bili bolj sproščeno obarvani. Vmes smo imeli še indijanske igre (saj je letošnji tabor predstavljal indijansko pleme) in pa igro lov na zastavice* . Drugače pa smo se samo še zabavali,

igrali družabne igre in se šalili. Ko se je tabor bližal koncu, smo ga začeli podirati in ga v četrtek tudi zapustili.

*Igra lov na zastavice: to je igra, ki se igra nekje med tretjo in četrto stražo. Skvti iz drugega kraja pridejo v tabor krast zastave. Če te kdo od napadalcev potegne za rutico, moraš k ognju in tam počakati (to pomeni, da si izpadel) in enako velja, če ti potegneš nekoga od napadalcev. Ko je na-

padalec na jamboru, mu ne moreš nič, šele ko pride dol, ga lahko ujameš. Če napadalci vidijo, da zastav z jambora ne bodo mogli ukrasti, se spravijo na zastavice vodov. Če jim uspe ukrasti zastavo, morate plačati, če želite zastavo nazaj (seveda ne z denarjem, ampak z opraviлом).

Eva Rotar

60 let planinskega društva Matica Murska Sobota

Jubilejno leto našega društva se izteka: 21. aprila 2010 je preteklo 60 let, odkar so v Murski Soboti ustanovili planinsko društvo. Naši predhodniki se najbrž niso zavedali, kaj so zaplodili, ko so v prekmursko zavest zasejali podobo slovenskih gora. Verjetno ne, vsaj čisto natanko ne. Seme planinstva je pognalo in danes s ponosom ugotavljamo, da je Prekmurje znano po planinstvu in planinskih zanesenjakih širom po Sloveniji.

Planinsko društvo Matica Murska Sobota je bilo ustanovljeno leta 1950. Združuje članstvo na področju bivše občine Murska Sobota pa tudi izven nje, deluje pa preko sedeža društva v Murski Soboti, pododbora Beltinci, sekcije Puconci in sekcij mladih planincev na OŠ I, OŠ II v Murski Soboti, OŠ IV Murska Sobota, OŠ Beltinci, OŠ Bakovci, OŠ Cankova, OŠ Puconci, OŠ Bogojina, OŠ Fokovci in Varstveno delovnega centra Murska Sobota. V letu 2009 je bilo včlanjenih 467 članov s plačano članarino, od tega 247 odraslih članov, 41 članov s posebnimi potrebami na Varstveno delovnem centru, 25 srednješolcev in študentov ter 154 osnovnošolcev in predšolskih otrok. Organizirano in varno smo v lanskem letu popeljali na pohode 1262 udeležencev, 457 osnovnošolcev in predšolskih otrok, čez 900 članov pa je bilo še na drugih akcijah iz programa društva.

Svojo osnovno dejavnost izvajajo preko osemnajst (18) planinskih vodnikov z veljavno licenco za vodenje pohodov, pet (5) mentorjev planinske vzgoje in deset (10) markacistov. Vzdržujemo Pomursko planinsko pot na relaciji Veržej – Velika Polana in Tromejnik – Radenci ter Evropsko pešpot E – 7.

Začenjamo novo desetletje v zgodovini našega društva. Šestdeseta obletnica pomeni dolgo prehojeno pot, polno vzponov in padcev. Zaradi recesije in vse težjega pridobivanja finančnih sredstev smo se odločili, da bo naše praznovanje bolj skromno, kar pa ne pomeni tudi manj svečano.

Praznovanje smo razdelili na pet dejanj; prvo so nam pripravili kar naši mladi planinci, spontano, sami od sebe. Podarili so nam čudovito darilo

za obletnico. Na državno tekmovanje Mladina in gore so se preko regijskega uvrstile štiri ekipe, kjer so zasedle četrto, peto, osmo in petindvajseto mesto. Tako številčnega zastopstva na državnem tekmovanju, ki poteka že več kot 20 let, iz enega društva ni imelo še nobeno društvo. Sicer pa vsestranski skrbi in podpori delu z mladimi planinci sledimo že nekaj let, zato tudi rezultati ne morejo izostati. Prav tako pa posvečamo dosti časa in sredstev vzgoji in izobraževanju strokovnih kadrov, planinskih vodnikov, mentorjev planinske vzgoje in markacistom.

Drugo dejanje je bila otvoritev razstave Planinske fotografije in literature, ki se je zgodila 6. aprila. Razstava je bila razdeljena na tri dele. Prvi del je bila avtorska razstava Lada Klara pod

Obletnico so popestrili beltinski tamburaši

nazivom » Čez hribe in doline«. Fotografija je njegov življenjski izziv. Ne bom našteval, kje vse je hodil in snemal, saj to povedo fotografije, v njegovo zgodbo pa so več ali manj vpleteni tudi njegovi planinski prijatelji, čeprav je v zadnjem času postal bolj samohodec, saj mu ostali preprosto ne morejo slediti. »Tempus fugit!« Čas beži - je nekoč pisalo na številnicah dragocenih ur. Danes je to zapisano na vsaki Ladovi fotografiji.

Drugi del je predstavljal slikovno gradivo iz zgodovine do sedanjosti. V knjigi vseh knjig (Psalm 65, 13 – 14) je zapisano: »...griči se opasujejo z rado-stjo. Livade se oblačijo s čredami, doline se ogrinjajo z žitom; vse vriska in poje.« Podobno nas vznemirjajo podobe naših planincev, ko korak za korakom sledimo slikam in potujemo z njimi preko prekmurske ravnice in reke Mure, Pohorja, Karavank, Kamniških

planin in Julijcev na Grossglockner, Mont Blanc in še naprej, vse tja do Himalaje.

Tretji del je predstavljal del društvene literarne zgodovine in planinske literature od leposlovne do vzgojne, po Mlakarju bi lahko rekli od Prekmurja do Mont Blanca. Avtor izbora je bil profesor Jani Glažar, ki mu je ta tematika dobesedno pisana na kožo.

Tretje dejanje praznovanja je bila svečana proslava ob šestdesetletnici, 24. aprila 2010, v grajski dvorani pod pokroviteljstvom Mestne Občine Murska Sobota, kjer smo podpisali Listino o pobratenu s Planinskim društvom Dovje - Mojstrana. Četrto je bil pohod na Triglav pod geslom: »60 planincev društva iz šestih smeri na Triglav« in peto, za zaključek, Planinski ples v Moravskih Toplicah v organizaciji našega društva.

Poseben pečat daje društvu sode-

lovanje z Varstveno delovnim centrom Murska Sobota. Eno redkih planinskih društev v Sloveniji smo, ki se ukvarjamo z ljudmi s posebnimi potrebami. Z leti smo postali res pravi prijatelji in naša druženja so vedno polna dobre volje. Ob slovesu pa je vedno prisotno vprašanje: »Kdaj bomo spet šli na pohod?«

Tudi naša spletna stran www.pdmaticams-drustvo.si je izredno dobro obiskana, kar pomeni več kot 20 obiskov dnevno. Na njej dobite vse sprotne informacije o razpisih pohodov in druge podatke o delovanju društva, vse pa je še obeleženo z nešteti fotografijami.

V članku sem skušal opisati potek praznovanja in istočasno nanizati nekaj podatkov iz dela društva. Upam, da mi je uspelo. O zgodovini pa naslednjič.

Jože RUŽIČ • mali rijtar

Kulturno umetniško društvo Števan Kühar Bratonci

V Kulturno umetniškem društvu Bratonci si kljub letom, da življenje ni le sivina, prizadevamo delovati na več področjih.

Društvo šteje:

- mešani pevski zbor,
- moški pevski zbor,
- ženski pevski zbor,
- amatersko dramsko skupino
- in ansambel z imenom VZEMI SI ČAS, kjer igramo na stara glasbila.

Prepevamo na raznih domačih vaskih prireditvah, pevskih revijah, zabavah.

Moški pevski zbor že enajsto leto zapored nastopa na sam božični dan v bolnišnici ter v domu starejših občanov v Rakičanu, kjer zapojejo božične pesmi in s tem polepšajo bolnim in starejšim najlepši praznik leta, praznik upanja in pričakovanja.

V poletnih dneh se radi zberemo tudi na vasi, kjer zapojemo stare ljudske pesmi.

Ker se leto izteka in je na pragu božič in novo leto, želim vsem bralcem našega občinskega glasila in uredniškemu odboru veliko uspehov, upanja, dobrih misli in dejanj, ki od-

ženejo vse tisto, kar nas v življenju žalosti in utruja.

Predsednik KUD Bratonci
Jože Vinkovič

Pevski zbor je ena izmed sekcij našega društva

Pesem nas povezuje

Ne hodi ti k meni ponoči,
le pridi mi rajši po dnevi.
Te čakajo fantje na poti povsod,
za tebe nevarna je pot.

Slovenska ljudska pesem je izredno bogata. Vsaka pokrajina je prežeta z njo in se ponaša s pevci in zapi-sovalci, ki jo ohranjajo. Pretaka se iz roda v rod, iz generacije v generacijo. Kljub temu, da v tem časovnem razpo-tju izgublja svojo časovno prvobitnost, je vendarle prvotno ljudsko izročilo. S pesmijo se prenaša bogata ljudska poe-tičnost, povezana z okoljem in kaže na izviren razvoj ljudi na vasi.

Tudi naše pevke Jesensko listje ohranjajo s pesmijo bogastvo naših prednikov in ga tako predajajo našim zanamcem. Pesmi so njihova stalnica, saj jih pojo povsod, kamor jih povabi-jo ali jih zanese pot. Letošnje leto je bilo zelo plodno in bogato, saj so s pe-smijo navdušile in osrečile mnogo lju-di doma in izven občine.

V mesecu novembru so nastopile na srečanju v Vučji vasi, ki ga je orga-niziralo domače KUD, ki je pripravilo pester kulturni program, v katerem je nastopilo nekaj gostujočih skupin.

Zelo aktivne dokležovske pevke

Naše pevke so s svojim nastopom navdušile številno občinstvo. Nastopile so tudi na srečanju starejših krajanov v KS in na predstavitvi knjige Karoline Kolmanič.

Pridno pa se pripravljajo na prireditve v mesecu decembru in v prihodnjem letu. Rade se družijo, saj imajo vaje enkrat tedensko, pred nastopi pa pridejo večkrat skupaj. Srečujejo se tudi v prostem času in v društvih ter na izletih. Vsepovsod pa jih dru-ži in spremlja pesem, ki jih osrečuje

in navdihuje. Ob tem obujajo spomi-ne na srečanja, mladost in tako lažje premagujejo vsakodnevne težave, ki spremljajo ljudi v tej pozni pesmi ži-vljenja.

Po gorah grmi in bliska,
moj ljubček po polju vriska.
Žvižgaj, vriskaj ali poj,
saj prideš k meni v vas nocoj.

*Marija Zver
DPM Dokležovje*

Mednarodni 8. praznik buč - Pozdrav jeseni v Lipovcih

Tradicionalni in letos že tretji med-narodni 8. Praznik buč – pozdrav je-seni, ki je bil od 10. do 12. septembra 2010 na ŠRC Lipovci, je vse tri dni po-tekal po sprejetem programu, ki smo ga izdelali in sprejeli v UO turistične-ga društva v sodelovanju z Zavodom za zdravstveno varstvo iz M. Sobote. Na-črtovane aktivnosti so bile uresničene. O prireditvi smo pravočasno obveščali javnost z internetnimi in pisnimi vabi-li ter zloženkami, tudi z radijskimi ter TV vabili in oglasi. Pisna in interne-tna vabila so bila poslana tudi v tuji-

no, saj je bila prireditev mednarodne-ga značaja.

Skozi vse tri dni so sodelovali šte-vilni člani našega društva in drugi po-samezniki, člani prostovoljnega gasil-skega društva in člani KUD-a, javni delavci, domačije in drugi partner-jji, vse od priprave prizorišča priredi-tve pa do zadnjega dne. Vse tri dni programa pa smo aktivno sodelova-li z Zavodom za zdravstveno varstvo M.Sobota, ki je bil tudi soorganizator po programu EUROREGION-HE-ALTHY REGION in po državnem

ter mednarodnem programu »Živimo zdravo«.

Na prireditvi prvega dne so so-delovali številni otroci vrtca iz Belti-nec s svojimi vzgojiteljicami, učenci osnovne šole Beltinci s svojimi pro-fesorji in mnogi starši ter predstavniki organizacijskega partnerja ZZV iz M.Sobote.

Celodnevna prireditev drugega dne z mednarodno udeležbo ekip iz Avstrije, Francije, Hrvaške, Madžar-ske, Poljske in Slovenije je bila mani-festacija kuharskih veščin, degustacija

zdrave prehrane, kulturnih, pevskih in glasbenih vložkov. Bučno enolončno jed je kuhalo 19 ekip iz vseh omenjenih držav, iz Avstrije celo dve. Po rezultatih kuharskih strokovnjakov ocenjevalne komisije - predsednik je bil znani kuhar Jaka Polajžar - se je letos najvišje uvrstila sodelujoča ekipa iz pobratenega TD Vuhred. Druga je bila ekipa predstavnikov moškega pevskega zbora Lipovci in tretja ekipa »Vzajemne« iz M. Sobote. Sicer so vse ekipe po mnenju številnih obiskovalcev-degustatorjev - skuhale dobro, torej okusno bučno jed, saj so vsi lonci v kratkem času ostali prazni. V popoldanskem programu ob slavno-

stni javni predstavitvi 5. zgoščenke izdanih pesmi lipovskih ljudskih pevk, ki so tudi vse članice našega turističnega društva, je sodelovalo 8 skupin iz različnih krajev Slovenije in glasbena skupina »Kar bo pa bo« iz TD Vuhred.

Tretji dan smo imeli pester kulturni program. Predvideni slavnostni govornik, predsednik TZS Dominik S. Černjak, se zaradi bolezni v družini ni mogel udeležiti prireditve, njegovo vlogo pa je nadomeščal župan občine Beltinci Milan Kerman. Objavili in podelili smo PRIZNANJE za »Najdomačijo 2010« v Lipovcih. Ta čast je pripadla družini Jerebic, Lipovci št.

237. Komisijsko izbrana »najbuča« na prizorišču je tehtala nekaj manj kot 40 kg. Letina tem poljskim pridelkom namreč ni bila naklonjena.

Krona vsega v tretjem dnevu in sploh celotne prireditve 2010 pa je bil izbor kraljice buč(k) 2010. Tričlanska strokovna žirija (sestava: Tadeja Ternar - miss Slovenije 2007 kot predsednica, glasbenik Drago Jošar kot član in direktor Pomurskih lekarn Ivan Zajc kot član) je izmed treh kandidatk izbrala prvo kraljico buč(k) v Sloveniji. To je postala 22-letna Tadeja Sraka, Lipovci št. 208. Posebno obleko in krono naše kraljice je oblikovala in izdelala ter donirala mojstrica Merka Jošar.

Ker je naša kraljica sploh prva v Sloveniji, je njena vloga toliko pomembnejša. Kot promotorka Turističnega društva Lipovci bo prisotna na vseh pomembnejših prireditvah, seveda oblečena kot kraljica.

Tridnevna prireditev v Lipovcih je bila edinstvena promocija turizma v našem kraju, pa tudi v naši občini in regiji in zato lahko rečemo, da tudi krajevni praznik, saj so sodelovala številna gospodinjstva, ki so pred svojimi domačijami postavila domiselne skulpture iz buč.

Medijsko nas je dobro pokrila regijska TV IDEA iz M. Sobote, pa regijski radio Murski val, DVD posnetek je predvajala tudi občinska kabelska TV, sestavek o naši prireditvi je bil objavljen v regijskem časopisu Vestnik.

Prireditev imamo zabeleženo: na dveh DVD-jih (1. in 2. del), izdelek Foto-video Legen Dušan s.p. in še tretjega, videoposnetek TV IDEA MS. Skupni čas trajanja: cca 270 minut. Poleg tega imamo še posebej posnetek vseh ljudskih pesmi sobotnega popoldanskega programa.

Ob koncu seveda čestitamo Tadeji Sraka za naslov prve kraljice buč v Sloveniji za leto 2010, prav tako tudi družini Jerebic za »Najdomačijo 2010«.

Zahvala pa velja vsem, ki so nam pomagali, da smo uresničili ta zahteven mednarodni projekt: Zavodu za zdra-

Tadeja med bučkami

vstveno varstvo MS, vsem sodelujočim posameznikom, gospodinjstvom, KS, občini, donatorjem sredstev, daril, obleke in krone, šopkov, srečolovnih

dobitkov, torte ter predstavnikom medijev in Milanu Zrinskemu, ki je prireditev originalno vodil.

ŽELIMO VAM MIRNE BOŽIČ-

NE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO 2011!

Janko BEZJAK, predsednik TD

Lepo je, ko se srečajo prijatelji

Lipovske ljudske pevke smo bile vključene v program »8. Praznika buč pozdrav jeseni« v soboto, 11. septembra 2010, ko smo uradno predstavile svojo peto zgoščenko ljudskih nabožnih pesmi z naslovom »Pozdravljena Marija ti«. Ovitek je oblikoval Foto-video Dušan Legen s.p. z motivi z lipovske kapele.

Povabljene skupine so si pred koncertom ogledale prireditveni prostor in razstavo buč, zelišč, kulinarike in aranžmajev iz buč. Udeleženci teh skupin so izkoristili lepo sončno popoldne za sprehod okrog Vučje jame.

Pred začetkom programa smo imele dovolj časa, da smo pokramljale s prijatelji, s katerimi se srečujemo na prireditvah po Sloveniji in z njimi tudi sodelujemo. Ta srečanja vedno znova dokazujejo, kaj nam pomeni ljudska pesem. Ljudska pesem je vrednota, ki

ima trajno ceno in globok pomen za kulturo naroda. Je vrednota, zaradi katere je življenje mnogokrat lažje, polnejše in prijetnejše.

Mi, starejša generacija, se še spomnimo in smo tudi občutili čar fantovskega petja v mesečini poletnega večera ali poslušali pretresljive pripovedni pesmi ob večernih delih, kot so lupanje semena, česanje perja in podobno. Spominjamo se tudi šaljivih svadbenih pesmi in pesmi trikraljevskih kolednikov. Velika škoda je, da smo te stare običaje opustili, vendar pa so se ohranile vsaj pesmi. Dapa tei ne bodo šle v pozabo, je dokaz naša prireditev, na kateri so skupine nastopajočih iz različnih krajev zapele stare ljudske pesmi. To so bile: pevke in pevci od Grada na Goričkem, pevke iz Beznovec, Poljčan, Lipe, Vučje vasi, skupina iz Radelj ob

Dravi, lipovski pesmari, moški pevski zbor Lipovci in lipovske ljudske pevke.

Program je s šaljivimi vložki povezoval Milan Zrinski, ki mu to vedno lepo uspe. Hvala ti, Milan. Zahvaljujem se tudi predsednici KUD-a, Cvetki Rengeo, za vzpodbudne besede in priznanje, prav tako KS, turističnemu društvu, Dušanu Legenu, sponzorjem in vsem, ki ste nas obdarovali in čestitali ter vsem, ki ste kakorkoli pomagali, da je naša predstavitev uspela.

Lipovske ljudske pevke vam v zahvalo zapuščamo dediščino - veliko število odpetih ljudskih pesmi, zapisanih na petih zgoščenkah. Vas Lipovce in Občino Beltinci smo predstavile širom po Sloveniji in mislim, da tudi to nekaj velja.

*Vera BEZJAK,
vodja lipovskih ljudskih pevk*

Na 8. prazniku buč smo ljudske pevke predstavile svojo peto zgoščenko

Odprtje III. lova s sokoli v Pomurju

Zavod za turizem in kulturo Beltinci je skupaj s Sokolarskim društvom Pomurja in Slovensko zvezo za sokolarstvo in zaščito ptic ujed organiziral »Odprtje III. lova s sokoli v Pomurju«.

Svečana prireditev je potekala v beltinskem parku v soboto, 06. novembra 2010. Poleg slovenskih so na prireditvi sodelovali tudi avstrijski sokolarji.

V kulturnem programu so udeležence pozdravili direktorica ZTK Beltinci Elica Horvat, župan Občine Beltinci dr. Matej Gomboši in predsednik Slovenske zveze za sokolarstvo in zaščito ptic ujed dr. Roman Savič. Sokolarstvo in ptice ujede je obiskovalcem predstavil predsednik Sokolarskega društva Pomurja dr. Dragan Zemljič.

V programu, ki ga je povezovala Simona Cizar, so nastopili Prekmurški rogisti in kvartet »Slavček« iz Kulturno umetniškega društva Beltinci. Dodatno svečanost pa so k dogodku prispevali še člani Radenske konjenice.

Po končanem programu so si ude-

Udeležencev in organizatorjev III. lova s sokoli v Pomurju.

leženci prireditve lahko ogledali ptice ujede in se z njimi tudi fotografirali. Organizatorji so poskrbeli še za prijetno druženje ob ponudbi hrane in pijače. Članice Turističnega društva Beltinci so kot vsako leto pripravile odlični beltinski langaš, fazanjo juho je pripravila restavracija »V grajskem

stolpu«, s pijačo pa so postregli člani Vinogradniškega društva Beltinci.

Lep sončen sobotni dan je v Beltince privabil mnoge obiskovalce iz širše okolice ter izletnike iz Koroške in sosednje Madžarske.

Elica Horvat, direktorica

Aktualno iz OŠ Beltinci

Težke gospodarske razmere se odražajo v vseh sferah našega življenja. Na žalost to vedno bolj občutijo mnogi naši otroci, učenci naše šole.

In prav zato je na sestanku Sveta staršev OŠ Beltinci vzklikala pobuda, da bi tudi s pomočjo delavcev šole poskušali zbrati nekaj denarja za šolski sklad, denar pa bi bil namenjen za otroke, ki si obvezne učne vsebine zelo težko plačajo.

Skupina delavcev šole in njihovi prijatelji – bivši učenci, ki smo se poimenovali Gledališka skupina ŠKOLNIKI in se preizkušamo v svojih »dramskih sposobnostih«, v ta namen pripravljamo predstavo z naslovom POŠTENOST NA PREIZKUŠNJI. Prvo predstavo načrtujemo konec ja-

Tako potekajo intenzivne vaje

nuarja 2011, zato že zdaj vljudno vabljeni. Vaši prostovoljni prispevki

bodo namenjeni učencem naše šole, ki ne zmorejo oziroma težko plačajo

šolo v naravi, smučarski in plavalni tečaj, ekskurzije....

Sodelujoči v predstavi in tisti, ki nam pomagajo (našim otrokom – učencem šole), podarjamo svoj prosti čas, dobro voljo, pripravljenost in čut odgovornosti za ljudi v stiski.

Vas pa vljudno vabimo, da s svojimi prispevki zrabite nasmeh na obraz našim učencem in njihovim staršem, ki potrebujejo pomoč, sami pa kanček dobre volje odnesete s sabo, ob spoznanju, da ste pomagali ter se nasme-

jete ob predstavi, kjer bo poštenost ob številnih nesporazumih res na preizkušnji.

Lepo vabljeni in pripeljite tudi svoje prijatelje!

V predstavi sodelujejo:

- TAT - MATEJ ŽALIG,
- MARICA - IRIS VIČAR NOVAK
- MOŠKI - VITO ZVER
- JULIJA - MONIKA OBRAN
- ANA - MARTINA VIDONJA
- RAFAEL - MARKO JEREBIČ
- Scena: Vinko KOROŠEC, Feri PO-

REDOŠ, Gregor HORVAT (učenec 9. C)

- Zvočni efekti, LUČ: Danilo LEBAR
- Organizacija, šepetalka, rekviziterka: Jelka BREZNIK
- Pomoč pri organizaciji in izvedbi: Monika ŽIŽEK in Lidija ŽABOT
- REŽIJA: Marko JEREBIČ in Jelka BREZNIK

Prisrčen pozdrav!

Jelka BREZNIK

Naš naravoslovni dan

7. 10. 2010 se je začel kot meglen in dokaj hladen dan, kljub temu pa smo se učenci sedmih razredov v šolo pripeljali s kolesi, kjer so nas na šolskem dvorišču že čakali naši razredniki in nas pospremili v jedilnico na malico.

Zatem smo se odpeljali v Ižakovce, na Otok ljubezni, malo radovedni, malo vznemirjeni. Bili smo tihi, da ne bi motili živali in drugih obiskovalcev, zato pa smo nekateri slišali čarobne glasove toka reke Mure. Na otoku so nas lepo sprejeli in pozdravili gozdarji. Razdelili smo si učne liste in po skupinah odšli na gozdno učno pot. Ogleovali smo si reko, drevesa – listavce, iglavce, debla, grmovnice. Vsekakor je za nas postal najpomembnejši in najzanimivejši grm z imenom nedotika, kajti ko se ga dotakneš, »izstreli« semena. Joj, kolikokrat smo ga že videli, a tega še nismo opazili! Nekdo nam je moral to pokazati. Sproti smo reševali učne liste. Posijalo je sonce. Učiteljice so bile prepričane, da zato, ker smo zavzeto sledili razlagi in nas je nagradilo s svojimi jesenskimi žarki. Za zanimivo strokovno razlago se je sošolka gozdarju zahvalila, vsi pa smo dodali še aplavz. Sledil je ogled brežne hiše, kjer smo s pomočjo filma spoznali, kako naporno, hkrati pa zelo malo cenjeno je bilo delo bujrašev. Da je mlin v Ižakovcih edini plavajoči mlin v Sloveniji,

smo izvedeli ob razlagi gospe Mojce in Majde. Tako kot nekoč, se tudi danes ljudje vozijo čez reko Muro z brodom, ki povezuje levi in desni breg reke Mure. Z zanimanjem smo strmeli v vrtnice hitre reke. Sledilo je presenečenje naših učiteljev spremljevalcev Monike, Mateje, Ferija, Vesne in Jelke. Z velikim veseljem smo pajali krčuj. Sedeli smo ob ognju, kruh popekli, ga namazali s česnom in zaseko. Tudi uslužbenkam Zavoda za turizem smo se ob

koncu zahvalili za prijetno razlago in vodenje, predvsem pa zato, ker nam je zavod omogočil vse ogledne zastoj. Zadovoljni smo se vrnili domov, saj je bil naravoslovni dan lep, poučen in zanimiv. Veseli smo bili kolesarjenja in ob koncu bili tudi pohvaljeni od učiteljev za lepo obnašanje. Želimo si še več takšnih dni. Ko smo se vračali, je sonce že prijetno grela.

EMA Žižek in URŠKA Prelog, 7. A, v imenu učencev sedmih razredov

Slišali so se čarobni glasovi reke Mure

Neenakopravnost v domačem okolju!

Ljudje ne znamo biti enakopravni, ne znamo biti med seboj enaki. Vedno se najde nekdo, ki je izločen iz družbe, ki nekako nima vseh potrebnih stvari, da bi bil lahko z njimi. Take primere najdemo vsepovsod. Najboljši primer je razred; v njem naj bi se sošolci družili, si pomagali, se zabavali, ampak ni vedno tako. Pogosto se najdejo osebe, ki jih razred izloči, npr. zaradi stila oblačenja, prevelike teže, velikosti, nepopularnosti, dobrih ocen. Velikokrat je ta oseba žalostna in ne zaupa vase, brez prijateljev nima kaj početi. Nekako nima življenja. Učitelji učencev ne morejo prisiliti v prijateljstva, zato ti učenci ponavadi čakajo na boljše priložnosti npr. v srednji šoli. Teh problemov si doma ne upajo zaupati staršem, včasih tudi zaradi groženj sovrstnikov. Primerov ne najdemo samo v šolah, ampak tudi doma v družini. Lahko se zgodi, da starejši otroci ne spoštujejo mlajših, jih izkoriščajo, mogoče je tudi obratno. Včasih postavljamo pogoje za sovrstnike, da bi se lahko vključili v družbo, npr. kakšne naloge, izkoriščanja. Ti otroci so pripravljeni narediti vse, da bi lahko bili med njimi, zaradi tega postanejo »slepi«.

Ljudje iz družbe pogosto izločajo ljudi zaradi predsodkov, za katere sploh nimajo dokaza, da so resnični. Velikokrat se družimo z ljudmi, ki so popularni. Za svoje vzornike imamo slavne ljudi, se po njih zgledujemo in velikokrat tiste, ki niso tako zavzeti za-

nje, izločimo. Sošolce lahko izkoristimo tudi pri domačih nalogah, rekoč: če mi ne daš prepisati, se po šoli pazi! In tako se veliko otrok prestraši. Nasilja je v šolah dandanes zelo veliko. Nekateri otroci se bojijo, da bi bili še oni žrtev in tega ne izdajo, tako kot tudi ne same žrtve tega nasilja. V današnjem času so zaradi svojega obnašanja pogosto iz družbe izločeni tudi Romi. Vsak človek potrebuje prijateljstvo in podporo staršev, česar nekateri otroci ne dobijo. Nekateri učenci so vedno pod pritiskom svojih staršev zaradi ocen. Starši od njih zahtevajo same odlične ocene, kar pa včasih ne gre.

V šoli so včasih učenci drugih ras, drugih verstev. Otroci se ob njih ne počutijo sproščeno, zato se z njimi ne družijo. Takih primerov je na stotine. Ko slišimo o tem, ponavadi mislimo, da mi zagotovo nismo krivi, ampak če dobro pomislimo, se bomo v tem še kako našli.

Moj primer neenakosti: V našem razredu je punca, s katero se ne družimo radi. V tem primeru nismo krivi samo mi, ampak ona sama. Njeno obnašanje do nas je kar zelo bahavo in grdo. Druži se sicer z drugimi dekletki iz višjega razreda, ampak v našem razredu najbrž ne bo nikoli v prijateljskem odnosu z nami, kot če bi bila že na začetku do nas prijazna.

Zato se malo zamislimo in pogledimo v ta stavek: »Neenakopravnost v domačem okolju!«

Razmišljajmo o njem in se o tem pogovarjajmo. Poskusimo to popraviti, kot se le da.

Če nam bo uspelo, bomo na pravi poti do enakosti, vendar bomo tako morali razmišljati vsi. In ne samo razmišljati, ampak na tem tudi delati in poskušati to uresničiti. Potem bo svet mogoče lepši, malo bolj prijazen do ljudi.

Ljudje si nismo sami izbrali staršev, barve polti, rase, verstva ... to smo sprejeli, podedovali od svojih staršev, prastaršev.

Tako si tudi nismo izbrali stvari, talentov, v katerih blestimo, ki so nam všeč. Vse, kar si lahko izbiramo, so PRAVI PRIJATELJI, zato se ne trudimo z iskanjem napak na drugih ljudeh, ampak pogledjmo raje svoje napake, jih popravimo in si bodimo med sabo dobri in enaki.

Če pa smo žrtve te neenakopravnosti, poskusimo to spremeniti. Pa ne način podrejenosti, ubogljivosti, ampak na način prijateljstva, prijaznosti. Ljudje smo na svetu zato, da živimo pošteno in si v stiskah pomagamo. Ljudje smo si bratje in sestre različnih krvnih skupin, različnih talentov in predvsem različnih podob, ampak prav zato je svet tako barvit. Zato uživajmo v njem in ga ohranjajmo!

Laura Gruškovnjak, 8.a

Poletna šola v Varenholzu, Nemčija

V času od 18. julija do 7. avgusta 2010 smo se trije učenci sedmih in osmih razredov naše šole, Urška Raduha, Ines Horvat in Alen Forjan, v okviru projekta PASCH udeležili tritedenske poletne šole v Nemčiji. Vse se je pričelo nekega jutra, ko smo sedli v

avto in se odpeljali na letališče na Dunaj. Tam smo najprej oddali prtljago in dobili letalske karte. Poslovali smo se od staršev in za cele tri tedne poleteli proti Nemčiji...

V Hannover smo prispeli ob 23. uri, kjer nas je pričakala animatorica

Olga. Skupaj smo stopili na ogromen avtobus, saj bi morali potovati skupaj s kitajsko skupino, ki pa je zamudila let. Pogovarjali smo se z Olgo, malo v angleščini, malo v nemščini. Bili smo čisto zmedeni, mešali smo oba jezika in mrzlično listali po slovarčkih. Po uri

vožnje smo prispeli v majhno mesto Varenholz. Avtobus se je ustavil pred velikim gradom. Tukaj smo morali oddati naše dokumente in denar, zapisali so si naše podatke in nas fotografirali. Grad je postal naše bivališče za naslednje tri tedne.

Naslednje jutro smo srečevali mlade iz vseh koncev sveta. Skupaj smo zajtrkovali in šli na sprehod, da bi bolje spoznali okolico. Dobili smo tudi program našega bivanja in dela za naslednje tri tedne.

Drugi dan se je začelo zares. Vstajali smo ob pol osmih. Zajtrk je trajal do devetih, ko se je pričel pouk. Razdelili so nas v skupine – glede na naše znanje nemščine. Veliko smo peli in gledali filme. Pouk je vsak dan trajal do enih, potem je sledilo kosilo. Popoldan smo imeli prosto za druženje in različne aktivnosti.

Vsako sredo in četrtek smo delali različne projekte. Moja skupina je posnela kratek film. Ob koncih tedna smo imeli izlete. Tako smo obiskali tudi Hamburg. Ko je bilo vreme lepo, smo igrali nogomet, košarko ali odbojko, v slabem vremenu smo gledali TV, igrali karte in surfali po internetu. V nedeljo smo lahko dlje časa spali, ob večerih

Utrinek s sprehoda po mestu

smo imeli »lepotilne urice«, prirejali smo turnirje, peli karaoke, igrali vodne igre... En večer smo ob jezeru Stausee zakurili taborni ogenj, pekli kruh in naš učitelj nam je igral na kitaro. To je bilo zelo lepo! Imeli smo tudi dva posebna večera: v enem smo morali predstaviti svojo deželo, na zaključnem večeru pa smo morali predstaviti, kaj vse smo se v treh tednih naučili.

Ob desetih zvečer smo morali biti v posteljah, takrat so ugasnile vse luči.

Slovenci smo se z vsemi dobro razumeli, najbolj pa z vrstniki iz Pakistana,

Egipta, Kostarike, Bosne, Poljske, Češke, Grčije in Vietnama. Tudi vsi animatorji so bili super.

Zadnjo noč nismo čisto nič spali. Vsi smo še zadnje minute hoteli preživeti skupaj. Ob odhodu smo vsi jokali, saj smo postali pravi prijatelji. Izmenjali smo si elektronske naslove. Doma pa smo se takoj našli na facebooku in tako negujemo naše stike.

Ljudi, ki sem jih spoznala v Nemčiji, ne bom pozabila nikoli v življenju.

Urška Raduha, 8.razred

Na TV Slovenija

V okviru izbirnega predmeta RETORIKA, ki v letošnjem šolskem letu poteka na naši šoli, smo v nedeljo, 17. oktobra 2010, z učenkami 9.a razreda (Tina, Katja, Martina, Klara, Ines, Sabrina, Rrezarta) sodelovali na snemanju dveh razvedrilnih oddaj TV Slovenije.

Na snemanju oddaje NLP (Nedeljsko popoldne) smo spoznale voditeljico Tjašo Železnik ter njene goste Manco Košir, novinarko, sociologinjo, pisateljico, kolumnistko in še kaj, Vikiya Grošlja, alpinista, in Tadeja Goloba, avtorja romana Svinjske nogice in dobitnika Kresnika, s katerimi smo tudi

Navdušene devetošolke z Marijem

prijetno poklepetali in se fotografirali.

Pri ogledu večerne družinske oddaje SPET DOMA nas je voditelj Mario Galunič zelo toplo in nadvse prijazno sprejel, z nami pokramljal, nam dal av-

tograme in privolil tudi na skupinsko fotografiranje.

Sprehodile smo se tudi po TV hiši in pokukale v zakulisja številnih oddaj, ki jih lahko vsak dan spre-

mljamo na nacionalni TV. Vse smo bile nad novimi doživetji več kot le navdušene!

Lidija Pelc Mes, prof.

Beltinčani pri 1, 2 oder 3 na nemškem ZDF

1, 2 oder 3 je otroški kviz, ki se tedensko predvaja na nemški televiziji ZDF in KL.KA ter avstrijskem ORF že več kot trideset let. V vsaki oddaji tekmujejo med sabo timi iz Nemčije, Avstrije in neke druge tuje države. Na kviz smo se prijavi tudi mi in bili izbrani za snemanje v mesecu januarju 2010 v Münchnu. Snemanja so se udeležili učenci 5. razredov Polona Kovačič, Timotej Žerdin in Blaž Kous, ki se učijo nemščino kot prvi tuji jezik. V München smo potovali z letalom. V živo smo spoznali tudi moderatorja Daniela Fischerja. V prostem času pa smo si ogledali še Olympiapark, BMW-Welt, Marienplatz, Frauenkirche in živalski vrt. Oddaja na temo Afrika je bila na sporedu 22. maja 2010. Ob tej priložnosti smo se pojavili na interni IDEA TV ter v časopisih Vestnik in Večer.

In ker mi seveda nismo kar tako, se nam je druga priložnost za sodelo-

Sara, Primož in Erik s sotekmovalci v studiu ZDF

vanje na oddaji ponudila še v istem letu. Z drugo skupino učencev Sara Zver, Erikom Kučanom in Primožem Tratnjekom smo v München poleteli v začetku meseca oktobra. Naši učenci so po tem, ko so celotno oddajo bili v vodstvu, pristali na odličnem 2. me-

stu. Naša oddaja na temo policija, ki je bila na sporedu 16. oktobra 2010, je bila hkrati tudi prva oddaja nove sezone z novim voditeljem Eltonom in spremenjenim konceptom.

Lidija Pelc Mes, prof.

PASCH – Schulen: Partner der Zukunft / Šole: Partnerji prihodnosti

Naša šola je že tretje leto vključena v projekt PASCH, ki ga podpira in financira Goethe Institut in Nemško zunanje ministrstvo. V Sloveniji smo edina šola, ki je vključena v ta projekt, na kar smo še posebej ponosni. Ponujajo se nam številne možnosti za učenje nemščine, ki jih z velikim veseljem izkoriščamo tako učenci, kakor tudi učitelji. Za nami je pestro, zanimivo in seveda tudi delovno leto.

POLETNA ŠOLA 2009 V NEMČIJI

5 učencev naše šole, Katja Duh, Nastja Škaper, Evelina Olaj, Gregor Horvat in Niko Sraka, so se julija 2009 udeležili 3-tedenske poletne šole v Neuruppinu v Nemčiji v bližini Berlina.

1. SKUPNI RODITELJSKI SESTANEK

28. septembra 2009 smo na 1. skupnem roditeljskem sestanku staršem predstavili celo vrsto zanimivih aktivnosti, ki so v okviru projekta PASCH potekale v minulem šolskem letu in v katerih so sodelovali njihovi otroci.

Predstavili smo jim načrte v novem šolskem letu in jih hkrati prosili za njihovo pomoč in vzpodbudo pri le-teh.

NOVE KNJIGE V KNJIŽNI SKRINJI

Naša knjižna skrinja, ki se nahaja v šolski knjižnici, postaja vedno bogatejša s celo vrsto zanimivih knjig. V njej lahko najdete pisane otroške slikanice za najmlajše, krajše povesti za malo večje ter nekaj literature tudi za starše.

GLASBENA TURNEJA NA MADŽARSKEM

Od 15. do 17. novembra 2009 smo se s šestimi devetošolci udeležili »Glasbene turneje« v Györu na Madžarskem. Skupaj z madžarskimi učenci iz še treh partnerskih šol (Győr, Szeged, Debrecen) smo v delavnici pisali nemške pesmi ob pomoči dveh znanih nemških raperjev Bastija in Jörna in potem z njima rapali. Zvečer smo svoje komade predstavili na velikem koncertu.

KONFERENCA RAVNATELJEV NEMŠKIH PARTNERSKIH ŠOL V SLOVENIJI

V četrtek, 19. novembra 2009, je v Ljubljani potekala konferenca ravnateljev nemških partnerskih šol. Udeležili smo se je ravnateljica šole, mag. Marica Horvar, predsednik Sveta staršev, Danijel Žižek in koordinatorica PASCH projekta na šoli, Lidija Pelcl Mes. Sama sem ob tej priložnosti predstavila aktivnosti, ki so v minulem šolskem letu potekale na naši šoli.

ZELIŠČNI LONČKI I

V sobotni šoli za nadarjene, 21. novembra 2009, smo v nemški delavnici z učenci 6. razredov iskali in spoznavali nemške izraze za zelišča in začimbe. Izdelali smo kartončke z njihovimi imeni v nemščini, slovenščini in latinščini. V drugi delavnici so učenci z učiteljem Markom Jerebičem pobarvali glinene lončke, v katere smo po-

tem posadili zelišča in jih opremili s kartončki.

JEZIKOVNI TEČAJ V BERLINU

Od 30. novembra do 4. decembra 2009 je v Berlinu potekal enotedenski tečaj nemščine s pripravami na izdajo spletnega časopisa partnerskih šol, ki so se ga udeležili trije učenci naše šole: Sandra Terplan, Kristjan Kolenko in Klemen Nemeč, skupaj s pomočnico ravnateljice Tadejo Halas. Tečaja so se udeležili tudi učenci partnerskih šol iz Slovaške in Madžarske.

IZLET V MÜNCHEN

12. in 13. decembra 2009 smo v okviru projekta odpotovali na dvodnevni izlet v München. Izleta se je udeležilo 35 učencev naše šole z učitelji spremljevalci. Prvi dan smo si ogledali BMW Welt, Olympiapark in se povzpeli na Olympiaturm. V večernem sprehodu smo si ogledali znameniti Christkindlmarkt na Marienplatzu. Drugi dan smo si v krožni vožnji ogledali München, obiskali Allianz Arena in se na poti domov ustavili še v Salzburgu, Mozartovem rojstnem kraju.

BOŽIČNI PROJEKT

V mesecu novembru in decembru smo se na poseben način povezali z našimi partnerskimi šolami. S kolegi na tamkajšnji šolah smo se dogovorili, da ob božiču izmenjamo pakete s simbo-

ličnimi darili. Stekla je akcija. Paketu smo dodali prezentacije svoje skupine z imeni in fotografijami učencev, predstavitev naše države Slovenije in šolski video. Naš skupni jezik je bila seveda nemščina. Izbrali smo učence istih let. Z učenci 3. razreda, ki obiskujejo nemščino kot interesno dejavnost, smo izdelali obeske iz slanega testa. Vsi učenci so se s štirimi stavki in svojo fotografijo predstavili na odtisu svoje roke, ki smo jih oblikovali v mobile. Paket je odpotoval na SLOVAŠKO.

Z učenci 9. razreda, ki obiskujejo nemščino kot izbirni predmet, smo prav tako izdelali obeske iz slanega testa. Učenci so se v besedi in sliki predstavili na odtisih svojih rok. Paket je odpotoval v LATVIJO.

Z učenci 9. razreda, ki obiskujejo nemščino kot prvi tuji jezik, smo izdelali angelčke iz blaga. Izžrebali smo tudi pare in vsak učenec je svojemu »izžrebancu« napisal prav posebno pismo. Paket je odpotoval na POLJSKO.

Iz vseh partnerskih šol smo dobili pakete z drobnimi darili in pismi.

ZELIŠČNI LONČKI II

19. januarja 2010 smo s pomočjo naše učiteljice gospodinjstva Majde Gjerek in njenimi učenci uspešno zaključili mini PASCH-projekt ZELIŠČNI LONČKI, ki smo ga s pomočjo učiteljev Marka Jerebiča, Danila Lebarja, Tadeje Halas in Monike Žižek pričeli 21. novembra 2009 v Sobotni šoli za nadarjene.

Pod spretnimi prsti učencev 7. razredov so nastale dobrote, ki so bile prava paša za oči in tudi poslastica za naše želodce.

NATEČAJ »RAZGLEDNICA IZ MOJE PRIHODNOSTI«

Pod pokroviteljstvom Goethe-inštituta Ljubljana, British Council Slovenia, Istituto Italiano di Cultura, Österreichisches Kulturforum in Europa je v mesecu novembru potekalo tekmovanje v oblikovanju na temo Razglednice iz moje prihodnosti. Namišljene razglednice iz Avstrije,

Naši prijatelji iz projekta Theaterprojekti

Francije, Nemčije, Italije, Slovenije in Velike Britanije naj bi prikazovale možne učinke klimatskih sprememb v 20 do 70 letih tega stoletja. Prijavljenih je bilo več kot 200 del, med katerimi je bilo veliko visoko kakovostnih. Razglednica Klemna Nemca iz 8.b razreda (mentorica Liljana Babič), ki je sodeloval na tem tekmovanju, je bila izbrana med dvanajst najboljših.

PASCH-COMMUNITY

S pomočjo kod smo se učitelji in učenci registrirali v neke vrste »facebooku« v malem – PASCH-Community. Na teh straneh lahko klepetamo z ostalimi učenci in učitelji partnerskih šol, izmenjujemo izkušnje in učne pripomočke, predstavljamo projekte in izdelke...

THEATERPROJEKT

Januarja se je začel Theaterprojekt oz. gledališka igra v nemškem jeziku, ki je trajal vse do meseca junija. Učence 8. in 9. razreda, Evelina Olaj, Janja Zadravec, Tina Sraka, Tjaša Grah in Sandra Terplan, so se skupaj s petimi dijaki Gimnazije Murska Sobota podale v svet gledališke igre. Projekt je vodila Lidija Žobot. Vaje so potekale vsak petek popoldan od januarja do junija. Izvedene so bile tudi 4 mednarodne delavnice in sicer v Krakovu in Varšavi na Poljskem, tretja delavnica je potekala na domači šoli skupaj z gledališkim pedagogom iz Berlina ter zadnja skupaj z zaključno prireditvijo v Pescu na Madžarskem.

HANDPUPPENPROJEKT

Od 22. do 26. februarja 2010 sta se Polonca Kolbl in Liljana Babič udeležili seminarja za uporabo velike lutke pri motivaciji in pristopih pri poučevanju tujega jezika v Krakovu na Poljskem. Z njimi je delal priznani nemški lutkovni pedagog Olaf Möller. S pomočjo lutke je mogoče tuji jezik skozi igro približati učencem in jih spodbujati pri komunikaciji. Poudarek je bil na uporabi lutke pri pouku, predvsem v nižjih razredih, čeprav je mogoče take teh-

nike in oblike dela uporabiti tudi pri starejših učencih. Delo je vseskozi potekalo v obliki delavnic, katerim je sledil tudi praktični prikaz dela posameznih skupin. Skozi samo izobraževanje so spoznali različne tehnike, oblike in metode, ki bodo pomagale popestriti in obogatiti pouk nemškega jezika. Iz Poljske sta k nam pripotovali dve lutki, Lotta in Jan, ki so ju učenci sprejeli z velikim veseljem.

ŠOLSKI SPLETNI ČASOPIS PASCH – MOE – KLICK

V času od 7. do 12. marca 2010 sem se v Münchnu udeležila izobraževanja za nastanek šolskega spletnega časopisa. Prisotne smo bile vse PASCH šole regije srednje in vzhodne Evrope. Zastopali so jih učenci, ki bodo oblikovali po eno redakcijo na določeno temo na dveh šolah ter učitelji, ki jim bomo pri tem v pomoč. Seznanili smo se s tehničnim delom nastajanja takega časopisa, preživeli zanimiv spoznavni večer, imeli pa smo tudi nekaj časa za odkrivanje Münchna in druženje z našimi mentorji ter drugimi učitelji. Spletni časopis z imenom KLICK je začel delovati 7. junija 2010. Objavljenih je že veliko število člankov naših učencev, sami pa lahko listate na <http://blog.pasch-net.de/klick/>.

POMOČ ZA HAITI

Tudi na naši šoli smo se odločili, da bomo pomagali žrtvam potresa na Haitiju. V okviru projekta PASCH in njihove akcije »POMOČ ZA HAITI« smo v mesecu februarju 2010 vsi učenci in delavci šole zbrali skupaj 700 evrov in ogromno šolskih potrebščin. Odločili smo se, da 400 evrov dejansko namenimo žrtvam potresa, preostalih 300 evrov in šolske potrebščine pa smo darovali Zvezi prijateljev mladine Slovenije.

IZPITI GOETHE INSTITUTA FIT1 in FIT2

V mesecu aprilu 2010 je na šoli potekal najprej redni pisni del izpitov Goethe Instituta FIT1 in FIT2. K

izpitu FIT1 je pristopilo 21 učenk in učencev 6. in 7. razredov ter 19 učenk in učencev 8. in 9. razredov. Nato so učenci pristopili še k ustnemu delu, kjer sta jih ocenjevali izpraševalki Goethe Instituta. Izpit FIT2 je uspešno opravilo 16, FIT 1 pa 19 učencev in si tako pridobilo certifikat o aktivnem znanju nemščine.

KEMIJA S PLJUNKOM

Pri izbirnem predmetu poskusi v kemiji je učiteljica kemije Tadeja Halas povezala znanje kemije z znanjem nemškega jezika. Učenci so izvedli eksperiment z naslovom Kemija s pljункom - razgradnja s pomočjo encima amilaze. Delovni list je bil dvojezičen, prav tako komunikacija pri izvedbi eksperimentalnega dela. Učenci so bili z obliko dela zelo zadovoljni, saj so morali svoja znanja povezati ter praktično uporabiti. Bilo pa je tudi zelo zabavno, saj so se vsi poskusili v drugačnih vlogah kot običajno.

ŠOLSKA SPLETNA STRAN

Na šolski spletni strani pod rubriko PROJEKTI – SCHULEN: PARTNER DER ZUKUNFT s pomočjo učitelja za informatiko Danila Lebarja ves čas skrbimo za pregled in aktualizacijo aktivnosti v projektu.

NEMŠKI KULTURNI VEČER - kulturabend.de

Da predstava naših učencev in dijakov, ki je nastala kot produkt gledališkega projekta, ne bi ostala skrita in neopazna, smo skupaj z Goethe Institutom Ljubljana v petek, 18. julija 2010, v Kulturnem domu v Beltincih pripravili nemški kulturni večer z naslovom Kulturabend.de. K sodelovanju smo povabili Gimnazijo Truj, Gimnazijo Ljutomer in Dvojezično srednjo šolo Lendava. Nastal je pester glasbeno-gledališki večer, v katerem se je govorilo nemško in kjer so se stkala številna nova prijateljstva. Poseben gost večera so bili dijaki gimnazije iz Gyora na Madžarskem, ki so pri družinah naših učencev preživeli tudi vikend. Cilj

našega skupnega večera je bilo seveda druženje in medsebojna komunikacija v nemščini. Na ta večer smo še posebej ponosni in je za nas nekako pomenil tudi vrhunec aktivnosti ob iztekajočem se šolskem letu 2009/10.

Novo šolsko leto je v polnem teku, tudi naše aktivnosti v projektu. Čaka nas veliko dela, številne nove priložno-

sti in izzivi. Tako nas je v septembru že obiskal znani nemški lutkovni pedagog Olaf Möller, iz poletne šole v Nemčiji so se vrnilo trije naši učenci, sama sem se udeležila 2-tedenskega seminarja za učitelje v Essnu, s kolegico Liljano Babič opravlja izobraževanje na daljavo na temo novih medijev, v januarju bo potekala Učiteljska akademija v Ber-

linu, na 2-tedenski tečaj nemščine v Hamburg odhaja tudi naša svetovalna delavka, pridno pišemo članke za spletni časopis in se pri nemščini imamo nasploh zelo lepo!

*Lidija Pelc Mes, prof.
Koordinatorica PASCH-Projekta na OŠ
Beltinci*

Oktober – Mednarodni mesec šolskih knjižnic

Osnovna šola Beltinci je s 640 učenci in 28 oddelki največja šola v Pomurju. Šolska knjižnica je pomemben del življenja in dela na šoli. Tako je mesec oktober kot mednarodni mesec šolskih knjižnic tudi na naši šoli bil zelo pester. Mnoge načrtovane dejavnosti so imele samo en cilj: promovirati branje, knjigo, bralno razumevanje, knjižnico... Odzivi so bili odlični, predvsem zato, ker mnogi učenci že dolgo niso bili v knjižnici. Skupaj z učitelji smo jim dali čas, da so se tudi sami sprehodili med policami in si po dolgem času (vsaj nekateri učenci) izposodili knjigo.

Dejavnosti:

- sprejem prvošolcev (trije oddelki): podelitev članskih izkaznic, branje knjige Racman in knjiga, pogovor, poustvarjanje v razredih, navajanje
- na samostojno iskanje knjig;
- 2.-5.r. (v vsakem razredu 3 oddelki): orientacija v knjižnici, postavitve knjižnega gradiva, izbira »prave« knjige, kaj je bralno razumevanje;
- 6.-9.r. (v vsakem razredu trije oddelki): pogovor o prednostih in slabostih svetovnega spleta, kaj je branje, zakaj beremo, kaj je bralno razumevanje, poudarek na branju različnih vrst besedil in na razumevanju le-teh.;
- staršem drugošolcev sem na roditeljskem sestanku spregovorila o motivaciji za branje;
- obisk učencev kombiniranega oddelka 1. in 2. razreda podružnične šole iz Melincev: (podelitev članskih izkaznic, orientacija v knjižnici, samostojno iskanje knjig;
- 2. razred: KIZ ura o Piki Nogavički kot del kulturnega dne;
- tedenski obiski vseh oddelkov razredne stopnje (15 oddelkov) z razredniki, vračanje in izposoja gradiva;
- obiski oddelkov podaljšanega bivanja (po kosilu pravljica ura in poustvarjanje v oddelkih);
- predstavitev novega knjižnega gradiva učiteljem šole;
- prenova spletne strani šolske knjižnice.

Z zagotovostjo lahko trdim, da je šolska knjižnica v oktobru »oživel« in da bomo z aktivnostmi nadaljevali. Idej je mnogo... Mnoge se bodo, upam, uresničile tudi v prazničnem decembru.

Cvetka RENGEO

Prvošolci so postali člani šolske knjižnice

Misli o knjižnici in branju

Moje mnenje o knjižnici je, da ima zelo lepe, zanimive, fantastične knjige. (Vid Smodiš, 6. a)

Knjižnica, o, knjižnica, v tebi vsaka knjiga zlata. (Saša Karajica, 6. a)

Knjižnica je najlepša, knjižnica je najboljša, saj ob njej se lahko kaj naučimo. (Sonja Kous, 6. a)

Vedno, ko vstopim v knjižnico, vidim knjižničarko, ki je vedno nasmejana in nam vedno pomaga. (Liridona Zumeri, 6. a)

V knjižnici je polno knjig, ki so mi zelo všeč, zato si vedno eno vzamem. Zelo rada berem. (Liridona Zumeri, 6. a)

Tia in Maj s pomočjo knjig odkrivata nov svet

Branje je smisel življenja. Brez branja ne bi bilo knjig in knjižnic. (Teja Maučec, 6. a)

Knjižnica je lep prostor, v njem prebiva veliko knjig.

(Lana Strniša, 6. a)

Knjižnica je zanimiva, v njej je veliko knjig. V njej se lahko tudi v miru učim, da vse znam.

(Timotej Žerdin, 6. a)

Ljudje odprtih src v Domu Janka Škrabana Beltinci

Pogled skozi okno razkriva snežno pravljico, soj drobnih lučk pod snežno odejo pa sramežljivo spomni na bližajoči se čas praznikov. Čas, ko se, žal, v nakupovalnih centrih začne mrzličen boj za nakup daril. Čas, ko se v naših vozičkih, vrečkah in torbah znajdejo stvari, s katerimi se premnogokrat želimo odkupiti za čas, ki ga nismo delili z najbližjimi. A to je tudi, upam, predvsem čas, ki med ljudi prinaša radost, prebujajo dobroto, kliče ljubezen, združuje družine, prijatelje. Ja, nedvomno je to čas, ki odpira srca! Ob tem mi lahkoten ples snežink samoumevno zastavlja vprašanje: »Pa znamo biti ljudje odprtih src skozi vse leto?«

Misli mi zaplavajo v daljavo in se ustavijo v našem domu, Domu Janka Škrabana. Pomislim na vse tiste ljudi odprtih src, ki skozi vse leto stopajo

skozi naša vrata.

Najprej ste tukaj sorodniki naših stanovalcev, ki v veliki meri pogosto prihajate in prinašate ljubezen in toplino tudi sostanovalcem vaših najdražjih. Niso vedno potrebne velike, polne vrečke. Dovolj je vaš nasmejan obraz, ko stopite skozi vrata, topla beseda, upočasnjena koraka, trenutek vaše iskrene in srčne prisotnosti.

Tukaj ste tudi prijatelji naših stanovalcev, ki jim s svojimi obiski prinašate pomembno sporočilo in izkustvo, da njihova preselitev v dom starejših ne pomeni tudi konca njihovega družabnega, prijateljskega življenja in širših socialnih stikov. Skupaj z vsemi zaposlenimi v domu pomagajte razbijati stereotipe o domovih za starejše, ki že zdavnaj več ne ustrezajo današnji podobi domov in kvaliteti življenja v njih.

In ne nazadnje ste tukaj vsi tisti, ki nam pomagata oblikovati vsebine našega vsakdana in s svojimi prispevki sodelujete v naših programih, prireditvah, ustvarjalnih delavnicah. Programi, kot so: »Pozdrav poletju, Barve jeseni in Veseli december« so že utečeni in tradicionalni kulturno-ustvarjalno-zabavni programi v našem domu. Mnogi med vami nas pokličete ali poiščete kar sami in ponudite svoje sodelovanje. Skupaj z vami nam uspeva pripravljati vsebinsko bogate in lepe programe za naše stanovalce, obiskovalce in vse, ki jih pritegnejo ponujene vsebine.

Poseben pečat pa pustijo v življenju doma prostovoljci, ki nedvomno so ljudje odprtih src. Ljudje, ki z vso srčnostjo, brez pomislekov in pričakovanj namenijo del svojega prostega časa so-

človeku. Neprecenljivo darilo za oba, tistega, ki daje, in tistega, ki prejema. Ne glede na to, ali ste v tej vlogi daljši ali krajši čas, prav vsi ste nepogrešljivi delčki celote. Naši najzvestejši prostovoljci pa spadajo v mlado generacijo. Dijaki ZSSMS se že drugo leto v lepem številu odločajo, da del svojega prostega časa namenijo druženju z našimi stanovalci. S svojo prisotnostjo prinašajo radost in mladostno energijo med stanovalce, sami pa se učijo potrpežljivosti, spoštovanja, odkrivajo bogastvo življenjske modrosti.

In nedvomno ste ljudje odprtih src tudi vi, dragi sodelavci. Vsi skupaj še predobro vemo, kako je to pomembno, če delamo z ljudmi, če delamo v t.i. pomagajočih poklicih.

HVALA VAM, LJUDJE ODPRTIH SRC!

Stanovalci ob dnevnih aktivnostih

Naj nam čarobnost praznikov, ki je pred nami, omehča naša srca, nas odene v Ljubezem, ki jo bomo znali in hoteli deliti s sočlovekom

skozi vse prihajajoče leto. Srečno 2011!

Klavdija ZVER

Šolstvo v Dokležovju skozi čas, 2. del

1946 – 1952

V začetku leta 1946/47 sta se pod eno streho združili šoli Bakovci in Dokležovje. Šola Bakovci s pridruženjo šolo Dokležovje je štela 7 oddelkov. Poučevali so po začasnem učnem načrtu, ki ga je odobrilo Ministrstvo za prosveto. Učiteljstvo se je izobraževalo na rednih tedenskih krožkih. Pouk je potekal dopoldan in popoldan. Prvi razred je imel pouk popoldan, ostali razredi pa dopoldan. Kot posamezna predmeta so poučevali le fiziko in kemijo. To leto je bilo na šoli 124 učencev od prvega do šestega razreda. Od prvega do četrtega razreda so uporabljali le čitanke, od petega do sedmega pa berilo za nižje gimnazije. Poučevali so naslednji učitelji: Ana Kladnik, Dora Polegeg in Elvira Karapandžič.

Na šoli je začela delovati Pionirska organizacija in podmladek Rdečega križa. Delo PO je bilo vsa leta zelo aktivno. Učenci prvega razreda so bili slovesno sprejeti v Pionirsko organizacijo, ob zaobljubi so postali pionirji.

Prejeli so pionirsko izkaznico, rutico in kapico, ki so ju imeli navadno na vseh proslavah. Sprejem učencev v PO je bil na šoli skupaj s starši in učitelji. V letu 1989/90 pa je PO začela izgubljati na svojem pomenu.

Med letom 1946 in 1952 je šolo vsako leto obiskovalo okoli 130 učencev v sedmih razredih. V tem času so poučevali še naslednji učitelji: Ladislava Žebavec, Katarina Zver, Ludvik Pleteršek, Rozina Volaj in Emilija Ebenšpanger. Šola Dokležovje in šola Bakovci sta imeli eno upraviteljstvo. Sedež je bil v Bakovcih.

Kulturno in politično življenje je bilo razgibano. V zimskem času so prirejali igre. Učitelji so se izobraževali na rednih tedenskih krožkih, ki so jih imeli izmenično v Bakovcih in Dokležovju. Šoloobvezni otroci so imeli zdravniški pregled, ki ga je opravil doktor Jožef Hajdinjak iz Beltincev. Nadzorovanje šole je opravil nadzornik Bela Horvat in okrajni šolski nadzornik Vinko Kolar.

Leta 1948 so ob zaključku šolskega leta pripravili proslavo, na kateri so bili navzoči starši in predstavniki krajevnih organizacij. Učenci so pripravili razstavo risb, pisnih izdelkov in ročnih del. Najboljši učenci so bili pohvaljeni in obdarovani s knjigami. Učenci so bili tudi na izletu v bližnji okolici.

Med šolskim letom so se vrstile proslave. Takrat so praznovali:

- 7. november – 30. obletnica velike oktobrske revolucije,
- 29. november – narodni praznik,
- 21. januar – komemoracija smrti Lenina,
- 23. januar – 70-letnica Otona Župančiča,
- 31. januar – Prešernov praznik,
- 8. marec – dan vseh naprednih žena,
- 27. april – obletnica OF,
- 1. maj – praznik dela,
- 9. maj – dan zmage,
- 25. maj – rojstni dan maršala Josipa Broza – Tita,
- 27. junij – pionirska povorka in nastop v Murski Soboti.

To leto so prvič uvedli izpite za učence 4. razredov za prehod v prvi razred gimnazije. Izpit je bil v Bakovcih in je vseboval znanje iz slovenščine in računstva.

Učitelji so sodelovali tudi pri popisu prebivalstva. Popis je bil 15. marca 1948. Popisanih je bilo 964 oseb. V Dokležovju so začeli graditi združni dom. Eno učilnico so odstopili za skladišče gradbenega materiala, ki so ga rabili za gradnjo vaškega doma.

V Dokležovju je bilo v šolski knjižnici 33, v učiteljski pa 30 knjig. Na šolo pa so prejeli tudi po nekaj izvodov Cicibana in Pionirja. V zimskem času so ljudje z veseljem posegali po knjigah.

Po zapiskih v kroniki se prvič zasledi, da so bili obdarovani otroci od drugega do štirinajstega leta ob praznovanju novega leta. Prej so bili obdarovani le šoloobvezni otroci. Žene so spekle za obdarovance pecivo; material so do-

bile z nabiralno akcijo, ki so jo opravili pionirji in žene – članice AFŽ.

1. maja 1949 je bila otvoritev združnega doma. V tem šolskem letu je šolo nadzoroval Mirko Štubelj – šolski upravitelj iz Murske Sobote. Pri pouku pa sta hospitirala inšpektorja Bela Horvat in Martin Sreš – upravitelj v Ižakovcih.

Metka BEHEK

Podelitev pohval in priznanj za literarni natečaj Sprehajal sem se po vrtu spominov in tovarištva

Fotografija je nastala ob podelitvi priznanj

Bil je predzadnji petek v oktobru, zadnji dan pred jesenskimi počitnicami in vsaka dodatna minuta v šoli je bila odveč. Bilo je toliko huje, ker je sonce končno pokukalo iz za zabuhlih oblakov in od pisanih listov se je odbijala prijetna svetloba, zato so delovali tako toplo, da bi bil le pogled nanje dovolj za srečo. Ampak tisti dan ni bil le zadnji dan pred jesenskimi počitnicami, pač pa dan proslave na Tišini, kamor smo bili namenjeni nagrajenci natečaja *Sprehajal sem se po vrtu spominov in tovarištva*. Z mentorico natečaja Olgo Hodošček smo stopili v dvorano in v oči mi je padel ve-

lik napis na odru »SPREHAJAL SEM SE PO VRTU SPOMINOV IN TOVARIŠTVA«. Ljudje tam so živahno klepetali, dekleta na odru pa so se veselo smejala. Prihajati so začeli povabljeni gostje in veliko sem jih prepoznala. Preden sem si dodobra ogledala dvorano in ljudi v njej, se je program začel. Seveda z glasbo, ki človeka spremlja na vsakem koraku, zato je nastopil mladinski pevski zbor OŠ Tišina. Zapeli so prekmursko pesem in dirigentka, ki jih je vodila, je poskrbela, da so nas popeljali v čudoviti svet glasbe in prekmurske ustvarjalnosti. A pevski zbor je zaključil svojo točko, zato je na-

povedovalka napovedala govor župana Občine Tišina, Jožefa Poredoša. Eden najbolj pričakovanih govornikov pa je bil zagotovo akademik dr. Anton Vratuša, ki kljubuje visoki starosti in nas s svojo energijo vedno znova navduši. Prvič sem ga imela čast poslušati maja, v Vrtu spominov in tovarištva, a me je njegova zavzetost in razgledanost presunila. Človek, ki živi in ima željo po življenju. Ni se vdal stvarjem, ki mu niso bile všeč, pač pa se vse življenje zavzema za to, da bi jih spremenil. Mene je prepričal, pa tudi marsikoga drugega. Jaz ga vidim kot zelo karizmatično in razgledano osebo. In končno je nastopil slavnostni govornik, minister RS za šolstvo in šport, dr. Igor Lukšič. Povedal je, da se je tisti dan že sprehodil po OŠ Tišina ter da mu je bila šola všeč, kakor tudi sam kraj, a čas ni dopuščal, da bi se odpravil na ogled Vrta spominov in tovarištva. Poudaril je tudi, da je bil g. Vratuša njegov profesor in ga zato toliko bolj spoštuje. Med nastopi govornikov so dijakinje murskosoboske gimnazije ob spremljavi akustične kitare deklamirale Minattijeve pesmi. Končno se je začela podelitev pohval, kjer sta med drugimi prejela pohvalo tudi moja sošolca Primož in Andreja. Sledila je še podelitev priznanj. Ker je bil moj spis nagrajen, sem prejela pri-

znanje tokrat prvič na bolj slavnostni način, kar me je prijetno presenetilo. Pohvale in priznanja so podelili predstojnica Zavoda RS za šolstvo, Irena Kumer, predsednik Uprave Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije, Ernest Ebenšpanger ter minister RS za šolstvo in šport, dr. Igor Lukšič. Zatem je bilo še nekaj deklamacij in petja, program

pa se je tudi uradno zaključil. Tudi mi smo s prijetnimi vtisi zapustili dvorano.

Skupaj smo zakorakali iz dvorane v prijetno svetlobo jesenskega sonca. V bližnjo gostilno smo se odpravili na kosilo, kjer smo se družili ob prijetnem pogovoru, hrani in pijači. Po kosilu sem se poslovila in stopila skozi

vrata. Ja, začenjale so se jesenske počitnice, o tem ni bilo dvoma. Sonce in rahel vetrič, v katerem so šelesteli listi, so poskrbeli za čudovit dan. Vstopila sem v jesenski dan s spomini, ki sem jih preprosto morala zapisati.

Helena Balažič, 9. r.

Novice iz Judo kluba Beltinci

V jeseni pobiramo sadove dela, ki so rezultat vloženga truda spomladi in poleti. Naši tekmovalci so res zelo trdo trenirali, kar je sedaj obrodilo obilo sadov.

Rezultati, ki so nadpovprečni, so bili pred začetkom sezone le tihe želje. Najvidnejši uspeh je vsekakor tretje mesto članske ekipe v II. Ligi, kjer smo se kot novinci uvrstili na finalni turnir in v boju za tretje mesto premagali Olimpijo, ki je bila favorit, saj nas je v rednem delu lige premagala.

S tem pa nikakor ne smemo zmanjševati uspeha naših mladih tekmovalcev, ki so se z vsakega tekmovalca vračali s kolajnami.

V Ljutomeru smo bili kot ekipa tretji najuspešnejši klub, posamično pa so zmagali v svojih kategorijah Jan Lukač, Rok Kovačič in Hanna Mazouzi, drugo mesto je osvojil Miha Filip, tretje Teo Toplak, Lara Mesarič in Manuel Čizmazija pa sta bila peta.

Na turnirju »Zagreb Open« smo v hudi konkurenci 507 tekmovalcev iz 10 držav osvojili tri prva mesta in s tem bili tretji najuspešnejši slovenski klub. Zmagali so Tim Kovačič pri kadetih, Hanna Mazouzi in Jan Lukač pri mlajših deklicah in dečkih, uspeh pa so dopolnili Mitja Virag, Rok Kovačič, Teo Toplak in Miha Filip, ki so osvojili peta mesta.

V Kopru so nas razveselili Tim Kovačič, ki je zmagal pri kadetih, Jan Lukač je bil drugi, Hanna Mazouzi je bila tretja, oba pri mlajših dečkih-deklicah,

2 trenerja, 8 tekmovalcev - 8 medalj - upi beltinskega juda

Silvo Horvat je bil peti, prav tako pa še Niko Jankovič pri mlajših članih.

Novembra smo bili na turnirju »Memorial Zlatka Papca« v Zagrebu, kjer so nastopili naši starejši tekmovalci. Tim Kovačič je bil pri kadetih tretji, pri mladincih drugi, Damir Miholič pri kadetih in Aljaž Bednar pri mladincih pa sta osvojila peto mesto.

Brez kolajn pa nismo ostali niti na najmočnejšem turnirju za mlajše kategorije v Sloveniji. V Slovenj Gradcu se je zbralo 410 tekmovalcev iz 16 držav, od Rusije, Ukrajine, Belgije, Nemčije, Madžarske, Italije, Romunije, Bolgarije, Avstrije, Češke, Slovaške, Hrvaške, Srbije, BiH, Švice in Slovenije. Naši tekmovalci se konkurence niso ustrašili in tako sta Lara Mesarič in Hanna Mazouzi osvojili tretji mesti, Jan Lukač je bil peti (v kategoriji je bilo 36 tekmovalcev), Mitja Virag pa sedmi.

Kot pika na i jesenskega dela sezone pa je bil pokal Nagaoka v Ljubljani, kjer smo pri mlajših selekcijah nastopili

li z osmimi tekmovalci in osvojili prav toliko medalj. Jan in Hanna sta zmagala, Rok in Miha sta bila druga, Gabriel, Mitja, Teo in Manuel pa so bili tretji. Uspeh smo dopolnili pri kadetih, saj je Tim zmagal, Filip Tratnjek in Damir Miholič pa sta osvojila peti mesti. Pri mlajših članih je Tim v finalu moral priznati premoč evropskemu podprvaku Jerebu, Aljaž in Niko pa sta osvojila peti mesti.

Upam, da se niste naveličali branja rezultatov, ampak zdi se mi pomembno, da se to napiše, saj naši otroci in tudi njihovi starši vlagajo veliko energije in svojega prostega časa, saj je judo zelo naporen šport.

Za konec bi vas še povabil, da pridete 18.12.2010 v telovadnico OŠ Beltinci, kjer bomo organizirali prvi mednarodni turnir »Pokal Beltinec«, kjer pričakujemo 200 tekmovalcev iz štirih držav.

Vpis novih članov je mogoč skozi vse leto, lahko nas obiščete na tre-

ningu, lahko nas pokličete po telefonu ali pa nas najdete na naši spletni strani www.judo-ms.si in facebooku »judo klub beltinci«.

Kontakt:
Iztok Jerebic 031-506-707, Bogdan Lešnjak 031-791-826, Tarik Mazouzi 041-550-015.

Športni pozdrav!

Judo klub Beltinci
Iztok Jerebic

Pomurska liga v elektronskem pikadu

Spet je leto naokrog in zimski čas je ravno pravi za tekmovanja v športnih panogah, ki se odvijajo v zaprtih prostorih. Tako smo tudi letos pričeli s tekmovanjem v Pomurski pikado ligi, v kateri tokrat sodeluje sedem ekip iz Občine Beltinci. Odigranih je bilo šest kol. Rezultati in lestvica pa so sledeči:

1. kolo

PICOLO : ŠD DOKLEŽOVJE 17 : 8
PAJDAŠJE : OSA 8 : 17
F1 PAJEK : ČARNE VRANE 17 : 8
VIKTORIJA : AC KUCHAR 8 : 17
MAŽI BAR 1 : MAŽI BAR 2 17 : 8

2. kolo

AC KUCHAR : F1 PAJEK 6 : 19
ŠD DOKLEŽOVJE : VIKTORIJA 20 : 5
OSA : PICOLO 14 : 11
MAŽI BAR 1 : PAJDAŠJE 17 : 8
ČARNE VRANE : MAŽI BAR 2 20 : 5

3. kolo

PICOLO : MAŽI BAR 1 16 : 9
VIKTORIJA : OSA 7 : 18
F1 PAJEK : ŠD DOKLEŽOVJE 21 : 4
ČARNE VRANE : AC KUCHAR 14 : 11
MAŽI BAR 2 : PAJDAŠJE 13 : 12

4. kolo

ŠD DOKLEŽOVJE : ČARNE VRANE 11 : 14
OSA : F1 PAJEK 13 : 12
MAŽI BAR 1 : VIKTORIJA 21 : 4
PAJDAŠJE : PICOLO 3 : 22
AC KUCHAR : MAŽI BAR 2 16 : 9

5. kolo

VIKTORIJA : PAJDAŠJE 13 : 12
F1 PAJEK : MAŽI BAR 14 : 11
ČARNE VRANE : OSA 12 : 13
AC KUCHAR : ŠD DOKLEŽOVJE 10 : 15
MAŽI BAR 2 : PICOLO 5 : 20

6. kolo

MAŽI BAR 1 : ČARNE VRANE 18 : 7
PAJDAŠJE : F1 PAJEK 4 : 21
PICOLO : VIKTORIJA 15 : 10
ŠD DOKLEŽOVJE : MAŽI BAR 2 20 : 5
OSA : AC KUCHAR preloženo

	ekipa	tekem	zmage	porazi	seti	igre	točke
1.	F1 PAJEK (Dokležovje)	6	5	1	104 : 46	227 : 137	10
2.	PICOLO (Melinci)	6	5	1	101 : 49	226 : 137	10
3.	OSA (Radomerje)	5	5	0	75 : 50	173 : 121	10
4.	MAŽI BAR 1 (Ižakovci)	6	4	2	93 : 57	208 : 153	8
5.	ŠD DOKLEŽOVJE (Dokležovje)	6	3	3	78 : 72	186 : 170	6
6.	ČARNE VRANE (Ižakovci)	6	3	3	75 : 75	181 : 172	6
7.	AC KUCHAR (Bakovci)	5	2	3	60 : 65	149 : 157	4
8.	VIKTORIJA (Filovci)	6	1	5	47 : 103	129 : 232	2
9.	MAŽI BAR 2 (Ižakovci)	6	1	5	45 : 105	129 : 228	2
10.	PAJDAŠJE (Dokležovje)	6	0	6	47 : 103	129 : 230	0

Ekipa ŠD Meteor Melinci na 8. mestu

Po končanem jesenskem delu v Pomurski ligi malega nogometa na travi se ŠD Meteor Melinci nahaja na 8. mestu prvenstvene razpredelnice med 13 ekipami.

Dosegli smo 6 zmag, 1 neodločen izid in doživeli 5 porazov. Pečejo predvsem porazi, saj smo vseh 5 doživeli na domačem igrišču, z gostovanj pa smo prinesli kar 4 zmage in 1 neodločen izid. Na domačih tekmah nas je zapustila predvsem sreča, saj na nobeni domači tekmi nismo bili nadigrani, kar so nam po zaključku tekem priznali celo nasprotniki. V ekipi imamo kar precej mladih igralcev, ki se želijo dokazovati, tako da se nam za prihodnost kluba ni treba bati.

V vodstvu kluba smo z doseženim sicer zadovoljni, vendar upamo, da bo spomladi boljše. Fantje so »PRAVA KLAPA« tudi ob porazih, zato upamo, da se nam bo to tudi slej ko prej bogato obrestovalo.

Ekipo sestavljajo:

Janez Maroša (fizioterapevt)

Branko Majc (trener), Sašo Majc,

Simoh Gjerek, Denis Jerebic, Dejan Sreš, Dejan Majcen, Franc Erjavec (podpredsednik), Bernard Kohek (vodja varnosti), Branko Majcen (hišnik in ekonom).

Robert Majc, Borut Majcen, Gregor Vinčec (drugi vratar), Tomaž Majcen (prvi vratar), Denis Pozdrec, Leon Sreš, Janez Dugar (predsednik).

Daniel Duh, Denis Kohek, Luka Graj, Aleš Majcen, Florijan Felicijan,

Amadej Maroša, Jernej Ropoša, Damjan Slana.

Ob koncu želim v imenu kluba ŠD Meteor Melinci vsem občanom in občankam Občine Beltinci vesele in blagoslovljene božične praznike ter srečno, mirno, predvsem pa zdravja polno novo leto 2011.

Janez Maroša

Veličastno polnovredno žito za dobro zdravje in počutje

Žito v obliki raznih žitnih jedi in številnih vrst kruha je ljudem že tisočletja osnovna hrana. Polnovredna žita spadajo med najbolj zdrav vir ogljikovih hidratov. Razen tega nas oskrbijo z vitamini, minerali in vlakninami. V kombinaciji s stročnicami lahko nadomestijo mesni obrok.

Zadnjih sto let ljudje vse več uživajo rafinirana živila, med njimi tudi žita in žitne izdelke. Tovrstni izdelki pri predelavi izgubijo večino mineralov, vitaminov in vlaknin. Takšna je na primer bela moka. Bogata je edino s škrobom. Skupaj s sladkorjem, soljo in mastjo sodi med štiri »bela živila«, ki prispevajo k razvoju kronič-

nih bolezni (bolezni srca in ožilja, rakave bolezni, sladkorna bolezen tipa 2...) če jih uživamo pogosto in v večjih količinah. Večina industrijsko pripravljenih izdelkov je izdelana prav iz bele moke. Pogosto so ji dodane večje količine maščob, sladkorja ali soli. Tudi gospodinje raje posegamo za fino belo moko, kot pa za tisto polnovredno. Velik problem današnjega časa je uživanje velikih količin različnih keksov, peciv in podobnega. Danes nam jih po nizkih cenah ponujajo praktično na vsakem vogalu. V veliki meri prispevajo k odvečnim kilogramom in debelosti, ki je vse pogostejša ne samo med odraslimi, temveč tudi

med otroci. Izdelki iz bele moke, z veliko sladkorja in maščob, sodijo v skupino tako imenovane hrane »s praznimi kalorijami«. Razen energije ne vsebujejo ne hranilnih ne zaščitnih snovi. Res pa je, da so zaradi sestave zelo okusni. Tudi v naših družinah se bo potrebno spoprijeti s to problematiko. Za začetek lahko gospodinje pripravi peciva del bele moke zamenjamo z polnovredno (odlična je pirina), zmanjšamo količino sladkorja, ki jo veleva recept, na polovico ter ponudimo pecivo, narezano na manjše kose. Tako naše domače spodbudimo k zdravemu in kulturnemu uživanju hrane. Ko je le mogoče, ponudimo

Polnovredni svečan kruh z lešniki, orehi ali pistacijjo

- 6 dl polnovredne moke, žlička sladkorja
- 3 žlice olivnega ali sončničnega olja
- 7 dag kvasa
- približno 2,5 dl mlačne vode
- 10 dag orehov, lešnikov ali pistacijje
- malo soli

V posodo damo kvas, malo mlačne vode, sladkor in malo moke. Pustimo vzhajati 15 minut. Moki pri mešamo vzhajan kvas, olje in sol. Dodamo vodo in umesimo testo. Pustimo vzhajati, pregnetemo, dodamo cele pražene lešnike, polovice orehov ali pistacijjo. Oblikujemo hlebec, damo ga v pekač, pustimo vzhajati in spečemo.

namesto peciva in sladice sadje –sveže ali suho.

Na naših mizah naj bodo čim pogostejše jedi iz polnovrednih žit in kaš. Zakaj včasih ne bi ponudili polnovrednih testenin? Kljub temu, da je ponudba polnovrednih testenin v naših trgovinah že kar precejšnja, jih poskusimo pripraviti sami. Pomaga jo nam lahko otroci. Tako jih bodo tudi raje zaužili. Za začetek jih naredimo iz mešanice bele in polnovredne moke, da se bodo domači lahko navadili na okus. Lahko poskusimo pripraviti testenine iz dveh delov bele in enega dela polnovredne moke, pozneje pa iz enega dela bele in enega dela polnovredne moke. Ko se jih bodo domači navadili, lahko ponudimo testenine, narejene samo iz polnovredne moke.

Tudi beli ali polbeli kruh sčasoma zamenjajmo za polnovrednega. Za za-

četek poskusimo sami pripraviti polnovredni kruh. Ko je le mogoče, ga pripravljajmo skupaj z otroki. Tu so babice in dedki nepogrešljivi. Če še otrokom predstavimo, kako se je kruh pripravljaval nekoč, bo zadetek popoln. S kruhom ravnamo spoštljivo, že ob njegovem uživanju. Velikokrat smo priče, kako ga ljudje tlačijo v usta, ne zavedajoč se, da ga jedo. Kruha nikoli ne odvrzimo. Pravočasno ga posušimo, lahko naredimo drobtine ali kocke suhega kruha dodamo juhi oz. različnim nadevom.

Zavedajmo se, da vsaka sprememba, še posebej pa sprememba v prehrani, terja čas in potrpljenje. Bodimo pogumni in vztrajni, poplačano nam bo z boljšim zdravjem.

prim. mag. Branislava Belović, dr. med.

Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota

Poskrbimo za odpornost telesa

Zimski čas je čas prehladov, gripe in podobnih nadlog, zato pravočasno poskrbimo, da bo naša odpornost čim boljša. K temu lahko veliko prispeva vsakdanja telesna aktivnost in bivanje na svežem zraku, zdrava prehrana ter upoštevanje priporočil za zaščito pred novo gripo. Proti gripi se seveda popolnoma zaščitimo s cepljenjem.

Poskrbimo, da bo v naši vsakdanji prehrani dovolj vseh zdravju pomembnih snovi, predvsem pa vitaminov. Vitamini so potrebni za pravilno delovanje telesa, obenem pa varujejo in krepijo zdravje. Zelo pomembna za imunski sistem sta vitamina C in E, ki delujeta kot antioksidanta. Antioksidanti so lovilci prostih radikalov v telesu, ki lahko poškodujejo naše celice. Vitamini podpirajo delovanje drug drugega. Pomembno je, da si zagotavljamo vse vitamine in jih uživamo v naravni obliki, torej s hrano. Zato naj bo naša prehrana pestra. Namreč,

ni živila, ki bi vsebovalo vse vitamine. Polnovredna žita in izdelki nam zagotavljajo vitamine skupine B. Mleko in mlečni izdelki ter meso in zamenjave nam zagotavljajo vitamine A, D, E in vitamine B skupine. Zelenjava in sadje so bogati z vitaminom C, E, A in vitamini B skupine. Uživajmo zelenjavo in sadje vseh barv. Le tako si bomo zagotovili številne zaščitne in zdravju prijazne snovi, ki krepijo odpornost telesa. V zimskem času, ko so prehladi na pohodu, je še posebej dobrodošel C vitamin. Kadar smo izpostavljeni stresu, tako fizičnemu kot psihičnemu, se potrebe po vitaminu C povečujejo. Veliko vitamina C je v pomarančah, limonah, klementinah, mandarinah... Ste vedeli, da ena grenivka, večja pomaranča ali kivi pokrije dnevne potrebe po vitaminu C? V primeru, da uživamo sok grenivke, pomaranče, limone, mandarine... ga zaužijmo takoj po stiskanju. Ob stiku

Vitaminska sadna solata

- 40 dag pomaranč ali mandarin
- sok ene pomaranče
- 2 jabolki
- po želji še malo ananasa ali breskev iz kompota (narezano na kocke)
- 1 žlica medu
- 4 žlice kokosove moke

Pomaranče ali mandarine olupimo in narežemo na kocke. Tudi jabolka narežemo na majhne kocke. V sok dodamo med in dobro premešamo. Sadje damo v skledo, prelijemo s sokom in potresemo s kokosovo moko.

z zrakom se namreč zmanjšuje količina C vitamina.

Upoštevati je treba dejstvo, da se pri kuhanju sadja izgublja 50 -70 % vitamina C. Zato že ohlajenemu kompotu dodajmo limonin ali pomarančni sok. Solate začинimo z limoninim sokom, tako smo dodali vitamin C.

Izkoristimo priložnost za nabavo pomaranč, mandarin, grenivk, limon ... v različnih akcijah, ki jih nudijo trgovine.

Tudi zelenjava vsebuje C vitamin, recimo zelje. 20 dag svežega zelja pokrije dnevne potrebe po vitaminu C. Ne pozabimo kislega zelja, ki je prav tako bogato z vitaminom C. Že z upo-

števanjem prehranskega priporočila »Uživajmo pestro hrano« si bomo zagotovili zadostne količine vitaminov in zaščitnih snovi, ki nam bodo pomagali do boljše odpornosti.

prim. mag. Branislava Belovič, dr. med.

Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota

Zlata medalja za »dober tek«

V naših krajih pogosto slišimo, da je kdo dobil zlato medaljo za kakšen športni dosežek. Tokrat pa ne gre za šport, ampak za kuhanje in v tej kategoriji so tekmovanja veliko manj znana, kot na primer v športu. Simon Jerebic iz Ižakovcev in Žan Strnišnik iz Lipovec sta natakarj, zaposlena v restavraciji hotela Livada Prestige v Moravskih Toplicah.

12. oktobra sta se udeležila tekmovanja v pripravi jedi pred gostom na 57. Gostinsko turističnem zboru v Kranjski Gori. Pred občinstvom in ocenjevalno komisijo sta morala pripraviti vsak po dve porciji predjedi, glavne jedi in sladice, bila pa sta časovno omejena na 10 oz. 12 minut za vsako jed. Eno porcijo tako pripravljene in servirane jedi sta nato ponudila občinstvu in drugo komisiji, ki pa je ocenjevala okus, izgled in inovativnost jedi, prav tako pa recepturo in pripravo delovnega mesta ter njuno strokovnost in estetiko pri pripravi jedi. Ker pri tovrstnih tekmovanjih ponavadi tekmovalci pripravljajo flambirane jedi, tako da jedem med pripravo prilijejo žgano pijačo, ki ob visoki temperaturi lahko zagori v visok plamen, gre tudi za neke vrste spektakel, saj vsak uspešen plamen požanje aplavz občinstva. Tudi Simon in Žan sta si prislužila velik aplavz občinstva, ocenjevalna komisija pa jima je prisodila priznanje z zlato medaljo.

Simon se je tekmovanja v pripravi jedi pred gostom udeležil že šestkrat

Nagrajenec Simon Jerebic pri delu (Foto: Mojca Jerebic)

zapored, osvojil pa je eno bronasto, dve srebrni in tri zlate medalje. Žan se je tekmovanja udeležil lani in letos, osvojil pa je lani srebrno in letos zlato medaljo.

Simon je tokrat za predjed pripravil popečene jadranske lignje na marinirani kodrasti endiviji z limoninim Vinaigrettom, za glavno jed je flambiral biftek in ga položil na hkrati pripravljene špinačne rezance s smetansko omako in dagnjami, na koncu pa je občinstvo in komisijo razvajal še s sladkimi flambiranimi bananami in ananasom, katere je serviral v priku-

pno palmo ob pomarančni omaki s cimetom.

Žan pa je za predjed pripravil školjke jakobinke na mladi špinači s paradiznikovim konkasejem, za glavno jed je flambiral jelenov file v simfoniji gozdnih sadežev s praženim krompirjem ter glazirano mlado zelenjavo, občinstvo in komisijo pa je očaral s čudovito in zelo okusno sladico flambiranih kostanjev na krhkem sezamovem testu s črnimi tartufi ter čokoladnim musom.

Žana so v Kranjsko Goro prišli spodbujati in zanj navijati tudi njego-

vi prijatelji in partnerica, Simonova družinica pa je doma stiskala pesti in nestrpno čakala na rezultate. Simon je prav naslednji dan praznoval rojstni dan, zato ga je zlata medalja še toliko bolj razveselila. Čeprav sta oba mnenja, da so tovrstna tekmovanja še vedno premalo uveljavljena, tek-

movalci pa premalo cenjeni, se tega tekmovanja z veseljem udeležujeta in sta zelo ponosna na svoje dosežke. Še posebej ponosno pa atijeve medalje vsem rad pokaže Simonov dvoletni sinček Jan.

Simon in Žan pa svojih kuharskih spretnosti ne zaključita na tekmo-

nju, ampak so jih pogosto deležni tudi gostje hotela Livada Prestige, z veseljem pa vsak dan s kuhanjem in pripravo raznih dobrot razvajata tudi svoje družine in prijatelje.

Monika Š. JEREBIC • mali rijtar

Pošta v Beltincih od ustanovitve 1853 do 1919

V drugi polovici 19. stoletja so bile v Evropi zelo kaotične razmere. Prekmurje je spadalo k Ogrskemu kraljestvu, zato se je v kot uradni jezik uporabljala madžarščina. Pošte Ogrskega kraljestva so uporabljale poštno znamke avstrijskega cesarstva. Ogrska jih je vzela iz prometa 31.07.1871, ko je 01.05.1871 uvedla svoje. Avstro-ogrsko monarhija je nastala l. 1867. Ogrsko kraljestvo se je neuradno imenovalo Translajtanija, kar je pomenilo onkraj Lajte. Ta reka leži na severozahodu Madžarske in je razmejevala Avstrijo in Ogrsko.

Zastava in grb Ogrske v Avstro-ogrski monarhiji

Slovenski prebivalci Prekmurja, ki so se stoletja najbolj označevali za Slovence, so se vse do konca prve svetovne vojne gospodarsko in kulturno razvijali in bili pod močnim vplivom razmer, ki so prevladovali v ogrski polovici Avstro-Ogrske. Prekmurci so živeli v Slovenski krajini, združeni v dveh županijah Železno in Zala, cerkveno pa so katoličani spadali pod sombotelsko škofijo. Čeprav so že 1848 obstajali poskusi, da bi se Prekmurci povezali z rojaki, so živeli precej samosvoje. K temu je prispevala tudi verska različnost, saj so med njimi živeli tudi protestanti luteranske in kalvinske veroizpovedi. Poleg Madžarov je med prekmurskimi Slovenci v mestih živelo tudi precej Judov. Prekmurski Slovenci so bili, zla-

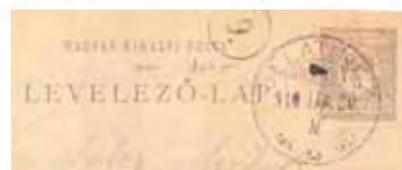
sti po uvedbi dualizma, pod močnim madžarskim pritiskom in so ohranjali svojo identiteto z verskimi knjigami v madžarskem črkopisu, katoličani in zlasti protestanti v narečju, ki jih je na eni strani odtegovalo od vsenarodne skupnosti, notranje pa bolj povezovalo zaradi svoje različnosti. Prekmurski Slovenci so bili izpostavljeni madžarskim pritiskom zaradi želje oblasti, da bi iz mnogonarodne Ogrske ustvarili enonarodno Madžarsko. Tako je šolski zakon iz 1908 določal, da morajo nemadžarski otroci po končanem 4. razredu osnovne šole govoriti in pisati madžarsko.

Naslovnica knjige Seznam vseh duhovnikov (1871)

Prekmurje je bilo slabo razvito, ljudi, ki bi kaj zapisali, zelo malo, večinoma pa so prihajali iz duhovniških vrst. Prvič po ustanovitvi l. 1853 je bila pošta v Beltincih omenjena v knjigi Hof und Staats, napisani v nemščini, ki je izšla l. 1856. Po podatkih iz knjige sombatelske škofije »Duhovnikov vseh imenik 1871« so pod pošto Beltinci spadali naslednji kra-

ji: Beltinci (Bellatincz) 1224, Odranci (Andriáncz) 985, Bratonci (Bratoncz), 315, Dokležovje (Deklesin) 498, Gančani (Ganicsa) 717, Ižakovci (Ižakócz), 482 Lipovci (Lipakócz) 545 in Melinci (Melincz) 609 prebivalcev.

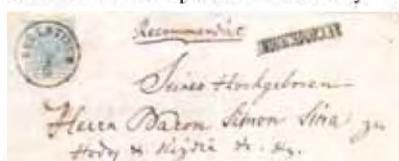
Odrezek dopisnice, Beltinci, 20.01.1910

V knjigi »Schematismus cleri diocesis Sabariensis« iz l. 1914 je pošta v Beltincih omenjena s spremenjenimi madžarskimi imeni krajev: Beltinci (Belatinc) 1487, Odranci (Adorjánfalva) 1624, Lipovci (Hársliget) 758, Gančani (Lendvavarósvölgy) 1069, Bratonci (Murabaráti) 546, Dokležovje (Murahely) 730, Melinci (Muramence) 756 in Ižakovci (Murasziget) 727 prebivalcev.

1914 se je začela I. svetovna vojna. Mnogo mladih prekmurskih Slovencev je v tej vojni padlo. Po porazu je Avstro-Ogrska razpadla, Prekmurje pa je 17.08.1919 pripadlo Sloveniji, novonastali državi SHS. Pošta v Beltincih je začela uradovati v slovenskem jeziku.

Viri:

- Pošta na slovenskih tleh
- Zbirka dr. Veselka Guštin
- Dr. Jožef Smej
- Internet

Odrezek pisma med letoma 1853 - 1871

Slavko ŠEBJAN • mali rijtar

Santiago de Compostela – Camino: pot k sebi, vase

Romanje v Santiago de Compostela – to je nekaj, kar bi po mojem mnenju moral opraviti vsak kristjan. Zanj nekaj mesecev o tem berem vsak razpoložljiv članek, ki ga zasledim, pregledala sem tudi že nešteto internetnih strani, prebrala vse knjige, ki govore o tem veličastnem pohodu. Pohodu pravim zato, ker je pravo samo, če se na romanje odpravite peš.

V krščanskem svetu je pot do tja poznana kot Pot svetega Jakoba, Jezusovega učenca in apostola. Legenda bajne pravi, da je Jakob po Jezusovi smrti odšel na zahod in oznanjal njegov nauk na področju sedanje severne Španije. Pred smrtjo se je vrnil v Judejo, kjer je umrl mučeniške smrti, njegove posmrtno ostanke pa so kasneje prenesli v kraje, kjer je oznanjal krščanski nauk, torej v zahodno pokrajino Pirenejskega polotoka, na kraj, kjer sedaj stoji mesto Santiago de Compostela. Ta pot je stara več kot 1000 let in je še danes življenjski cilj marsikaterega pohodnika, kolesarja. Po njej so iz Slovenije krenili Nace Novak, Milan Vinčec, Staša Lepej Bašelj, Uroš Močnik, Mirjana Steblovnik, Saša Djura Jelenko, Marjeta in Metodij Rigler (prva Slovenka, ki sta romala tja leta 1999), pisatelj Paulo Coelho, filmski igralec Anthony Quinn ter zelo znana filmska igralka Shirley MacLaine. Slednja je knjigo naslovlila: Camino – po stezi zvezd. Vsi ti romarji (razen Uroša Močnika) so se na pot odpravili peš, z nahrbtniki in polni dobre volje, optimizma in z veliko mero notranje moči in korajže. Pot je zelo zahtevna – glede na dolžino obsega kar 800 kilometrov in predstavlja izziv ter soočenje s samim seboj, s svojo notranjostjo, duhovnostjo. Postavi te pred kruto dejstvo – samo ti in tvoje telo in nihče drug. Camino, kot napiše tudi ena od romark, ni šala, je ogromna preizkušnja samega sebe, je tudi pot, ki jo moraš za notranje očiščenje prehoditi sam.

V Santiago de Compostela vodi več romarskih poti, najbolj znamenita je ravno Camino Frances (t.i. francoska tura čez severno Španijo, ki so jo prehodili vsi prej naštetih avtorji knjig oz. potopisov). Pravijo tudi, da ta steza leži natanko pod Rimsko cesto in sledi zmajevim črtam in lej linijam, v katerih se odraža energija galaksij na svodu. Lej ali pot so linije, ki so vitalno energijski sistemi, ki se raztezajo linearno po pokrajini. Torej so tirnice, ki dajejo energijo, moč, jasne misli in razodetje vsakemu od pohodnikov. Sama menim, da je to Božja moč in energija, ki te napolni in si obdan z njo vso pot pešačenja. Ljudje se namreč podajo na to pot, da bi našli tudi svoj duhovni smisel, poiskali rešitev za svoja notranja navskrižja ali pa se preprosto bogu zahvalili za darove, ki so jih prejeli, za cilje, ki so jih dosegli v času svojega življenja. Prav tako, kot je zapisala ena od romark na svoji internetni strani: www.jana.si, Camino pokliče le najvzdržljivejše, najodločnejše in tiste, ki si želijo sprememb v življenju. Romanje po tej poti, pravijo, čisti dušo in briše temačne misli iz preteklosti. Pešačenje – enomesečna pešpot – je duhovna vaja, je izkušnja, ki te zaznamuje za celo življenje. Prav tako te to romanje nauči sprejemanja bolečine – prave, tiste, ki se kopiči in ždi v nas. Z vsakim kilometrom, pravi Jana, ki ga narediš kljub bolečinam, si bolj zaupaš, se bolj poglobiš vase, si preprosto TIHO in sam s seboj ter si bliže bogu in vesolju. Strah je premagan, bolečine so postranska stvar, pred teboj je le prostrana, živo pisana pokrajina, neverjetno prijazni ljudje, starodavna kultura, vase in mesta, prepletena z bogato zgodovino in to preprosto moraš ZAČUTITI. Na to priljubljeno pot se je leta 1982 odpravil tudi papež Janez Pavel II in na njegov klic k romanju se je leta 1989 odzvalo kar pol milijona mladih.

Popotnik oz. peregrino na začetku

romarske poti v Pamploni prejme potni list (credential), v katerega potem do Santiaga de Compostelo prejme pečat oz. žig v vseh mestih oz. krajih, kjer se ustavi, oz. kjer so počivališča. To je skupno 32 krajev, do katerih mora priti: Saint Jean Pied de Port-Roncesvallies-Larrasoana-Pamplona-Cizur-Menor-Puente la Reina-Estella-Los Arcos-Vianna-Logrona-Najera-Santo Domingo dela Calzada-Belorado-San Juan de Ortega-Burgos-Hornillos del Camino-Castrojeriz-Fromista-Carrino de los Condes-Calzadilla-Sahagun-El Burgo-Mansilla de las Mulas-Leon-Viladangos de Paramo-Astorga-Rabanal del Camino-Ponterra-Vilafranca del Bierzo-O Cereiro-Samos-Sarria-Portomarin-Palas de Rei-Ribadiso-Arca do Pino-Santiago de Compostelo. Dnevno prehojena pot znaša od najmanj 13 km do največ 36 km. V svojem vodniku Milan Vinčec lepo opiše celotno pot, lahko si ta vodnik nabavimo za zapisovanje oz. kot beležnico, saj ima vsaka dnevno prehojena pot zapisano tudi količino oz. ure, koliko časa je potrebno, da se prehodi dnevna razdalja. Ne smemo pa pozabiti dodati tudi tega, da velikega znanja španščine ne potrebujemo, saj je sporazumevanje mogoče tudi v angleščini. Ves čas spremljajo romarje ob stezah tudi velike rumene puščice in t.i. JAKOBOVE ŠKOLJKE – zaščitni znak romarjev, ki ti dajo vedeti, da si na pravi poti. Vse romarje, katerih knjige sem prebrala in ki so omenjeni v tem članku, je ta izkušnja zaznamovala do konca življenja, seveda v pozitivnem smislu. Leta, kdaj se odpraviš na pot to pot, niso pomembna, važna je le vztrajnost in želja ter seveda zaupanje vase, da ti bo uspelo. V tej enomesečni peš hoji pa je potrebno računati na različne podnebne spremembe (dež, žgoče sonce, megla in tudi sneg), zato dobra kondicija, nepremočljiva oblačila in primerna obutev nikakor niso

odveč. Po prihodu na cilj v pisarni za peregrinose na podlagi prejetih žigov iz zavetišč dobiš certifikat Jakobovega romarja za opravljeno pot na Camino, potem pa se romarji zberejo pred katedralo, kjer se točno opoldne začne slovesna maša narodov, pove v svoji knjigi Mirjana Steblovik in doda še, da to pot mora najti vsak sam. Vsak, ki začuti, da to mora narediti, naj se poda na pot, saj je potem to tisto pravo. Takrat bo našel, kar išče! Za filmsko igralko Shirley MacLaine je bil Camino velik fizični izziv, saj ga je prehodila pri svojih šestdesetih letih, po drugi strani pa je to potovanje zanjo dobilo mistične in duhovne razsežnosti. Straša Šabelj Lepej je v svojem potopisu (podnaslov: Čiščenje duše in telesa po žensko) opisala celotno pešpot na zelo podroben in čudovito pisan način, prežet z veliko dobre volje in humorja. Njena knjiga mi je bila zato najljubša. Obstaja tudi možnost romanja s kolesom, kot se je na svojo 14-dnevno pot odpravil Uroš Močnik. Sam v svojem potopisu navede kar 13 razlogov, zakaj je tak način potovanja cenejši, ugodnejši ter tudi časovno krajši. Nisem pa prepričana v to, če je začutil pokrajino na tako fascinanten način, kot ostali popotniki.

Spominska razlgednica iz romarske poti (vir: Internet)

Mislím, da ni imel stika z zemljo in tlemi, kot ga imaš, ko hodiš peš. Nekako tudi sama, ko se rekreiram, najraje hodim peš, saj se mi z vsakim korakom odstira okolica in narava na svojstven in čuten način. Sicer pa se vsak od romarjev lahko odloči sam za način, ki mu fizično najbolj ustreza.

Če sem Vam, spoštovani bralci in bralke našega glasila, vsaj malo vzbudila zanimanje za to čudovito potovanje, preberite kakšen potopis, članek

ali blog na to tematiko v teh hladnih, zimskih, dolgih večerih. Ne bo vam žal. Mogoče pa se tudi kdaj odločite in stopite na to pot tudi sami - v meni ta želja še vedno tli in vem, da ne bo ugasnila. Mogoče bo Camino izbral tudi mene, mogoče mi bo dal znak, da se tja odpravim nekoč tudi sama. Izziv bi bil velik, izkušnja in duhovni smisel pa prav gotovo neprecenljiv, v to sem prepričana.

Lilijana ŽIŽEK • mali rjitar

Haiku

1.
Veliko srce
oko drugemu podaj
podari smehljaj.
2.
Pokrita smreka,
sneg na njenih iglicah,
ledeno jutro.
3.
Cesta je dolga,
vodi, kamor hočemo,
odločiš se sam.

Janez Maroša

Prava ljubezen ni niti fizična niti romantična

Spoštovane občanke in občani!

V teh prazničnih dneh Vam podarjam čudovito zgodbo, ki sem jo našla za vse Vas in jo želim deliti z Vami.

»Bilo je delovno jutro, ura je bila približno pol devetih, ko je starejši, približno 80-letni gospod prišel na urgenco, da bi mu odstranili šive iz poškodovanega in zašitega palca. Opazoval sem ga, kako je pogledoval na uro in se odločil, da kar sam poskrbim za njegovo rano.

Medtem ko sem oskrboval njegovo zdaj že zaceljeno rano, sva pričela vljudno kramljati, malo o vremenu, pa o zdravju in še o marsičem, nato pa sem

ga vprašal, če je bil morda dogovorjen s kakim zdravnikom za današnji pregled in kako to, da se mu tako mudi.

Gospod mi je odgovoril, da ni bil naročen pri nobenem zdravniku, da pa se mu mudi, ker mora oditi v dom za ostarele, kjer naj bi zajtrkoval s svojo ženo, tako kot vsako jutro.

Seveda sem že zaradi vljudnosti povprašal po njenem zdravju, pa mi je odgovoril, da ima njegova žena Alzheimerjevo bolezen.

Medtem ko sem zaključeval z oskrbo njegove zdaj že ozdravljene rane, sem ga vprašal še, ali bi bila njegova žena zelo zaskrbljena, če ga ne bi bilo

na zajtrk ob dogovorjeni uri.

Odgovoril mi je, da ga žena že 5 let ne prepozna več, saj je njena bolezen že močno napredovala.

Bil sem zelo presenečen, a sem ga vseeno vprašal, kako to, da še vedno vsako jutro hodi k njej, četudi je zanjo že več kot pet let popoln tujec.

Gospod pa se mi je nasmehnil, me

pogledal globoko v oči in rekel:

»Ona me morda res ne pozna več, ampak jaz še vedno poznam NJO!«

Potruditi sem se moral, da sem sam zadržal solze, vse dokler ni odšel, in sem si rekel: »To je točno takšna ljubezen, kakršne si tudi sam želim v svojem življenju.«

Prava ljubezen ni niti fizična niti

romantična. Je preprosto sposobnost sprejemanja vsega natanko takšnega kot je, kot je bilo in kot še naprej bo!«

(Vir: <http://mevki55.mojforum.si/mevki55-about796-0-asc-60.html>.)

Lilijana ŽIŽEK • mali rijtar

Čar kruha

Tudi otroci so veseli, ko jim starejši pripovedujemo o življenju v preteklosti. Z zanimanjem opazujejo stare predmete, ki so jih uporabljali naši predniki.

Tudi prvošolci na OŠ II Murska Sobota so bili pravi raziskovalci in so v šolo prinesli predmete, ki so jih skupaj z dedki in babicami odkrili doma. Zelo so se potrudili in v razredu je nastal pravi mali muzej. Ogledali so si videokaseto o življenju nekoč in ugotovili, da veliko teh stvari ni več, najdejo se samo še v muzejih. Prav je, da mladi odkrivajo našo bogato kulturno dedščino in na njenih temeljih gradijo sedanjost in bodočnost.

Kot Markovo babico so me povabili v svojo družbo in pripovedovala sem jim o tem, kako nastane kruh »od zrnja do kruha«. Skozi pripovedovanje in opazovanje slik ter predmetov, ki so jih uporabljali pri peki, so spoznali, da je od zrna do kruha dolga in težka pot. Nekoč je bil kruh zelo spoštovan in cenjen, saj ga ni bilo dovolj. V pripovedi Kos koruznega kruha pisatelja Ferda Godine so podoživeli težko življenje otrok, ki so o belem in rženem kruhu le sanjali. Nekoč je bil kruh simbol preživetja in ima v našem izročilu bogato sporočilno vrednost.

Pisatelj Ivan Sivec je v svoji črtici Kruh ponoči spi takole zapisal: »Ko je na mizi zadišal svež kruh, je bil to naš praznik dišeče sredice, naš praznik dišečega kruha. Ko je mama zamesila kruh, smo hodili po prstih po hiši,

kot da bi se bali prebuditi vseh tistih sedem prijaznih škratov v pletenih peharjih.«. Spoznali so, da so kruh v tistih časih zelo spoštovali, saj je bil njihova vsakdanja hrana. Znana je misel: »Če kruhek pade ti na tla, poberi in poljubi ga!«.

V pesmi Otrok in kruh so spoznali stisko matere, ki ni imela moke, da bi spekla kruh:

*Mamica bi kruhek pekla,
toda moke ni.
Teci, teci, mlinu reci,
žito naj zdrobi.*

Naš vsakdanji kruh so vpletali v svoje zgodbe pisatelji, pesniki so pesnili pesmi. Kruh, ta svetinja na na-

šem kosu zemlje, je zasedal prav posebno mesto v življenju ljudi. Kruh je v mislih naših prednikov in v našem jeziku pojem, ki pomeni življenje in preživetje: priti do kruha, biti lačen kruha, biti sit kruha, spraviti otroka do kruha, delati za vsakdanji kruh ...

Otroci so pripovedovali, kakšen kruh imajo radi in kaj vse lahko naredimo iz moke – vse to so se učili ob piramidi zdrave prehrane. Ugotovila sem, da ti mali »učenjaki« obvladajo veliko pravil in postavljajo stvari na pravo mesto, saj gradijo znanje na svojih izkušnjah. Vsi pa so se najbolj razveselili doma pečenega kruha, ki jih je čakal v krušni košarici, pokrit s prtičkom. Vmes so nekateri neučakano hodili »kukat«, kaj se skriva v košarici.

Obisk babice na OŠ II.

Kruh smo razrezali na kose in zraven ponudili še jabolka – bila je odlična popoldanska malica za brihtne glavice. Posladkali so se tudi z jabolčnimi krljji – šklojcamí.

Sodelovanja smo bili vsi skupaj

zelo veseli in srečni: otroci, vzgojiteljica Cvetka, učiteljica Jasna in jaz. Ob slovesu smo si zaželeli vse dobro, si obljubili, da se še kdaj srečamo in zaplesali ob pesmi Ob bistrem potoku je mlin:

Ob bistrem potoku je mlin,
al' jaz pa sem mlinarjev sin.
Ko mlinček ropoče in voda šumlja,
srce mi veselo igra.

Marija Zver, DPM Dokležovje

Kam le čas beži, kam se nam tako mudi...?

Čas, ta večni in neusmiljeni spremljevalec človeka od rojstva naprej. Starejše ljudi večkrat zalotimo ob misli, da čas prehitro beži, mladi pa prav nasprotno mislijo, da se nikamor ne premakne. Seveda velja to za tiste trenutke in opravila, ki bi jih radi čim prej opravili in bili prosti. Vse tisto, kar ni tako obvezujoče, vse, kar jih razveseljuje in zadovoljuje, pa prehitro mine tudi njim. Pravijo: »Vse je odbrzelo kot blisk!«.

Čas je torej neizprosni in nas preganja. Na koledarju smo obrnili zadnji list, december se počasi izteka in z njim tudi leto. Mesec december je bogat s prazniki, ki so povezani s šegami in navadami. Sonce nima več take moči, zato so dnevi krajši in imamo tako več časa za opravila v hiši, za druženje in obiske. Prav je, da ob koncu leta naredimo obračun svojega dela in se spomnimo prijateljev, znancev, ki smo jih med letom

nekoliko »zanemarili«. Tisti, ki jim finančne možnosti dopuščajo, se bodo lahko odpravili v tople kraje na dopust in raziskovanja, drugim bo dovolj že izlet v bližnjo okolico ali k sorodnikom. Kakorkoli že, vsak se bo na praznike pripravljal po svojih željah in zmožnostih.

Ko bo iz naše kuhinje prijetno dišalo po dobrotah, ki jih bomo pripravljali za praznike, ne smemo pozabiti na vse tiste, ki tega nimajo. Na tiste, ki nimajo toplega doma, na bolne in osamljene. Ti ne potrebujejo veliko, saj so veseli že našega obiska in topel stisk roke jim pomeni več kot darilo. Seveda jih bo razveselila kakšna stvar, ki jo potrebujejo v tem zimskem času. S svojim obiskom jim bomo napolnili prazno hišo in v srcu jim bo posijal žarek veselja in upanja. Spoznali bodo, da jih ima nekdo rad in razume njihove težave.

Vzemimo si čas tudi zase in se posvetimo drug drugemu (v družini).

Poskušajmo nadoknaditi vse, kar smo zamudili med letom, ko nas je čas neusmiljeno preganjal. Naj domove ob pripravljanju prazničnih dobrot napolnita smeh in veselje. Ni potrebno dragih in bogatih daril – najlepše darilo, ki ga lahko podarimo nekomu je, da mu posvečamo svoj čas. Spoznali bodo, da je to največ vredno. V naša srca se bo naselil mir in spokojnost.

»Življenje brez globin je isto, kot kuhinja brez dišečega hlebca,« pravi eden od mnogih rekov o kruhu. Lepo bi bilo, da bi v teh prazničnih dneh tudi mi zapeli kot Irena Vrčkovnik: »Imejmo se radi spet ta večer, saj čas nam prehitro, prehitro mineva, v ljubezni in sreči odprimo zdaj dver, da vsi veselimo se novega dne!«.

Lepe, doživete praznike in vse dobro v novem letu!

Marija Zver, DPM Dokležovje

Dedek z vnukom

Palček s hruško

Pod neko smreko na robu gozda je živel gozdni palček, nič večji od smrekovega storža. In ko se je približala zima, si je možiček rekel: »Čas bo, da stopim v vas po hruško, da bom imel za zimo v shrambi tudi kaj sadja.«

Naslednjega jutra si je oblekel suknjico, zlezal v čevljuje, si nataknil rdečo kapico, si oprtal nahrbtnik in se odpravil na pot.

Ko se je možiček prerinil že dobršen kos poti skozi mah, je nenadoma obstal – oh, kakšna groza! – pred lisico, ki je gledala vanj s svojimi krvi željnimi očmi.

Hop, hop je stekel možiček nazaj v svojo hiško in si rekel: »No, zdaj bi bilo pa skoraj po meni. Rajši odidem po hruško jutri!«

Naslednjega dne si je spet oblekel suknjico, zlezal v čevljuje, si nataknil rdečo kapico, si oprtal nahrbtnik in se odpravil na pot. Srečno je prišel iz gozda na velik travnik. Tam so se pasle krave in največja med njimi je že stegnila svoj raskavi jezik po malem možičku. Hotela ga je pojesti, kot da je rdeča poljska detelja. Kako urno se je možiček pogнал nazaj proti svoji smreki! Tam si je rekel: »Če bo jutri nedelja, bom še enkrat poskusil srečo, ker ostajajo ob nedeljah krave v hlevu!«

Naslednjega jutra so iz bližnje vasi v resnici zazvonili ne-

deljski zvonovi. In palček je prišel srečno iz gozda na travnik in čez travnik do sadovnjaka. Tam so se mu z dreves kar smejale rumene hruške. Le da so bile hruške zgoraj, palček pa spodaj. Med krošnjami se je veselo lovil veter, videl je palčkovo stisko in mu vrgel prav pod noge eno najlepših hrušk. To se je palček razveselil! Globoko se je priklonil vetru in mu rekel: »Najlepša ti hvala!« Potem je stlačil hruško v nahrbtnik in jo odnesel domov.

A kaj mislite, kaj je napravil doma s hruško?

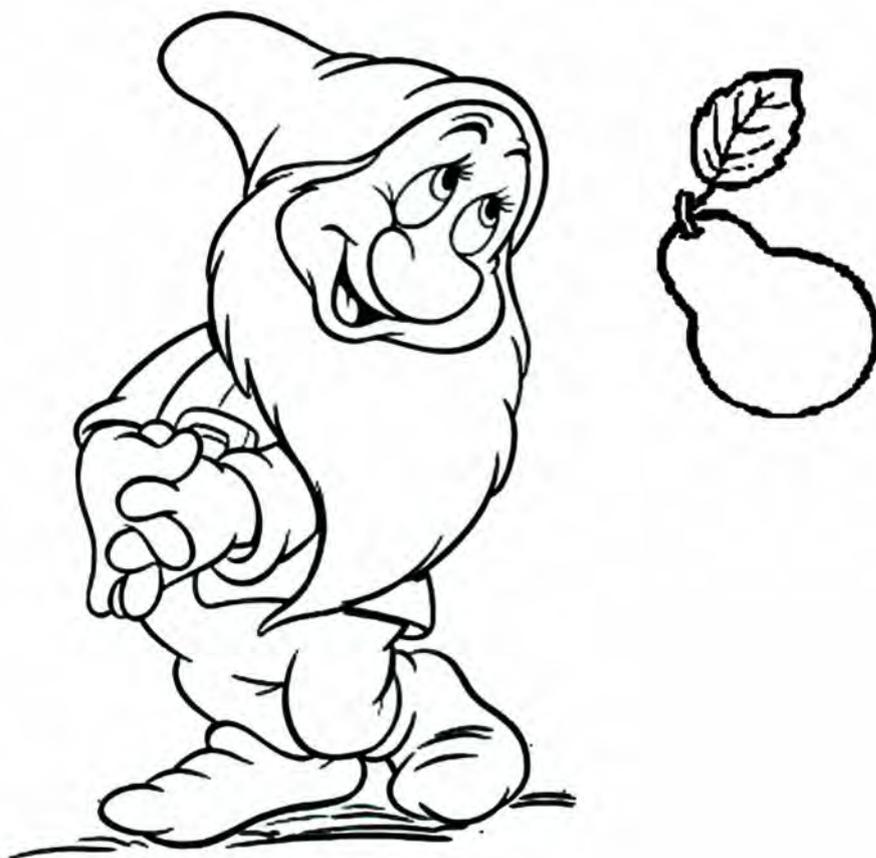
Reženj hruške je pojedel, iz drugega režnja si je napravil marmelado, tretji reženj je

skrbno narezal na prav drobne koščke in kot zimsko zalogo vložil v sladkor, a kar je ostalo, je stisnil v hruškovec.

Tako pridno ga je pil, da se je ves svet vrtel okoli njega in ni več vedel, ali pleše on okoli dreves, ali plešejo drevesa okoli njega. Nazadnje se je utrujen zgrudil na ležišče in sladko zaspal.

Bil je najsrečnejši palček na svetu, dobil je ozimnico, hruškovec ga je grel in tako mu ni bilo hladno v zimskih dneh, ki so že trkali na vrata.

(iz knjige VEČERNE PRAVLJICE, 1968, Mladinska knjiga, Lepman Jelka)

Sudoku kotiček

	9	1	6					
		5					9	
6	2	3		4			7	
	7		8			2	3	
2	5		3		9		6	1
	6	4			1		8	
	3			1		7	4	2
	1					8		
					3	6	1	

LAHKO

6						5	2	
	4			9		7		
8	3		7		2		6	9
	8	3		1	7			
	5			6			7	
			9	5		3	4	
1	6		4		9		5	7
		7		2			8	
	2	4						3

		9				5		1
					5	3	8	9
6	5		9	1			4	
			8					
	9	1		3		6	7	
					6			
	8			6	2		1	3
3	6	5	1					
7		2				4		

SREDNJE

				8		7		
3	7		5			2	1	
	5				4			
4			1			8		5
	9			2			4	
8		7			5			3
			4				6	
	8	1			2		9	7
		0		6				

			3		6			1
	3			8				
		9	4			8		3
8	5					2		
2				6				7
		3					1	6
5		8			4	7		
				1			9	
9			2		7			

TEŽKO

1			2					6
2	5		1					7
	6	4						
			4			9	3	
	7						1	
	3	1			8			
						7	6	
9					3		8	1
7					4			9

Mladi člani KD Marko se še kako dobro zavedajo svoje herbijše še natančneje so jo spoznali ob projektu »Markova herbija«

Predstavitve knjige pisateljice Karoline Kolmanič v Dokležovju leta 2000.
Pisateljica se je od takrat že petkrat srečala z vaščani Dokležovja, tudi ob visokem jubileju 80-letnici v letošnjem letu.

